Leto VII., štev. 17 | Ljubljana, petek 22. januarja 1926 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi u. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 21. januarja.

Po dolgotrajnih pogajanjih je končno je prišlo do sestave nove nemške vlade. Ko so nemški nacijonalci napadli locarnski pakt in vsled tega izstopili iz vlade, je bilo jasno, da oni za dogleden čas ne prihajajo več v poštev kot vladna stranka. Državni predsednik Hindenburg je forsiral sestavo novega kabineta iz vrst onih strank, ki so glasovale za locarnske pogodbe. Hindenburgu se mora priznati, da se je strogo držal nekih besedila, ampak tudi duha ustave.

Socijalna demokracija je postavila take pogoje za sodelovanje v kabinetu velike koalicije, da je bilo takoj jasno, da se ne namerava podajati v novo koalicijo z nemško ljudsko stranko, s katero ima žalostne izkušnje iz preteklih let. Vsled negativnega stališča socijalnih demokratov se je misija voditelja demokratske stranke dr. Kocha izjalovila.

Nato je pozval državni predsednik Hindenburg državnega kancelarja doktorja Luthra, naj sestavi parlamentarno vlado iz vrst tako zvanih srednjih strank. Ta vlada naj bi bila neodvisna na levo in desno in naj bi sledila lastni politični liniji. Razen gospodarske stranke so vse ostale v poštev prihajajoče stranke pristale na koalicijo, kakršno je predlagal Hindenburg in ki je bila po odpovedi socijalne demokracije edino možna.

Najnačelnejša politična skupina povojne Nemčije, demokratska stranka, je zahtevala gotove garancije proti povratku nemških nacijonalcev na državno krmilo in uvedbo novega, demokratičnega kurza tudi v nemški notranji politiki. Najboljše jamstvo za tako politično linijo je videla v zasedbi notranjega ministrstva po zanesljivem demokratu. Na ta način bi imel eden glavnih ideologov demokratske stranke in eden njenih najsposobnejših voditeljev dr. Koch postati notranji minister.

Prvotno so vse zvezane stranke pristale na to kombinacijo in jo odobrile. Naenkrat je začutila desnica v novi vladni koaliciji, da bi imenovanje doktorja Kocha za notranjega ministra pomenilo ojačenje demokracije v Nemčiji in zasiguran vpliv odsotne socijalne demokracije na nemško notranjo politiko. Opazila je, da bi dr. Koch vložil vse svoje sile za demokratični kurz, tako v notranji kot v zunanji politiki.

Prva se je uprla proti dr. Kochu bavarska ljudska stranka, ki se je spomnila njegovega odločnega nastopa za časa Kappovega puča, ko je upravljal portfelj notranjega ministra. Pretila je z izstopom iz vladne koalicije, če se ne žrtvuje dr. Koch.

Demokratska stranka je stala pred težko odločitvijo. Končno so pri njej zmagali vsi osebni pomisleki in, sledeč svojemu globokemu patrijotizmu, je pristala na to, da prevzame mesto izrazitega dr. Kocha, manj znani, toda odlični član demokratske stranke dr. Külz. Demokrati so odločeni izvesti do kraja poskus za ustavno in parlamentarno rešitev današnje nemške režimske krize, čeprav pri tem žrtvujejo svoje najboljše može in neposredne koristi svoje stranke. Nemška demokratska stranka se pač razlikuje od drugih nemških političnih skupin po svojem globokem, načelnem, neomajnem patrijotizmu in požrtvovalnosti.

Ni dvoma seveda, da druga dr. Luthrova vlada v sedanji sestavi ne zadovoljuje nikogar v popolni meri. Vladna koalicija sama ni nič kaj enotna. Opoziciji pa so novi ministri preveč desni ali preveč levi. Socijaldemokratično časopisje očita novemu kabinetu, da sestoji po večini iz desno orijentiranih osebnosti in da je žrtvoval najizrazitejšega demokrata dr. Kocha.

Nacijonalističnemu časopisju pa se zdi Luthrovo ministrstvo še vedno predemokratično in zamerja predvsem, da se je prepustil notranji portfelj demokratom.

Tako ne more nemška vlada srednjih strank računati na zanesljivo oporo v opoziciji. To dejstvo utegne zanje postati usodepolno. Sama za sebe koalicija srednjih strank nima parlametarne večine. Živeti more le, če jo podpro nacijonalci ali socijalisti. Eni kot drugi so nezadovoljni, nezaupni in pričakujejo vladinih del. Če bodo ta dela taka, da bodo izzvala veselje v taboru socijalne demokracije, bodo rodila srd in odpor pri nacijonalistih. Dr. Luther in njegova koalicija so v težki dilemi.

Zelo malo je verjetnosti, da bi novi kabinet živel dolgo življenje. Brez trdne politične linije in zanesljive večine v parlamentu je težko vladati.

Politična kriza v Nemčiji se navzlic sestavi druge dr. Luthrove parlamentarne vlade nadaljuje.

Dinamitna eksplozija

Miami, 21. januarja. d. V bližini zdravilišča je nastala velika dinamitna eksplozija. Trije delavci so mrtvi, 15 pa težko ranjenih. (Miami je znano zimsko zdravilišče bogatih Američanov.)

Pašić se vrača domov

Radi naraščajočih komplikacij v političnem položaju. — Ugibanja o razvoju dogodkov. — Radikali kličejo zopet Aco Stanojevića.

Beograd, 21. januarja. r. V političnih krogih se govori, da se morejo v februarju pričakovati večje izpremembe v političnem položaju. Sedanja vladna koalicija bi se imela razširiti z Davidovićevo skupino ali pa bi se imel ustvariti nov Narodni blok. Nekatere verzije tudi izrečno povdarjajo, da dela Stjepan Radić, da bi pritegnil v vladno koalicijo Davidovićevo stranko. Za to trditev vidijo nekateri utemeljitev tudi v Radićevem govoru v Subotici. Zdi pa se, da ne gre za razširjenje sedanje koalicije, temveč za njeno razbitje. Radikali že dalje časa ne zatajujejo nezadovoljstva nad svojimi zavezniki v vladi in zadnji spor z notranjim ministrom Božo Maksimovićem je število nezadovoljnih v radikalni stranki znatno pomnožil. Z ozirom na vse to se smatra, da bo meseca februarja prišlo do zelo zanimivih političnih dogodkov in iznenadeni. Kolportira se vest, da je bilo Radiću in Pašiću sporočeno, da oni, ki povzroči razpad sedanje koalicije, ne bo v event. volilni vladi in da je samo to še vzrok za obstoj sedanje koalicije. Dogodki ra se kopičijo in ni izključeno, da bo kmalu počila nit, na kateri visi RR.

Položaj v vladi je postal tako resen, da je zopet napovedan prihod starega prvaka radikalne stranke Ace Stanojevića, čigar prihod v Beograd znači vedno, da je prišla stranka v hude škripce. Nekateri pristaši Ljube Jovanovića trde, da pride Stanojević v Beograd zato, ker je baje ministrski predsednik Pašić zadnje čase popolnoma izgubil politično avtoriteto in ker radikalski prvaki že iščejo pripravnega moža, ki naj bi prišel na njegovo mesto kot šef radikalne stranke. Včeraj je bil minister Giuričić v avdijenci ter je kralju poročal o konfliktih, ki so nastali vsled Radićevih najnovejših nastopov. Jutri se povrne v Beograd prosvetni minister Stjepan Radić. V soboto pride na dnevni red finančnega odbora debata o proračunu trgovinskega ministrstva, zato se minister Kraiač danes vrača iz Švice. Za nedeljo je določena razprava o budžetu ministrstva prosvete, na kateri namerava, kakor se govori v poučenih krogih, podati Stjepan Radić nekaj političnih izjav, zlasti o poslednjih dogodkih, ki so povzročili toliko razburjenja. Zato pričakujejo politični krogi nedeljsko sejo finančnega odbora s precejšnjim zanimanjem.

Beograd, 21. januarja. p. Po nekem poročilu iz Monte Carla, se ministrski predsednik Pašić vrne v Beograd 25. t. m.

Pol miljarde za pokojnine

Razprava o vrhovni državni upravi. — RR vlada napoveduje revizijo uradniškega zakona: podaljšanje službene dobe, nameščenci naj sami vzdržujejo svoj pokojninski fond.

Beograd, 21. januarja. p. Dopoldne je pričel finančni odbor razpravljati o proračunu vrhovne državne uprave. Po predloženem proračunu znaša civilna lista 24 milijonov dinarjev, apanaža princa Jurija 60.000 Din in draginjske doklade zanj 120.000 Din, tako da izkazuje celotna civilna lista s prejemki princa Jurija 24,180.00 Din. Za narodno skupščino je določenih 47,024.023 Din, za predsedstvo vlade 2, 923.940 Din, za Državni svet 6,860.220 Din, za glavno kontrolo 17 milijonov 612.720 Din, za pisarno kraljevega dvora 1,751.160 Din, za pisarno kraljevih redov 1,271.420 Din, za splošne izdatke pa 32,270.000 Din. Redni stroški vrhovne državne uprave znašajo skupno 133,127.483 Din, k čemur je treba še prišteti 300.000 Din izrednih izdatkov za pisarno kraljevega dvora, tako da znaša celotni proračun vrhovne državne uprave 133,427.483 Din. Razen tega je bil predložen proračun pokojnin in proračun državnih dolgov. **Proračun pokojnin izkazuje 498,057.551 Din** in sicer za pokojnine državnih nameščencev 84,323.040 Din, za vdove 21.600.000 Din, draginjske doklade vpokojencev pa znašajo 388,105.751 Din. Proračun državnih dolgov izkazuje 571 milijonov 24.582 Din. Tu so vštete anuitete odplačilo kuponov, odplačilo dolgov finančnega ministrstva Narodni banki in vseči dolgovi

Seja finančnega odbora se je pričela ob 10. dopoldne. Minister Marko Gjuričić ni kot zastopnik ministrskega predsednika podal nobenega ekspozéja. V imenu vladine večine je predlagal radikal Vlada Miletič redukcijo pri Glavni kontroli in Državnem svetu v višini treh milijonov dinarjev. Govorili so poslanci dr. Kumanudi, Pušenjak, Šećerov in dr. Popović nakar je bila seja zaključena.

Na popoldanski seji je zemljoradnik Moskovljević kritiziral prevelike izdatke za dvor in zlasti za pisarno kraljevskih redov. Tudi izdatki za Narodno skupščino so vse preveliki. Predlagal je, naj se znižajo dnevnice onim poslancem, ki nič ne delajo. Polne dnevnice naj uživajo le oni zastopniki naroda, ki tudi res izvršujejo svoje dolžnosti.

Samostojni demokrat dr. Svetislav Popović je naglašal, da je solidarnost celokupne vlade predpogoj parlamentarne vladavine. Zahteva od namestnika predsednika vlade pojasnil o izjavah prosvetnega ministra Stj. Radića ki se je skušal sodilarizirati z odločitvijo kabineta glede potovanja naše finančne delegacije v Ameriko in je tudi nastopil proti notranjemu ministru. Govornik nadalje dela odgovorno vlado za škandal, ki je nastal z upokojitvijo vseučiliških profesorjev v Zagrebu. Škandal sledi škandalu, vlada je povsem nesposobna, ničesar ne dela v parlamentu in njena večina se omejuje le na nujno izglasovanje vladnih predlogov. Krediti državnega sveta nikakor niso zadostni. Dr. Popović je zahteval temeljito revizijo državnih upokojencev in se nujno izjavil za to, da se kronski upokojenci prevedejo na dinarske. Krediti za uradniške razlike in druge obveznosti iz lanskega leta so tako malenkostni, da je to naravnost sramota.

Vlada daje invalidom na mesto pripadajočih jim 300 milijonov dinarjev samo 5 milijonov, uradnikom pa na račun razlike v plačah namesto 200 milijonov samo 10 milijonov, medtem ko se jim odvzema 40 milijonov na račun specijalnih davkov. Zahteval je tudi od vlade pojasnila, kaj je z izplačilom 20 odstotnega odtegljaja pri kolkovanju avstro-ogrskih kronskih novčanic.

Za dr. Žaničem se je oglasil k besedi namestnik ministrskega predsednika minister pravde Gjuričić, ki je izjavil, da vlada pripravlja revizijo zakona o civilnih in državni nameščencih. Pri tej priliki se bo uredilo tudi vprašanje revizije upokojencev. Vlada namerava **zvišati število službenih let za dosego pravice do pokojnine.** Minister misli da bodo **uradniki morali tudi sami vzdrževati svoj pokojninski fond.** Pokojninski sklad prejšnje Srbije je za enkrat še nedotakljiv. Redukcije pri državnem svetu so se izvršile v sporazumu z njegovim predsednikom. Kredita 5 milijonov za izplačanje invalidske razlike in 10 milijonov za razlike pri plačah državnih nameščencev sta res majhna, vendar le za to, ker namerava vlada izvesti revizijo uradnikov in invalidov!

Vladna večina je nato z 19 proti 6 glasovi sprejela proračun vrhovne državne uprave, ki se je zmanjšal za 3,710.000 Din večinoma za pisarniške izdatke, za razne tiskovine, pohištvo in druge malenkosti. V oddelku za državne dolgove izkazuje proračun, kar se tiče Slovenije, sledeče številke: 4% deželno posojilo iz leta 1880 Din 99.271, 4.5% deželno melioracijsko posojilo iz leta 1911 Din 112.500, 4.5% deželno posojilo iz leta 1917. Din 66.951.50 dolg pri Osrednji banki čeških posojilnic v Pragi Din 165.433, ki se je porabil za vojašnice, za melioracijski fond 1,395.245 in dolg pri bivši kranjski deželni banki za zgradbo deželne elektrarne v znesku 73.490 Din.

Finančni odbor je prešel potem na debato

o proračunu ministrstva za izenačenje zakonov

ki znaša 582 408 Din. Vsi izdatki gredo skoraj samo za plače ministra in njegovih uradnikov. Minister za izenačenje zakonov dr. Srškić je naznanil da bo njegov resort likvidiran, čim se sprejme zakon o osrednji upravi. Dr. Sećerov je predlagal, naj se ministrstvo takoj ukine in naj preide njegov delokrog na ministrstvo pravde. Dr. Popović je vprašal: »Kaj pa dela ta minister, če nima nobenega posla?«

Končno je finančni odbor sprejel z 19 proti 6 glasovom proračun ministrstva za izenačenje zakonov.

Odbor je vzel nato v pretres

proračun rezervnih kreditov

ki znašajo 100 milijonov dinarjev in ki so določeni za razne nepredvidene izdatke. Ta budžet je bil sprejet brez debate, nakar se je seja zaključila. Prihodnja seja jutri dopoldne. Na dnevnem redu je razprava o budžetu prometnega ministrstva.

Finančne težave v Franciji

Pariz, 21. januarja s. Poslevodeči odbor radikalne stranke je snoči po izčrpnih razpravah o finančnem položaju sprejel dnevni red, po katerem odklanja povišanje prometnega davka, ker ni mogoče, da bi prinašal dohodke. Dnevni red odobrava dalje finančne ukrepe, ki jih je izdelal davčni odbor strank levičarskega kartela, ker so zmožne izvesti izravnavo in finančno sanacijo ter zagotoviti stabilizacijo franka.

Socijalistična zbornična skupina je po pojasnilih poslanca Bluma, Renaudela in Mouteta o delu finančnega odbora sklenila o zbornici glasovati za finančni osnutek, kakor ga je izdelal odbor. Pod predsedstvom zborničnega predsednika so imeli danes vo diteji parlamentarnih skupin konferenco, na kateri so sklenili predlagati zbornici, da prične posvetovanja o finančnem projektu dne 25. t. m., o ureditvi volilne reforme pa dne 4. februarja.

Locarnski pakt pred italijanskim parlamentom

«Obramba čisto katoliškega sveta.» — Italijanski strah pred Nemci. — «Zmagovita» Italija zahteva kolonije.

Rim, 21. januarja. e. Danes je zbornica pričela razpravljati o locarnskem paktu. Najprej je prečital tajnik Greco zakonski predlog, s katerim se priznava italijanskim vojaškim akademijam značaj univerz.

Kot prvi govornik v razpravi o zakonskem načrtu za odobritev locarnskega pakta je nastopil posl. Smolo, ki je naglašal, da ni glavna naloga zbornice razpravljati o tem zakonskem načrtu, temveč da ga odobri. Govornik je ugotavljal, da se je v Locarnu priznala potreba obrambe one črte, ki od reke Schelde pa do Dinarskih Alp jasno loči dve civilizaciji, in torej tudi obrambo čisto katoliškega sveta, ki živi tostran teh mej. Posl. Gentile je v svojem govoru povdarjal, da je locarnski pakt zbudil splošno odobravanje in da so povsod govorili o miroljubnem duhu, ki ga preveva. Vendar pa ni v tem oziru prevelik optimist, ker se zaveda sedanjega realnega stanja stvari.

Nekateri pravijo, da je Nemčija pristopila k locarnskemu paktu le zaradi tega, da bi dobila proste roke proti vzhodu. To sicer ni zadeva Italije, *toda Italijani se morajo dobro zavedati, da gledajo Nemci z enim očesom na meje ob Brennerju.* Italijanski narod ne bo nikdar dopustil, da se spravijo njegove državne meje v diskusijo. Vstop Nemčije v Zvezo narodov je velike važnosti. Nemčija je kot prvi pogoj za vstop v Zvezo narodov zahtevala povrnitev kolonij. To pa se ne sme tako dolgo zgoditi, dokler se ne uresničijo tozadevne aspiracije «zmagovite» Italije.

Posl. Gorini je zatrjeval, da je locarnska pogodba mnogo boljša kakor versailleska. Protiitalijanska propaganda med drugorodnim prebivalstvom v Poadižju nima smisla, zakaj sedanje italijanske državne meje so vsakemu Italijanu svete. Ako Italija odobrava locarnski pakt, je povsem razumljivo, da zahteva neko odkritosrčnost tudi od drugih držav. Ta odkritosrčnost nalaga poklicanim faktorjem dolžnost, da ne delajo iz Poadižja nobenega vprašanja. Tako vprašanje sploh ne obstoji.

Seja je bila zaključena ob 17.50. Razprava o locarnskem paktu se nadaljuje jutri.

Težaven položaj druge Luthrove vlade

Nemški nacijonalci napovedali boj, dočim so socijalni demokrati zmernejši. — Odgoditev vladne deklaracije.

Berlin, 21. januarja. d. Nova vlada ima velike težave s socijalnimi demokrati in nemškimi nacijonalci. Ker hoče biti izrazita vlada sredine, ne more računati na podporo teh dveh velikih strank. Socijalistom se zdi nova vlada preveč desničarska, nacijonalistom pa preveč levičarska. Socijalistom zlasti ne ugaja novi minister za gospodarstvo dr. Curtius, ki je pristaš desnega krila ljudske stranke. On je bil tisti, ki je meseca avgusta 1924. pri razpravi o Dawesovem načrtu omogočil pot do nemških nacijonalcev in je ta stranka določila polovico svojih poslancev, da glasujejo za londonski dogovor, ako se jim omogoči vstop v vlado. S tem, da so dobili demokratje finančno in notranje ministrstvo v novem kabinetu, smatrajo nacijonalci, da nova vlada nikakor ne more biti nevtralna.

«Deutsche Tageszeitung» piše, da ima nova vlada še vedno izrazito levičarske tendence. Naj se vendar enkrat neha govoriti o kabinetu sredine, ko je vendar vse prej kot nevtralen. Zato je več kot jasno, da bodo desničarske stranke napram vladi v opoziciji.

Iz tega se vidi, da so nemški nacijonalci napovedali novi vladi boj. Z druge strani pa je jasno, da morejo nacijonalci vreči novi kabinet le tedaj, ako jim pomagajo socijalni demokrati. Tega pa socijalisti gotovo ne bodo hoteli, ker bi sicer nastale zmešnjave, iz katerega ni drugega izhoda, kot diktatura. Prihodnji torek poda v parlamentu državni kancelar dr. Luther izjavo o programu svoje druge vlade.

Pariz, 21. januarja. Jutranji listi presojajo sestavo nove Luthrove vlade precej rezervirano.

Rim, 21. januarja. k. Demokratski «Risorgimento» izraža svoje veselje, da se je dr. Luthru posrečilo sestaviti vlado. List je posebno vesel, ker je notranji minister demokrat.

Preiskava političnega ozadja falzifikatorske afere

Novi izpadi proti naši državi. — Francoska banka se odpoveduje odškodnini? — Zanimivo pismo grofa Bethlena.

Budimpešta, 21. januarja. s. Na današnji seji parlamenta so bili v tajnem glasovanju najprej izvoljeni člani 25članskega odbora za odkritje političnih odnošajev v falzifikatorski aferi. Ta odbor bo sestavljen iz 14 članov unitaristične stranke in 11 članov desničarske in levičarske opozicije. Med drugimi bodo pripadali tej komisiji sledeči poslanci: predsednik unitaristične stranke Almassy, predsednk društva «probujajočih se Madžarov» Tibor Eckhardt, bivši pravosodni minister in demokratski vodja Viljem Vaszonyi, izdajatelj lista «Pesti Kurir», Karl Rassay, poslanec Košutove stranke, Rudolf Ruppert in socijalni demokrat Karl Peyer.

Na današnji seji je prišlo pri posvetovanju o proračunskih zahtevah honvedskega ministrstva *do izpadov proti sosednim državam, zlasti proti Jugoslaviji in Češkoslovaški, katerima se je očitalo, da oborožujejo svoje armade*, dočim je bila Madžarska ki nima okupacijskih namenov, popolnoma razorožena.

Kakor poroča «Pesti Kurir», je tukaj bivajoči delegat Francoske banke imel z zagovornikom princa Windischgrätza nova pogajanja in izjavil, da se Francoska banka odpove odškodnini za storjeno škodo in da je princ Windischgrätz na vsa stavljena vprašanja odkritosrčno odgovarjal. Zagovornik bo o tem obvestil princa Windischgrätza. Francoski delegat bo danes izročil zagovorniku poslancu Ulainu vprašalno polo.

«Pester Lloyd» poroča, da je predsednik državnega pravdništva dr. Strache sporočil časopisnim poročevalcem, da so nizozemski akti v falzifikatorski aferi prispeli na državno pravdništvo v Budimpešto. Državno pravdništvo bo šele po proučitvi teh aktov lahko sklepalo o dodatkih k sedanjemu postopanju.

Dunaj, 21. januarja. s. «Abend» poroča iz Budimpešte, da je igralo na včerajšnji konferenci veliko vlogo pismo ministrskega predsednika grofa Bethlena baronu Sigmundu Perrenyiju. V pismu, ki ga je ministrski predsednik baje osebno pisal, navaja grof Bethlen dobesedno: «Zvedel sem o nameravani akciji za frank. V interesu svojih pogajanj v Ženevi, kakor tudi iz splošnih zunanjepolitičnih interesov te prosim, da začasno to akcijo odgodiš.» Ministrski predsednik baje ni zanikal, da bi bil pismo pisal, dostavil pa je, da pismo ravno dokazuje, da akcije ni odobraval.

Pariz, 21. januarja. s. Kakor poroča «Journal», se je generalni kontrolor Francoske banke Emmery vrnil v Pariz. Dva njegova sodelavca sta ostala v Budimpešti.

Senzacijonalna sodna razprava v Zagrebu

Zagreb, 21. januarja. n. Danes dopoldne se je začela pred tukajšnjim sodiščem razprava zaradi zvodništva, ki je vzbudila v Zagrebu veliko pozornost. Obtožena je lastnica gostilne v Semeniški ulici št. 4, Jagica Škrabec, da je v svoji gostilni oddajala dve sobi dekletom in njihovim kavalirjem na razpolago in zahtevala za njuno uporabo po 30 do 50 Din.

Na današnji razpravi je sodnik zaslišal 14 deklet v starosti od 18 do 20 let. Zastopani so bili vsi sloji, kuharice, uradnice, služkinje, natakarice, tolerirane prostitutke itd. Veliko pozornost je stvar vzbudila v javnosti tudi zato, ker je ta gostilna le majhna, sicer pa je na dobrem glasu in je v tihi ulici na Gornjem gradu. Zadnje čase pa je začela policija nekaj sumiti in dala nadzorovati gostilno, in vse, ki vanjo zahajajo ali odhajajo, zlasti pa dekleta. Končno so redrji vdrli v gostilno in stranski dve sobici in prijeli sedem deklet, ki so jih ondi našli.

Tekom razprave je prišlo na dan žalostno dejstvo, da so uboga dekleta kavalirji večinoma izrabljali. Dekletom, s katerimi so imeli sestanke v sobicah, navadno niso ničesar dajali in reve so morale še same plačevati gostilničarki po 30 do 50 Din. Dekleta, ki so postale žrtve razuzdancev, so morala molčati, sicer bi imela opravka s policijo radi tajne prostitucije. Nadaljna dekleta bodo zaslišana jutri. Dokazalo se je, da je tudi gostilničarka izrabljala žrtve posetnikov svoje gostilne. Od 14 deklet, ki so bil danes zaslišana, je bilo 11 spolno bolnih. Ker bo zaslišanih še precejšnje število prič, se bo razprava morda podaljšala še do sobote.

Kongres zbornic v Ljubljani

Zagreb, 21. januarja. p. Na današnji konferenci zborničnih tajnikov se je sklenilo, da se bo vršil kongres zbornic, glede katerega se je na kongresu v Sarajevu sklenilo, da se ima vršiti letos v Ljubljani v dneh 24. in 25. junija t. l. Na konferenci se je določil tudi dnevni red, ki vsebuje vprašanje našega pomorskega prometa.

Kratke brzojavke

Angleški mandat v Iraku

London, 21. januarja. d. Parlament v Iraku je v odsotnosti opozicije ratificiral pogodbo z Anglijo glede podaljšanja angleškega mandata.

Francoski rudarji pretijo s splošno stavko

Pariz, 21. januarja. d. Na kongresu francoskih rudarjev je bil sprejet sklep, da se mora najkasneje do 31. t. m. izvesti zahtevano zvišanje mezd. Tozadevna resolucija naglaša, da bo v nasprotnem slučaju proglašena splošna rudarska stavka v Franciji.

Zanimivo predavanje v Parizu

Pariz, 21. januarja. d. Včeraj je imel v dvorani Carnegiejeva zavoda Thomas Mann nemoteno predavanje o potrebi kulturnega zbližanja med Francijo in Nemčijo. Mannovo predavanje je tolmačil v francoščini profesor Lichtenberger.

Požar v zavetišču

Teteron (Mecklenburg), 20. januarja. k. Tukaj je pogorelo zavetišče dojenčkov. V zavetišču je bilo približno 30 do 40 dojenčkov ki so jih pravočasno rešili.

Državljanstvo optantov za Italijo

Innsbruck, 20. januarja. s. Po poročilih iz Rima določa kraljevi dekret, da se more priznanje italijanskega državljanstva na podlagi opcije vedno preklicati, ako je dotični državljan po svojem političnem udejstvovanju pokazal, da ni vreden italijanskega državljanstva.

Lep poslanec

Milan, 20. januarja. e. Državno pravdništvo zahteva izročitev poslanca Massima Rocce, ki je poneveril poldrugi milijon lir v škodo zavarovalne družbe Levante. Rocca je bil svojčasno anarhist in je živel dolga leta v inozemstvu. Pri izbruhu vojne se je vrnil v Italijo. Pozneje je bil izvoljen na fašistovski listi za poslanca, ker pa je zakrivil razne nerednosti, bi moral kot poslanec odstopiti, česar pa ni storil.

Zidanje Tirane

Beograd, 19. januarja. p. Albansko poslaništvo objavlja, da sta albanska zbornica in senat sklenila, da se v najkrajšem času sezidajo v Tirani trije novi deli mesta, od katerih bo imel vsak po 200 hiš. Zato se pozivljajo tudi jugoslovenski podjetniki, da se zanimajo za to stavbno gibanje v Albaniji.

Nemško vohunstvo na Poljskem

Varšava, 20. januarja. p. Policija v Katovicah je aretirala 4 osebe, ki so osumljene vohunstva v prid Nemčije. Med aretiranci je tudi tamošnji bivši policijski komisar Libera, ki je bil nedavno odpuščen iz službe.

Letalska nesreča

Rim, 20. januarja. k. Včeraj sta v bližini Rima v višini približno 1000 m trčili dve vojaški letali. Oba oficirska pilota sta bila mrtva.

Proslava Ljeninove smrti

Moskva, 20. januarja. p. Sovjetska vlada je ukazala, da se mora obletnica Ljeninove smrti praznovati po vsej republiki s splošno prepovedjo točenja alkohola.

Železniška nesreča radi megle

Newyork, 20. januarja. d. Gosta megla je povzročila velik nered v železniškem prometu. Vlaki prihajajo z večurnimi zamudami Na brooklynskem kolodvoru sta trčila radi megle dva vlaka. Vsi vozovi osebnega vlaka so uničeni. Trije potniki so mrtvi, okrog sto pa je ranjenih.

Velika goljufija

Varšava, 21. januarja. d. Podružnica Banke Polske v Bilsku je oškodovana za 23.000 dolarjev (okrog enega milijona 600.000 Din) Podružnica je namreč pred par dnevi vnovčila ponarejeno menico, ki jo je predložil neki propadel trgovec iz Tešina.

Živi pokopani

Rim, 21. januarja. k. V Capistranu pri Aquili se je sinoči utrgala zemlja in zasula več hiš. K sreči so bili skoraj vsi prebivalci v usodnem času v cerkvi. Le neko 43letno žensko in tri otroke je zemlja v hiši zasula in so jih danes potegnili mrtve izpod razvalin.

Razkol med ruskimi komunisti

Novi politični proces.

Moskva, 20. januarja. r. S povratkom Kalinina, Molotova, Tomskija in Vorošilova iz Ljeningrada v Moskvo se mora smatrati kampanja za razjasnitev rezultata 14. strankinega kongresa, ki je bila naperjena izključno proti ljeningrajski opoziciji, kot zaključena. V ljeningrajskih tovarnah se je vršilo nad 60 shodov katerim je prisostvovalo nad 35.000 komunistov. Povsod je bila sprejeta resolucija, v kateri izjavljajo zborovalci, da so bili napačno poučeni o pravem poteku strankinega kongresa in da je bilo stališče opozicije nepravilno, zaradi česar zagotavljajo novemu glavnemu odboru svojo naklonjenost in zahtevajo nove volitve vodstva svojih organizacij. Samo majhen del ljeningrajskih komunistov je glasoval proti temu sklepu. Na nekaterih shodih je povzročila izgrede komunistična mladina Voditelji opozicije razen Glebova in Avilova na teh zborovanjih niso nastopili.

Dne 29. t. m. se prične v Moskvi proces proti več vojaškim osebam, ki so obtožene vohunstva v korist Estonske. Sedaj so izsledili novo skupino, ki naj bi nadomestila v delu prve aretirance. Vodja skupine je bajo podpolkovnik Frank. Po sovjetskih vesteh so baje v Odesi aretirali dva plemiča Petlenka in Sekovnika zaradi gospodarske špijonaže v prid Češkoslovaške.

Zagrebški kulturni škandal

Stavka na univerzi. — Radić pod zaščito policije. — Avdijenca beograjskih znanstvenikov. - Umirovljenje profesorjev medicine.

Zagreb, 21. januarja. r. Ob 9. dopoldne so se zbrali stavkujoči dijaki v vestibulu univerze in zasedli vhod. V poslopje niso pustili nikogar izmed stavkokazov. Zadržali so tudi nekatere profesorje pri vhodu ter jih opozorili, da se ne smejo vršiti nobena predavanja. V ostalem pa profesorjem niso zabranili vstopa. Pred univerzo so došla cela kardela policije in je poslopje izgledalo, kakor da bi bilo oblegano. Ker je bil rektor odsoten, je prorektor dr. Kostrenčić odredil, da se univerza zapre. Dijaki so morali zapustiti univerzo, a so se zbrali pred njo. Odredba prorektorja je silno razljutila g. Radića. Telefonično je dal ukaz, da mora prorektor univerzo takoj odpreti, sicer da bo moral nositi posledice. Prorektor je dal univerzo zopet odpreti in dijaki so se nato znova zbrali v vestibulu in hodnikih. Predavali so samo nekateri profesorji, v kolikor niso bili preprečeni, večinoma pa le pred 3 ali 5 dijaki. Večjih izgredov na univerzi ni bilo, samo v nekaterih predavalnicah so polile smrdljive «bombe» in bile razlite steklenice z amonijakom.

Rektor dr. Perović se je davi vrnil iz Beograda ter je prevzel ob 11. dopoldne zopet svoje posle. Rektor je v Beogradu posetil zastopnika min. predsednika Marka Gjuričića, ki mu je pojasnil, da so se upokojitve profesorjev zgodile na podlagi uradniškega zakona. Restitucija je mogoča na ta način, da profesorski zbor upokojene kolege predloži v novo imenovanje . . .

Zaradi dogodkov pred univerzo in razburjenja med dijaštvom si je g. Radić dal obkoliti hišo, v kateri stanuje, z gostim policijskim kordonom, ki naj bi preprečil morebitne demonstracije proti njemu.

Radić je ves dan konferiral z raznimi svojimi pristaši o zadregah, ki so nastale vsled njegovega nasilja ter je pretil, da bo kaznoval profesorje in dijakom odvzel štipendije, če se bodo zavzemali za upokojene učenjake.

Med beograjsko in zagrebško univerzo se je vršila danes živahna izmenjava misli.

Beograd, 21. januarja. r. Včeraj popoldne je skupina starejših beograjskih znanstvenikov pod vodstvom vseučiliškega profesorja in akademika Jovana **Cvijića** zaprosila za avdijenco pri kralju, da bi se pritožila zaradi upokojitve zagrebških vseučiliških profesorjev. Kralj jih je sprejel, poslušal njihove pritožbe ter obljubil, da bo pustil proučiti celo zadevo.

Beograd, 21. januarja. r. Iz kabineta ministrstva prosvete se demantira vest, da se pripravlja upokojitev petih profesorjev medicinske fakultete. Z zagrebško afero se bavijo vsi beograjski listi. «Pravda» poroča klub demantiju iz radićevskih krogov, da so upokojeni tudi profesorji zagrebške medicinske fakultete dr. Miroslav Čačković, doktor Fran Bubanović, dr. Pražek in dr. Smetanka. Po drugi verziji je bil ukaz že podpisan, a pa je Radić preplašen radi ogorčenja nad upokojitvijo prvih 9 profesorjev umaknil . . .

OGORČENJE MED LJUBLJANSKIM DIJAŠTVOM.

Vest o upokojitvi zagrebških vseučiliških profesorjev je razumljivo tudi med ljubljansko akademsko mladino povzročila splošno ogorčenje. Tekom današnjega dne se je moglo že jasno opaziti razpoloženje ljubljanskih visokošolcev, da so solidarni z zagrebškimi, kar se tiče protestnega nastopa proti neopravičeni upokojitvi priznanih univerzitetnih profesorjev v Zagrebu.

Odločilnega koraka ljubljanski visokošolci danes še niso storili. O brzojavki SDS akademskega kluba «Jugoslavija», ki poziva ljubljansko univerzo na solidaren trodnevni štrajk, bo razpravljal na jutrišnji seji «Svet slušateljev ljubljanske univerze» in zavzel svoje stališče. Najbrž bo sklicana skupščina vseh visokošolcev, ki naj odloči o načinu protesta. Kot se je danes govorilo med akademiki, bi bil štrajk — vsaj trodnevni — v Ljubljani težko izvedljiv, ker se zaključi zimski semester že prihodnjo sredo 27. t. m.

Politika denacijonalizacije

«Radić kompromitira vse osnove naše države», pravi beograjska «Politika».

r. Beograd, 21. januarja

Današnja «Politika» se javlja k Radićevemu najnovejšemu škandalu z dobro pretehtanim uvodnikom pod naslovom «Politika denacijonalizacije». V primerjanju med Radićevo in Pribićevićevo prosvetno politiko najprej navaja, da je Pribićević proti sebi ogorčil celotno Radićevo stranko, toda Radiću preti opasnost, da s svojo ukazno politiko dvigne proti sebi ves narod razen onih, ki se ne zavedajo velikih moralnih principov, na katerih sloni država in brez katerih polagoma toda sigurno umira. Ako je kdo Pribićeviću mogel zameriti način, po katerem je on stopal k svojemu cilju, pa vendar cilju samemu ni mogel nihče oporekati. A Radiću se mora zameriti oboje, ker tudi **njegovi cilji postajajo že več kakor sumljivi.**

Radić je upokojil — tako prehaja «Politika» in medias res — devet vseučiliških profesorjev, katerim se **niti sam ne upa oporekati visokega znanja in kvalifikacije.** Zakaj jih je torej upokojil? Zato, ker jih je postavil Pribićević! Radić to odkrito priznava, ker to žalostno hrabrost on premore vselej, često celo preveč. On to imenuje politiko depolitizacije. Doslej ni bil pri nas nihče tako drzen, da bi se posluževal te oznake, ker je «depolitiziranje» bilo in ostane politika čistega partizanstva, ki so jo vse stranke priznavale kot neizbežno zlo. Radić pa je zares **prekoračil mejo lastnega cinizma**, ko to zlo krsti z imenom, ki naj bi po njegovi želji označevalo nekakšno državno potrebo. Toda stvar ni samo v tem, ker bi se sicer smatralo, da je Radić le navaden pojav partizanskega ministra Na žalost pa ukazna politika Radića in njegove stranke ima globlji značaj, ker **daje slutiti — druge cilje . . .**

Hrvatski znanstveniki, ki jih je Radić vrgel na ulico, so **ne samo učenjaki, temveč tudi patrijoti, ki so to državo ljubili in zanjo delali, ko je Radić proti njej rovaril.** Zato napad na te može znači **napad** na idejo, ki je končno koncev tudi Radića dovedla na današnji položaj. Radić je sprejel cilje te države z znanimi izjavami in narod je za besedami pričakoval dejanja. Dejanja zdaj sledijo, toda na žalost pričenjajo drugače govoriti . . .

Radićeva politika depolitizacije je v resnici odkrita in jasna politika denacijonalizacije. Depolitizacija je samo lepa beseda, ki naj bi zakrila gnilo početje. Toda Radić v tem ne bo uspel. Te svoje politike tudi ne bo mogel prikriti niti s vsakodnevnimi vzkliki: «Živel kralj!» V njegovih ustih dobivata ti dve besedi vedno bolj pomen onih starih: «Hvaljen Isus! Živila republika!» **Radić prične vedno bolj kompromitirati vse osnove naše države.** Čas je, da se na tej poti ustavi ali pa — **da ga ustavijo drugi.**

Radić trdi, da je cela vlada solidarna z njim. Ako je to res, tedaj se je velika **politika sporazuma pretvorila v politiko velikega nesporazuma med vlado in narodom.**

Uvodnik «Politike» je vzbudil v beograjski javnosti upravičeno pozornost.

Dokument idejnega uboštva

«Deklaracija» gosp. Dimnika.

V «Učiteljskem Tovarišu» čitamo pod bobnečim naslovom «Deklaracija» v enajstih rimskih paragrafih poskus očrtati brezidejen program za organizacijo učiteljstva. Podpisa ni, dasi so take stvari običajno podpisane. Ako so sprejete od organizacije, jih podpiše organizacija, ako še niso, jih podpiše predlagatelj. Sicer izgleda, da se predlagatelj svoje označe naloge sramuje ali pa ji hoče dati videz širše podlage.

Takozvana deklaracija je dolga, a lahko bi bila prav kratka, kajti ista misel je najmanj desetkrat zavita v različno frazeologijo. Reči hoče, naj bi UJU zapustilo svoj program narodnega edinstva in napredni značaj in se razvodenilo v tako stanovsko organizacijo, v kateri bi lahko bili člani tudi klerikalci, na katere bi se imelo tudi ta obzir jemati, da naj bi bili vodilni funkcijonarji UJU samo ljudje, ki niso v nobeni stranki eksponirani. Naivažnejše je pa to, da **naj bi UJU ne smelo širiti nobenih kulturno- in socijalno - političnih teženj, ki bi le v enem delu učiteljstva vzbujale pomisleke**, in da naj UJU v vzgojno - prosvetnih vprašanjih nastopa le, če vsi člani pristanejo, ne da bi prišli v konflikt z vestjo in svetovnim naziranjem.

Praktično povedano: Ako UJU zavzema stališče k zakonu o osnovnem šolstvu, bo morda smelo zavzeti stališče k plačam, ako bodo na to vse grupe pristale, a v vseh drugih vprašanjih bo **UJU moralo molčati.** Kakšno bo razmerje do krajnega šolskega sveta, kako naj bodo šolski odbori sestavljeni, kakšno ulogo igra cerkev v šolski upravi, kako naj se uredi verski pouk, da bo v skladu z disciplino v šoli in z ostalimi predmeti, kakšen vpliv naj ima cerkev na učni načrt šolah, ali imejmo zasebne samostanske preparandije, dolžnosti učiteljev glede cerkvenih obredov, o vsem tem bo torej organizacija prosvetnih delavcev morala molčati, ker se manjšina ne sme majorizirati! Da bo ta manjšina krepko ruvala zoper državno šolo in za pomežnarjenje učiteljstva, obenem pa si zadovoljno mela roke, da je paralizirala glavnega borca, je jasno vsem, samo gosp. Iv. Dimniku ne, ki pod krinko nekega napačnega stanovstva širi vodničarstvo. O kardinalnem vprašanju, kako bodi šola urejena, da bo vršila v ustavi predpisano vzgojo naroda v duhu narodnega edinstva in verske strpnosti, bo morala UJU tudi molčati, ker stoji manjšina učiteljev na stališču treh narodov in konfesijonalne šole!

Moramo reči, da je pravilno pogodil duševni oče te famozne deklaracije, ko uvodoma pravi, da se nahaja v notranji idejni krizi. A mož se moti glede drugih. Samo on se nahaja v tej krizi in z njim eden ali drugi slabič, večinoma iz vrst onih, ki jim je vsaka konjunktura polje za izkoriščanje. Zraven pa seveda pokriti in odkriti klerikalci ter drugi zmedenjaki, ki bi radi iz mogočne organizacije iztrgali njen idejni mozeg in jo s tem do kraja (naj se nam oprosti ta izraz) kastrirali.

UJU ni bilo nikoli privesek politične stranke in prav je tako. Ravno tako res pa je, da je UJU idejno, kar se tiče velikih nacijonalnih vzgojnih in šolskih problemov na istem stališču kakor SDS ali pa, če hočete, SDS je na njenem stališču. Naj to store tudi vse druge stranke, pa bo položaj mnogo lažji! Da pa bi smeli biti predsedniki UJU samo politični mišmaši ali pa da bi kdo bil zato izključen, ker je politično dosleden, tega si večina, ki kaj nase drži, predpisati ne da. Zlasti če primerja zasluge onih z zelo novopečenimi «zaslugami» drugih, «zaslugami», ki se s prestanim trpljenjem naprednih učiteljev pač težko dajo primerjati.

Dvoličnost nikoli ni dobra. Naklonjenost klerikalizma si UJU s harakirijem programa in ugleda ne bi zagotovilo, kar bi tudi sicer bil žalosten «uspeh». Izgubilo bi neizmerno ne da koga pridobi. Zdi se nam, da je Dimnikova «deklaracija» domača naloga, ki jo lahko nazaj denejo v mapo tisti, ki so jo podteknili.

Odnošaji s sovjetsko Rusijo

Obnovitev odnošajev še ni aktualna. Stališče držav Male antante.

Evropsko časopisje je posvetilo izredno pozornost obisku turškega zunanjega ministra Ruždi bega v Beogradu, kjer ga je sprejel naš zunanji minister dr. Ninčić z običajno diplomatsko prisrčnostjo. Zlasti so se odlikovali vodilni angleški listi, ki v svojih komentarjih niso pozabili na nauke, katerih vsebina ni bila ravno preveč ljubezniva z ozirom na dejstvo naše državne neodvisnosti in suverenitete. Glavno ulogo v tej «prijateljski kampanji» so igrale londonske «Times», katerim je očividno več do mosulskih vrelcev, nego do naše države.

Toda to še ni vse. Londonski kampanji so se pridružili tudi rumunski listi in vladni krogi, ki so pričeli resno razpravljati o vprašanju obnovitve diplomatskih odnošajev med našo državo in Rusijo. Tako je pisal n. pr. «Adeverul» med drugim: Zadnje Čičerinovo potovanje po Evropi je zasledovalo predvsem obnovitev odnošajev z balkanskimi državami, v prvi vrsti s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kolikor se tiče te države, je Čičerin poveril tozadevno misijo turškemu zunanjemu ministru Ruždi begu. Zdi se, da je bila ta misija v Beogradu uspešna, kajti tam kakor v Češkoslovaški že razpravljajo o tem vprašanju. «Adeverul» se ob koncu sklicuje na moskovska «Izvestija», češ, da je hotel Čičerin prepričati balkanske države, da ne bodo imele nobenih koristi od locarnskega sporazuma in da je tudi balkanski varnostni pakt iluzoren. List pravi, da Rumunija ne more mirno gledati, kako se Češkoslovaška in Jugoslavija pripravljata na obnovitev odnošajev z Rusijo, ker je s tem v zvezi vprašanje obstoja Male antante.

Z ozirom na ta članek in z ozirom na gotove korake, ki jih je storila rumunska vlada v Beogradu, je dobila beograjska «Politika» na merodajnem mestu nastopne informacije:

Vprašanje obnovitve odnošajev z Rusijo **za sedaj** še ni aktualno. V Bukarešti so že informirani v tem smislu, **toda to ne pomeni, da se sedanja situacija ne more spremeniti.** O tem vprašanju se je že ponovno razpravljalo na sestankih zunanjih ministrov Male antante. **O tem vprašanju obstojajo gotovi sklepi, na podlagi katerih ima vsaka od treh držav Male antante popolnoma svobodne roke glede obnovitve odnošajev s sovjeti.** To morajo vedeti tako v Pragi kakor v Bukarešti.

Politične beležke

+ **Več kakor nesramnost.** «Kmetski list» računa, koliko je Ljubljana olepšana vsled znižanja hišno najemnega davka od 20 na 12 odst. Ne izračuna, koliko je oškodovala radićevska stranka Ljubljano, ko je mesto Žerjavovega predloga, ki ga je finančni minister že sprejel vrinila naknadno svoj predlog, ki zvišuje doklado na ta davek od 60 na 70 odst. S tem je Ljubljana oškodovana za velik znesek. Če je g. Pucelj že to nesrečo storil Ljubljani, ko se je zanjo uspešno boril dr. Žerjav, naj bi vsaj sedaj molčal. Vrhunec drznosti je, da se sedaj «Kmetski list» baha, da je g. Pucelj glasoval za proračun, dr. Žerjav pa vkljub doseženi ugodnosti za Ljubljano proti proračunu. Ugodnosti, ki so se za Ljubljano dosegle, se mu torej zde zadostne. Nam pa se zdi, da so davčne razmere take, da poslanec iz Slovenije ne bi bil smel glasovati več za to, da ostanejo nespremenjene.

+ **Bravo!** Organ g. Puclja piše, da je na Pribićevićevem shodu v Ljubljani bilo le 500 demokratov, dalje piše, da se za prihod Pribićevića v Ljubljani nihče ni zmenil. Vidimo iz tega, da so bivši «kmetijci» sedaj pa mirotvorni republikanarji glede dostojnosti že daleč pod klerikalci.

+ **Čemu «Slovenec» ni poročal.** Včerajšnji «Slovenec» priobčuje poročilo o seji finančnega odbora, v kateri se je razpravljalo o proračunu vojnega ministrstva. Da bi instinktom svojih bralcev bolje ustregel, udriha «Slovenec» po generalih ter obeša na veliki zvon «ogromne stroške za vojsko». Na široko tudi poroča, kako glasna sta bila gromovnika SLS, poslanca dr. Kulovec in Pušenjak, v finančnem odboru. Beograjska «Politika», ki nima nobenega vzroka ali povoda, da ne bi poročala golo istino, pa ima o nastopu klerikalnih poslancev v finančnem odboru precej drugačno poročilo, iz česar sklepamo, da igra SLS v tem vprašanju zopet dvojno vlogo. «Politika» poroča: «Pre svega izjavljujem, rekao je g. Kulovec, da su se prilike u vojsci znatno poboljšale, kako u pogledu ishrane, tako i u pogledu postupanja s vojnicima. Već godinu dana ja i moji drugovi nismo dobili ozbiljnije (resnejše) tužbe proti postupanja u vojsci»... «Što se pak tiče samog budžeta, višinu njegovu treba procenjivati v odnosu sa financijskom moći našeg naroda. Sa tog stanovišta posmatran, budžet Ministrstva vojske i mornarice «malo je previsok»». Falzifikat «Slovenčevega» poročila je evidenten. Služi tudi v dokaz, kako informira «Slovenec» svoje bralce.

Proračunska seja mariborskega občinskega sveta

Maribor, 21. januarja.

Takoj po otvoritvi današnje seje občinskega sveta je podal župan besedo referentu finančnega odseka podžupanu g. dr. Lipoldu, ki je najprej naslikal kratek pregled občinskega gospodarstva, ki temelji na štedenju. Na tem načelu je zgrajen tudi novi proračun, ki pa hoče vseeno zadostiti nalogam občine na gospodarskem, kulturnem in socijalnem polju. Redni promet izkazuje 63.083 Din deficita, ki se bo kril z znižanjem posameznih postavk in z zvišanjem doklad na vino in pivo. Občina radi splošnega pomanjkanja denarja ni mogla načeti v rednem proračunu večjih načrtov, ker še ni dobila izplačane kaldrmine in tudi zadeva vojašnic še ni rešena. Občina pa upa, da bo rešila vse te zadeve tekom leta. Predvsem mislijo na povečanje ubožnice. V socijalnem skrbstvu bo občina dala še posebne ugodnosti zasebnikom pri zgradbi njihovih hiš. V preteklem letu je bilo urejeno vprašanje mestnega uradništva, ki je dobilo svojo pragmatiko. Tudi v kulturnem oziru skuša občina zadovoljiti svojim potrebam s tem, da podpira kulturna društva, gledališče, študijsko knjižnico itd. V izrednem prometu izkazuje proračun 3 milijone dinarjev, ki jih hočejo kriti s posojili.

Nato je župan otvoril generalno debato, pri kateri je prvi govoril socijalist g. Bahun. Govornik je kritiziral uvodoma zakasnelost proračuna in gospodarstvo z dvanajstinami, češ, da za to ni bilo nobenega razloga.

V istem smislu je govoril tudi socijalist g. Ošlak, ki je končno izjavil, da bodo socijalisti glasovali proti proračunu.

Za tem se je dvignil občinski svetnik g. Pfrimer, katerega je župan g. dr. Leskovar zopet pustil govoriti nemški, čeprav je to postopanje na predzadnji seji celo «Slovenec» sam kritiziral. Govornik je povdarjal, da je uprava občine predraga, da zahteva 45 % vseh dohodkov, da so pisarniški izdatki previsoki, izredni krediti presegajo občinska sredstva. Zato se zavzema za štedenje. Socijalist g. Petejan se je vrnil na politično stran ter kritiziral volilni red in avtonomijo občine.

Vsem je odgovarjal, zavračajoč očitke, podžupan g. dr. Lipold. Povdarjal je, da so itak že črtane postavke, kolikor je bilo mogoče. O gradbeni akciji se je v občinskem svetu že dovolj razpravljalo in se bo skušala ta akcija izvesti s privatno inicijativo ob sodelovanju občine, ki bo dajala posebne podpore stavbenim zadrugam. O socijalni politiki je sedanji občinski svet storil več, kot svoječasni socijalistični. Vsega pa ni mogoče naenkrat izvesti in je pač treba delati s kompromisi. Davek na služkinje se je itak že nameraval uvesti, a efekt bi bil brezpomemben. Občina pa uporablja skoro polovico proračuna za šolstvo in socijalne naprave. Kopališče se bo preuredilo, če bodo sredstva na razpolago. Boj za mestno avtonomijo je hvalevreden in bo tudi Narodni blok storil vse, kar je v njegovi moči. Sicer pa je obljubljen nov občinski zakon. Uprava hodi srednjo pot, ker drugače ni mogoče. Glede očitka upokojitve nemških uradnikov ugotavlja, da so bile izvršene popolnoma iz praktičnih ozirov, ne pa iz partizanskih. Večina teh je imela itak že polno službeno dobo. Občina pa ne more delati z uradniki, ki niso zmožni uradnega jezika. Nadalje je odgovarjal na očitke opozicijonalcev tudi župan g. dr Leskovar, zlasti glede mestnega električnega podjetja, povdarjajoč, da je sklenila občina s falsko elektrarno tako ugodno pogodbo, da nudi elektrarna nižje cene kot kjerkoli drugod. Občina sama pa ne more še bolj znižati cen električnemu toku, ker rabi prebitek za gradbeni fond.

Nato je prešel občinski svet k specijalni debati. Socijalist g. Bahun je kritiziral upokojitve in zahteval od župana, da vrši tudi on službo ob uradnih urah. Župan je odgovoril, da uradnih ur ne bo imel, da pa je strankam vedno na razpolago in je baje rešil že več aktov, kot kdorkoli pred njim. Nato so razpravljali o posameznih postavkah proračuna, katere pa smo že v «Jutru» podrobneje objavili.

Ob 22. seja še traja in se bo najbrže še jutri nadaljevala.

Iz dežele potresov

Rim, 21. januarja. k. Potresna opazovalnica v Tarantu je zabeležila sinoči kratek potresni sunek.

Opozarjamo na prekrasne razstavljene slike v Šelenburgovi ulici in Marijinem trgu od velefilma:

„Grofica Marica“

Naši kraji in ljudje

Dr. Ljudevit Perič †

Včeraj zjutraj je po dolgotrajni bolezni, ki si jo je nakopal med vojno, izdihnil bivši ljubljanski župan odvetnik dr. Ljudevit Perič.

Pokojnik je bil rojen 4. avgusta 1884. v Borovnici. Pravo je študiral v Pragi. Ob začetku vojne je bil mobiliziran, boril se je na raznih frontah ter je kmalu prišel v rusko ujetništvo. Tu se je javil kot dobrovoljec v srbsko armado, prišel je v Srbijo, pretrpel s srbsko armado križevo pot preko Albanije. Pozneje so ga Italijani kot «Avstrijca» konfinirali in le s težavo si je zopet dobil prostost. Nekaj časa potem se je dr. Perič živo udeležil jugoslovenske propagande med našimi ameriškimi rojaki, končno je kot dobrovoljec jugoslovenskega korpusa na solunski fronti doživel najsijajnejše dni naše junaške vojske.

Po povratku v domovino se je doktor Perič nastanil v Ljubljani, sprva kot odvetniški kandidat, pozneje kot odvetnik. Tu se je tudi posvetil politiki ter je vstopil v vodstvo socialdemokratske stranke, ki ga je leta 1921. kandidirala na tako zvano delavsko-kmetsko-republikanski listi v občinski svet. Dne 23. septembra 1921. je bil po odklonjeni potrditvi A. Peska izvoljen za ljubljanskega župana ter je vodil magistrat do razpusta obč. sveta 19. maja 1922. Pri novih volitvah je bil dr. Perič nositelj liste koaliranih klerikalcev, socijalistov in komunistov, ki je dobila večino ter je bil 27. januarja 1923. ponovno izvoljen za župana, na katerem mestu je ostal do drugega razpusta občinskega sveta 10 junija 1924.. Pod Davidović-Koroščevo vladno je bil dr. Perič od avgusta do nov. 1924. tudi gerent ljubljan. mesta.

Pokojni dr. Perič je bil od mladosti vnet narodnjak, kot akademik je bil vesten Sokol, v vojni se je pokazal nacijonalnega moža. Osebno pošten in simpatičen, si je pridobil v širši javnosti mnogo simpatij in je kot župan pokazal izredno marljivost. Bil pa je mehka duša in nedostajalo mu je energije odpora. Tako je v svojem političnem delu postal odvisen od strank in struj, s katerimi ga notranje ni ničesar vezalo in moral je mnogokrat po potih, ki prav gotovo niso bila v skladu z njegovimi nazori. Bil je preblag in premehak, da bi mogel odoleti terorju zlasti klerikalnih članov svoje občinske koalicije.

Navzlic vsem ostrim nasprotstvom, katera je izzval Peričev režim med naprednjaki, smemo reči, da je pokojni dr. Perič osebno užival tudi med svojimi nasprotniki simpatije in spoštovanje. Njegova prerana smrt vzbuja v najširši javnosti obžalovanje in vsa narodna Ljubljana se klanja spominu jugoslovenskega dobrovoljca Periča.

Mir in pokoj njegovi duši!

Nova komunistična afera

Beograjska policija nadaljuje z aretacijami uglednejših in vplivnejših članov komunistične stranke. Razen že navedenih bivših komunističnih poslancev in voditeljev, je bilo v sredo aretiranih zopet osem komunistov, članov raznih sindikalnih organizacij. Preiskave pa se vrše tudi v provinci. V Požarevcu so aretirali bivšega komunističnega poslanca Trišo Kaclerovića, v Sarajevu Miodraga Manojlovića. Aretirani so bili in je uvedena preiskava tudi proti vsem članom neodvisnih sindikalnih organizacij.

Čeprav policija o najnovejši komunistični aferi še vedno noče dati nikakih pojasnil, se vendar domneva, da je najnovejše preganjanje komunistov v tesni zvezi z bivšim komunističnim poslancem Filipom Filipovićem, ki biva že dve leti v Moskvi. Govori se, da ima policija v rokah zelo važne dokumente in da bo zavzela preiskava vedno večie dimenzije. Preiskava bo končana v nekaj dneh, nakar bo dala policija novinarjem najpotrebnejša pojasnila o vzrokih aretacij in hišnih preiskav pri komunističnih voditeljih.

Komunistični krogi se seveda trudijo, da bi afero čim bolj mogoče ublažili. Oni smatrajo, da je afera nastala samo radi tega, ker so neodvisne sindikalne organizacije kljub ujedinjenju ostale v svojih prejšnjih oblikah. Posebno socijalno - demokratski listi so ostro napadali neodvisne sindikalne organizacije in jim očitali, da so pod neposrednim vplivom boljševiške internacijonale. Po zatrjevanju aretiranih komunistov pa so neodvisne sindikalne organizacije čisto nevtralne organizacije, ki se niso nikdar pridružile niti amsterdamski niti moskovski internacijonali.

Izpopolnitev ljubljanske mestne klavnice

Ljubljana, 21. januarja.

Bela Ljubljana napreduje v vseh smereh modernega razvoja. Z vsemi svojimi novejšimi napravami, ki so sad pametne in uvidevne komunalne politike pod vodstvom gerentskega sveta, se približuje naše mesto čim dalje bolj cilju, ki ga mora zavzemati kot tretja prestolica države in kot središče naprednega slovenskega ljudstva. Urejene ulice, asfaltirane ceste, brezhibno funkcijoniranje povečane elektrarne, so dejstva, ki morajo razveseliti domačina, ki pa tudi ugodno vplivajo na tujca, ki se slučajno mudi v naši Ljubljani. V dobi sedanjega gerentskega sveta so se uresničili razni velikopotezni načrti, zasnovani morda že pred desetletij. Danes se je uresničil tudi načrt, ki so ga zasnovali ljubljanski občinski gospodarji že leta 1881. Ljubljanska mestna klavnica je dobila po dolgih letih čakanja svoj lastni dovozni tir zvezan z glavno progo. S tem bodo sedaj odpadle vse težkoče in neprijetnosti pri uvozu in izvozu, nakladanju mesa in izkladanju živine, ki pride v poštev za domači konzum. Po velikem trudu sedanjega gerentstva je bila danes otvorjena in pregledana od tehnično-policijske komisije nova klavniška dovlačilnica. Ogleda, skoro do enega kilometra dolge proge, ki se odcepi od glavne dolenjske proge pred železniškim mostom in teče tik ob Grubarjevem kanalu do sredine končnega objekta vojašnice Kralja Petra, so se udeležili poleg strokovne komisije z gerentoma gg. Turkom in Likozarjem ter zastopnikom velikega župana dr. Logarjem tudi višji inspektor drž. železnic inž. Krieck, šef odseka za gornje zgradbe pri direkciji drž. železnic inž. Müller-Petrič, inž. Turba, ki je vodil dela pri polaganju tračnic, od mestne občine direktor inž. Prelovšek, nadsvetnika inž. Zupanc ter Poženel, ravnatelj klavnice živinozdravnik Pestotnik, generalni inspektor vodstva za osuševanje barja inž. Zbrizaj in hidrotehnik E. Podkrajšek, nadsvetnik g. Jančigaj, inž. arh. V. Mušič, predsednik mesarske zadruge g. Lavtižar ter drugi interesirani faktorji.

Z novo progo odpadejo v bodoče vse neprijetnosti za mesarje, uvozničarje ter izvozničarje. Vse, kar pride in gre iz klavnice, pripeljejo vlaki v bodoče do klavnice same. Proga je dvotirna ter je v njej položenih 1900 m tračnic, ki jih je dobavila tvrdka Kern in drug v Zagrebu iz Vitkovic v Češki ter iz Donawitza v Avstriji. Naprava in izpeljava proge stane mestno občino okroglo milijon dinarjev. Pragove je dobavila tvrdka Fran Župančič iz Rakeka pri Mirni.

Z delom nove proge se je pričelo lansko leto v aprilu. Imela bo posebno klančino za razkladanje in nakladanje živine, oziroma mesa. Pred celotno komisijo je pasiral progo ob 16. uri prvi poskusni vlak, v katerem sta bila tudi postajenačelnik Ludvik in kontrolor Vehovec. Ob tej priliki bodi omenjeno, da se je sedanji gerentski svet odločil za popolno modernizacijo mestne klavnice. Številni objekti so skoro že dozidani. Vsi stroški za dela so proračunani na okroglo 12 milijonov dinarjev, ki pa bodo v tako pridobitnem podjetju, kakor je klavnica, amortizirani v približno desetih letih. Z modernizacijo klavnice je v zvezi nešteto ugodnosti tudi za konzumente.

Po ogledu nove dovlačilnice se je vršilo v gostilni Košak na Krekovem trgu pogoščenje celotne komisije. Ob tej priliki je poudaril gerent g. Turk živo potrebo, da pridejo naši ljudje-mesarji tudi v inozemstvo, da si tam pridobe v enako modernih klavnicah, kakor jo dobi Ljubljana, potrebnega znanja in umevanja za vse moderne naprave. Predsednik mesarske zadruge g. Lavtižar je v svojem govoru obljubil, da bo zadruga z vso resnostjo upoštevala ta nasvet, vsled česar se lahko z vso gotovostjo računa, da bomo imeli tudi v novi moderni klavnici zaposlene samo domače moči.

Danes zadnji dan! Predvajanje najlepšega Pola Negri filma!

IZ MALE GARNIZIJE.

Sijajna režija D. Buchovetski po romanu „Das hohe Lied“.
Življenje v mali nemški garnizji — Okrutni polkovnik in mladi poročnik — Prisiljena na ženitev — Fatalni sestanek v hotelu — Dvoboj — Mladi slikar — Bohemska noč — Zopet osamljena.
Izven programa: Novi Deulig Journal št. 1. Predstave ob: 4, pol 6, pol 8, 9.
Prednaznanilo: Grofica Marica! „Kino Ljubljanski dvor“ Telefon 730.

Slava našim Američanom

224.335 Din za «Dom slepih» v Ljubljani.

Kaj premore tudi najmanjši narod, ako je solidaren, ali celo njegova emigracija, nam dokazuje najboljše sijajni uspeh ameriško - slovenske akcije za «Dom slepih v Ljubljani». Kakor znano, sta koncem vojne pripeljala gg. Valter Predovič in Josip Sitar iz Amerike mnogo zabojev z obleko in obuvalom za revne naše rojake, 65.511 Din 85 par v gotovini. Ta znesek je bil kot prvi prispevek za zgradbo «Doma slepih v Ljubljani» naložen pri Kmetski posojilnici. Leta 1925. se je obrnila Glasbena Matica na poziv iz Amerike na vsa tamkajšnja pevska društva s prošnjo, naj prirede kak koncert ali veselico v prid «Domu slepih». Ta apel je imel poroln uspeh in so v Ameriki že do konca avgusta 1925 nabrali v to svrho 151.676 Din 55 par.

Po teh sijajnih uspehih so ameriški inicijatorji dali Glasbeni Matici novo pobudo, ki se je obrnila potem z novim apelom preko ameriških slovenskih listov na vso našo javnost v Zedinjenih državah. Tudi ta poziv je našel nov močan odmev in je rodil zelo lepe sadove. Naša častna dolžnost je, da tudi rojakom v Sloveniji ne zamolčimo imen ameriških dobrotnikov in poslanih zneskov. To je pač najmanj, s čemur se jim more oddolžiti naša in naših slepcev hvaležnost. Od septembra do konca l. 1925 so poslali za «Dom slepih» v Ljubljani: Valter Predovič, Sacramento v Kaliforniji 272.50 Din, ga. Hana Primožič in sorodniki, Hasbrouck Hights, mesto venca na grob dedu Alojziju Primožiču 540 Din, Sloven. pevsko in dramatično društvo «Ljubljanski vrt», Girard Ohio 9990 Din, koncert pevskih društev «Sava» in «Lira» v Chicagu, «Slovana» v Pulmanu in «Triglava» v Chicagu 15.425 Din, gg. Anton Selnikar, Grum in Zdravljevič v Jolietu 385 Din, Slovenic Publishing Company (Glas Naroda) skupno 58.971 Din. Vsega skupaj so nabrali torej naši rojaki v Ameriki in poslali v Ljubljano za «Dom slepih» že 244.335 Din 34 par.

Priobčujemo te podatke vsej slovenski javnosti, da bo znala naše rojake onkraj oceana prav ceniti, jih občudovati in jim biti od srca hvaležna. Hvaležni jim moramo pa biti zlasti, da so priskočili našim slepcem na pomoč s tako znatnim prispevkom ravno v sedanjih časih. Saj je življenje pri nas kljub razmeroma visoki naši valuti še vedno zelo težavno in je jako težko dobiti dobrotnikov, ki bi mogli z zares izdatnimi podporami lajšati ogromna socijalna bremena, ležeča na ramah vsega današnjega evropskega rodu in z njim vred tudi našega naroda. Eno najodličnejših mest pri ameriški pomožni akciji zavzema newyorški list «Glas Naroda», ki priobčuje tudi imena vseh darovalcev. Predaleč bi šlo, če bi jih priobčili tudi mi, dasi bi v polni meri zaslužili. Želeti bi bilo le, da bi tudi drugi slovenski ameriški listi uvedli take zbirke. Ta akcija namreč nima niti sence političnega ozadja in je namenjena le najbednejšim med bednimi — našim slepcem.

Fond za «Dom slepih v Ljubljani» upravlja mestni magistrat ljubljanski. Naj bi se ga spomnili vsaj v svojih oporokah tudi premožnejši ljudje v Sloveniji!

Na privatnih obiskih

se vedno ponavljajo vzkliki: „Kako krasna obleka“! Brez dvoma Vam jo je izgotovila tvrdka Drago Schwab, Ljubljana.

Občni zbori k o SDS v mariborski oblasti

Prihodnje dni se bodo vršili občni zbori in sestanki kr. organ. SDS v sledečih krajih:

V Vojniku danes, 22. t. m. ob 20. uri v prostorih g. Vrečarja. Poroča narodni poslanec dr. Pivko. — *V Poljčanah* v soboto 23. t. m. ob 18. uri, v prostorih g. Smonika. — *V Sv. Duhu na Ostrem vrhu* v nedeljo, 24. t. m. dopoldne. Poroča narodni poslanec g dr. Pivko. — *V Št. Ilju v Slov. goricah* v nedeljo 24. t. m. ob 15. uri v prostorih g. Stiligoja. Oblastno organizacijo zastopa gospod Ivan Robnik. — *V Črni pri Prevaljah* v nedeljo 24. t. m. ob 18. uri. — V *Rušah* v nedeljo 24. t. m. ob 10. dopoldne v prostorih g. Oswalda. — *V Šoštanju* 27. t. m. ob 20. uri Oblastno organizacijo zastopata gg. Prekoršek in Žabkar iz Celja. — *V Ormožu* v četrtek, 28. t. m., ob 20. uri. Oblastno organizacijo zastopa tajnik gospod Spindler. — V *Križevcih pri Ljutomeru* v nedeljo 24. t. m. ob pol 8. zjutraj.

Zborovanje poslanca g. dr. Pivka v Sv. Lovrencu na Pohorju se bo vršilo v ponedeljek, 25. t. m. ob 20. uri, obenem ustanovitev krajevne organizacije SDS. — *V Selnici ob Dravi* v nedeljo 24. t. m. ob 16. uri. Obenem je ustanovitev krajevne organizacije SDS.

Smrtno-nevarno komična poza Albertinija.

Popolnoma novo!
Veselo! Senzacijonelno! Napeto!

LUCIANO ALBERTINI

Predrzno smeli in najbolji akrobat sveta v najnovejšem filmu

Kralj nočnega Pariza

Humoristična akrobatska igra z dolarsko princeso. V glavnih vlogah dobro znani igralci: HANS ALBERS, HERMANN PICHA, VIVIA GIBSON in dražestna EVI EVA. Skok Albertinija z drevečega brzovlaka na drugi brzovlak — Smrtno neva ni lov po pariških strehah — Saltomortale z visokega stolpa — Avtomobil pade v polnem teku v globoko reko — Pariški temni noč lokal „Besni pes“ — Albertini reši lepo damo iz smrtne nevarnosti — Box match — Komična borba za prestol — „Kronanje Albertinija“ itd itd.

Predstave ob delavnikih ob 4, pol 6, pol 8, 9
„ „ nedeljah „ 3, pol 5, 6, pol 8, 9
Pri vseh predstavah svira prvovrstni umetniški orkester. — Predprodaja vstopnic vsak dan od 10. do pol 1.

Elitni Kino Matica

Ne zamudite!
Samo še danes!

Veličastni film posnet v Italiji, „Beneške ljubavne noči“ ali „Romola“ z krasotico

Lillian Gish

znano iz filma »Bela sestra«. Tudi njena sesetra Dorothy, katera je velik kontrast Lilian nastopi v tem filmu. Prva mila tragedkinja, druga živahna, polna temperamenta, ki prinese mnogo življenja v film. Krasni so naravni posnetki iz Firenze in Pise. Grozni prizori na morju — napadi morskih roparjev. Velika revolucija napram takratni vladi Savanarole. Poleg tega opozarjamo na najboljše setavljeni orkester. Poslušajte kritiko dosedanjih obiskovalcev in gotovo si potem ta film ogledate. Predstave ob 3. 5. 7. in 9. uri.

Kino Ideal

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Začetek ob 20 uri.

Petek, 22. januarja: «Krpan mlajši». Red D
Sobota, 23. januarja: «Periferija». Delavska predstava. Izven.
Nedelja, 24. januarja: Ob 15. «Zapeljivka». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. — Ob 20. «Druga mladost». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 20. uri.

Petek, 22.: «Aida». A.
Sobota, 23.: «Zvedave ženske». B.
Nedelja, 24.: «Eva». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Mariborsko gledališče

Petek, 22.: Zaprto.
Sobota, 23.: «Žlahtni meščan». D. Premijera

Premijera v ljubljanski operi. Wolf-Ferrari: »Zvedave ženske«. V soboto 23 t. m. se vprizori prvikrat na slovenskem odru slavnega italijanskega skladatelja Wolfa-Ferrarija komična opera v šestih slikah »Zvedave ženske«. Njena vsebina je: V Benetkah je klub, sestoječ iz moških članov, katerega prvo pravilo je, da ne pusti ženskam v svojo sredo. Svoje lokale imajo v lepi palači. Njegovi člani so nekateri oženjeni, drugi zaročenci, tretji samci. Žene oženjenih in zaročenih vedo za ta klub in so strašno radovedne, kaj se v njem godi. Ali se sestajajo tam na skrivaj njihovi možje s tujimi ženskami, ali so alkimisti, ali so celo v zvezi z vragom in kopljejo zaklade? Sklenejo, da morajo priti v klub. V ta namen se polaste na zvite in šegave načine ključev od vrat, ki vodijo v klub. To se jim posreči v obilni meri. Kmalu so tako srečne da se prerivajo v klubu za steno, katera bo mogla skozi luknjo v ključavnici opazovati pri večerji zbrane moške. Pri tem so presilne. Vrata se odpro in ženske padejo med moške v dvorano. Razvije se živahna končna slika, s katero se komična opera veselo konča. Opero dirigira g. Neffat, režira pa g. Fran Bučar. Glavne vloge pojejo: Beatrice gna Potučkova, Rosavro ga Lovšetova, Eleonoro ga Ribičeva, Celembino ga Poličeva, Ottavia g. Rumpelj, Lelia g. Janko, Florida g Banovec, Arlekina g. Zupan, Pantalona g. Šubelj, Pantalon, Arlekin in Colombina so vzeti iz beneške »Comedie dell' arte«.

Premijera Molièrovega »Žlahtnega meščana« na mariborskem odru. V soboto 23. t. m. obeta biti v Mariboru zanimiv in zabaven gledališki večer. Vprizori se velezabavna Molièrova komedija »Žlahtni meščan« v režiji g. Bratine, ki bo igral tudi naslovno vlogo. Izmed mnogoštevilnih Molièrovih komedij je »Žlahtni meščan« eno največjih del nesmrtnega francoskega komediografa. V komediji, ki zahteva mnogo zunanjega aparata nastopi ves dramski ansambel, dalje solisti opere, (kot pevci), ves moški zbor balet in del vojaške godbe. Za predstavo se vstopnice že rezervirajo na tel. štev. 382.

Koncert Jelke Stamatovićeve

(21. januarja v dvorani Filharmonične družbe).

Komorna soareja srbske koncertne pevke gospodične Jelke Stamatovićeve, absolventke praškega konservatorija, male dvorane na Kongresnem trgu še do skromne polovice ni napolnila. In spet je to pot naša publika s svojo trmoglavo, kronično odsotnostjo pokazala, da njen pretežni del nima smisla za posečanje in uživanje intimnih koncertnih prireditev, njenemu boljšemu, a odstotno tolikšnemu delu pa — žalibog — ne dostaja sredstev. A še kljub temu mislimo, da Ljubljana nima dovolj koncertov in da bi morali povabiti k nam še tega in onega umetnika, da bi se produciral — pred napol prazno dvorano.

Program nocojšnega koncerta je obsegal samo skladbe sodobnih srbskih skladateljev, njih umetne in njih po narodnih pesmih koncipirane kompozicije za glas s klavirsko spremljavo. Slišali smo Manojlovića, Vukdragovića, Konjovića, Hristića, Milojevića in Mokranjca.

Umetna pesem ten komponistov nosi pretežno mednaroden značaj, inspirirana je v zgledih in občutenju drugih tujih glasbenih stremljenj. Le sem in tam smo v njej prisluhnili domačemu navdahnjenju. Njeni ritmi so počasni, zategnjeni, melodika otožna, mila, često bolestna. Lep je bil Konjovićev Chanson, takisto Hristićev November. V Konjovićevo Narodno pa se nismo mogli uživeti.

Narodna srbska pesem, ki smo jo čuli nocoj, je vrlo interesantna, močna, prepričljiva. Razgiban, poseben ritem sočne, zvočne melodije, od grude iztrgane, iz življenja izvite. Mokranjac (Pušči me), ki ga je pevka ponovila, je klical v srca, Milojević (Devojka kune terziju) in Konjović (Povela je Jela) sta vnela.

Gdč. Stamatovićeva je pevka solidnih pevskih kvalitet in sigurnega, prijetnega na stopa. Njen glas (mezzosopran) je prožen, topel a ne hudo močan, intonacija čista. Zlasti moramo odločno pohvaliti pevkino odlično, jasno, impekabilno izgovarjanje. Mestoma ji glas še malo preveč vibrira, zlasti v višjih legah, medtem ko nižje lege podaja dokaj polno, zveneče. Prednašala je pevka vse pesmi zgledno. V njih hotenje se je lepo uživela in jih dokaj temperamentno posredila.

Gdč. Švajgerjeva, profesorica našega konservatorija, je pevko prav vzorno, diskretno spremljevala na klavirju. Obe umetnici bi po vsej pravici zaslužili bolj polno dvorano. Publika ju je toplo sprejela.

Nedelja v ljubljanskem Narodnem gledališču. V nedeljo 24. t. m. so tri predstave. Ob 3. pop. se poje v operi Foersterjeva opera Eva. Glavne vloge pojejo ga Thierry ter gg Banovec in Holodkov. Predstava je ljudska pri znižanih cenah. V drami se igra ob 15. Zapeljivka, ob 20. pa Druga mladost pri znani zasedbi po znižanih cenah.

Nov upravnik splitskega gledališča. Iz Splita poročajo, da je prosvetni minister Radić razrešil g. Nika Bartulovića dolžnosti intendanta v splitskem gledališču. Poveril je upravo zavoda bivšemu upravitelju gledališča v Osijeku g. Giuru Prejcu.

Akademija znanosti v Beogradu se pripravlja na letošnjo letno skupščino, na kateri se izpopolnijo mesta novih nesmrtnikov. Ti se bodo volili iz vrst rednih in izrednih članov.

Domače vesti

«Šparovčeva» matematika

Dosedanji državni proračuni so znašali 8 do 10 milijard, novi radićevsko-radikalski pa znaša 13 milijard. Ali je trinajst milijard več ali manj nego deset milijard? Naš Janezek pravi, da je 13 več nego 10. Naš Janez pa trdi v «Kmetskem listu» sledeče: «Sedanja vlada je na zahtevo Radićeve kmetske stranke morala proračun znižati in sicer tako, *da bo manjši, nego je bil dosedanji. Lažnjivci* kljub temu trdijo, da je novi proračun večji, nego je bil dosedanji!» Naš Janezek je široko odprl oči in ves preplašen vprašal: Ali je to mogoče?

Kaj naj otroku odgovorim?

M. A. C.

* **Uspeh narodnega poslanca g. dr. Pivka v zadevi železniške ležarine.** Gremij trgovcev za srez Slovenjgradec in Prevalje se je obrnil svojčas na narodnega poslanca dr. Pivka s prošnjo, naj stori korake, da se omilijo strogi predpisi železniškega ministra s katerimi se je znižal 24 urni rok na 6 delovnih ur po roku, prostem stojnine, od vagona in ure na 5 Din za vsako nadaljno uro od vagona in ure na 30 Din. Dr. Pivko je vložil s pismenim vprašanjem dne 19 novembra 1925. prošnjo, da se te naredbe ukinejo. Sedaj je prišla vest, da je železniški minister podpisal naredbo, s kojo se 6 urni ležarinski rok razširja zopet na 24 ur. Sočasno predpisuje nova naredba za drugi dan 5 Din za uro in vagon, za tretji dan 20 Din, za četrti in vsak naslednji dan 50 Din za uro in vagon stojnine. S to naredbo je zelo ustreženo trgovini v vsej državi, zlasti pa lesni trgovini Dravske doline, kjer je bilo absolutno nemožno izkoristiti dosedanji 6 urni rok, ki je bil svoboden takse za stojnino. Naredba stopi v veljavo dne 1. februarja 1926.

* **Minister za trgovino in obrt g. dr. Ivan Krajač** je potoval včeraj iz Švice skozi Ljubljano v Beograd. Prispel je ob 16. v Ljubljano, in nadaljeval ob 17. potovanje proti Beogradu. Na postaji so g. ministra pozdravili načelnik dr. Marn, železniški direktor dr. Borko in v imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo podpredsednik g. Ogrin in tajnik dr. Pless, ki sta informirala ministra o vseh tekočih gospodarskih vprašanjih.

* **Naš delegat v donavski komisiji odpotoval v Ženevo.** Naš delegat v donavski komisiji g. Vilfan, je odpotoval v sredo zvečer v Ženevo, kjer se bo razpravljalo o Hinesovem poročilu o donavski plovbi, ki je za našo državo zelo neugodno.

* **Preložitev pravoslavnega episkopata iz Zadra v Šibenik.** V Šibeniku se vrše pogajanja glede zgradnje poslopja za pravoslavni episkopat z internatom. V poslopju bi stanoval tudi pravoslavni biskup. Preložitev episkopata iz Zadra v Šibenik se izvrši že v najkrajšem času.

* **Semestralni zaključek.** Kakor smo zvedeli od prosvetnih oddelkov v Ljubljani in Mariboru, zaključijo ljudske šole prvi semester dne 23. januarja, meščanske pa sklenejo vsled uvedbe novega reda za meščanske šole prvi tečaj 30. januarja in začno drugega 3. februarja. Na srednjih šolah se ne spremeni nič, ker imajo tromesečja.

* **Premenjen naziv železniške postaje.** Naziv železniške postaje »Gruž« pri Dubrovniku se je po odredbi prometnega ministrstva spremenil v naziv »Dubrovnik«.

* **Razširjenje zagrebške bolnice.** Ministrstvo za narodno zdravje je odredilo, da se bolnica za kužne bolezni v Zagrebu tekom letošnjega leta primerno razširi. Takoj spomladi se prične z gradnjo novega paviljona.

* **Občinske volitve v Mežiški dolini.** Minulo nedeljo, dne 17. januarja so se vršile občinske volitve v Guštanju, Dravogradu, Kotljah in Tolstem vrhu. V zadnjih dveh občinah se volitve sploh niso izvedle, ker je bila samo ena lista. V Kotljah je oblast socialistično listo radi nepravilnosti razveljavila in je ostala samo slovenska, v Tolstem vrhu, pa socialisti sploh niso mogli svoje liste vložiti, čeprav so imeli še pri zadnjih skupščinskih volitvah 69 glasov. Pač pa so zmagali socialisti v Guštanju in Dravogradu nad združenima gospodarskima listama Slovencev. S socialisti gredo v teh krajih tudi Nemci, ker se socijalisti od njih sploh ne ločijo v svojem javnem delu. Ostanki predvojnih razmer, ko so bili socialdemokrati prav taki germanizatorji v teh krajih, kakor nemški nacijonalci. V Guštanju so dobili socijalisti pri nedeljskih občinskih volitvah 13 mandatov, gospodarska lista pa 4. V Dravogradu pa so dobili socialisti pod vodstvom g. Ambroša 78 glasov in 6 odbornikov, narodna gospodarska stranka pod vodstvom g. Ivo Kuraša pa 42 glasov in 3 odbornike.

* **Koliko kovanega drobiža je stranka dolžna naenkrat prejeti?** Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Po čl. 8 »Pravilnika o kovanju uradnega zlatega denarja in o kovanju drobiža« z dne 18. novembra 1924. I. br. 34.?10 niso niti državne niti samoupravne blagajne in tudi ne drugi vezani, sprejemati izplačilo nad 100 Din v novcih po Din 0.50, nad Din 200 v novcih po 1 Dinar in nad 500 Din v novcih po 2 Din. Po čl. 5 »Zakona o kovanju drobiža iz nikla in gance« z dne 30. decembra 1921. niso primorani sprejemati ne posamezniki ne državne blagajne ob istem izplačilu drobiža po 10 dinarskih par več nego za 10 Din in drobiža po po 5 dinarskih par ne več nego za 5 Din. Pravilnik in zakon sta dobesedno objavljena v Uradnih listih št. 116/366 z dne 13. decembra 1924. in št. 114/368 z dne 4. novembra 1922.

Slavni
Charlie Chaplin
je režiral film:
PARIŠKE METRESE
ki se igra že dva meseca nepretrgoma na Dunaju
Dunajska »Neue Freie Presse« od 15. januarja l. l. pravi o filmu dobesedno:
«Ein Welterfolg des Films!»
«Elitni Kino Matica»

* **Albanski konzulat na Sušaku.** Na Sušaku se v najkrajšem času ustanovi konzulat republike Albanije, ki bo imel v prvi vrsti nalogo, da upostavi čim živahnejše trgovske stike med našo državo in Albanijo.

* **Jugoslovensko-poljski ples.** Meseca februarja priredi v Varšavi naš poslanik velik jugoslovensko-poljski ples pod pokroviteljstvom žene predsednika poljske republike Wojciechowskega. Plesa se udeleže najuglednejše osebnosti poljske prestolice in bodo na njem prevladovale narodne noše.

* **Reprezentančni ples Čsl. Obce in JČL v Beogradu.** Dne 25. januarja priredita Češkoslovaške Obec in Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Beogradu v dvorani oficirskega doma reprezentančni ples. Protektorat sta prevzela zunanji minister dr. Momčilo Ninčić in čsl. minister dr. Edvard Beneš; častno predsedstvo minister ver in predsednik JČL v Beogradu Miloš Trifunović, minister poljedelstva in predsednik JČL v Pragi dr. Milan Hodža, poslanik in polnomočni minister Ljuba Nešić v Pragi ter čsl. poslanik Jan Šeba v Beogradu. Pri plesu bo igrala godba kraljeve garde. JČL v Sloveniji so pravkar dobile vabila, da se udeleže te odlične manifestacije jsl.-čsl. prijateljstva. Nas predvsem veseli, da je pričela z delovanjem tudi sestrska liga v Beogradu, kjer doslej radi raznih nepotrebnih nesporazumljenj ni bilo pravega umevanja za ligine intencije.

* **»Slovenski klub« v Sarajevu** se je preselil v Jeličevo ulico 28 v hišo Saveza zanatlijskega udruženja za Bosnu i Hercegovinu. Prvi letošnji društveni sestanek se bo vršil jutri zvečer.

* **Invalidsko kopališče v Kraljevici.** Udruženje vojnih invalidov namerava zgraditi v Kraljevici kopališče za invalide ter se bo obrnilo v to svrho na mestne in podeželske občine ter tudi na druge faktorje za primerno podporo.

* **Naše obrtništvo proti načrtu zakona o pobijanju draginje.** Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je včeraj po izčrpnem referatu g. dr. Plessa o novi protidraginjski akciji ministra za socialno politiko na predlog zveznega načelnika g. E. Franchettija soglasno sklenila, da vpošlje vsem kompetentnim ministrom najenergičnejši protest proti načrtu, ki ne obeta za omiljenje draginje nobenega uspeha in se bo samo izkoriščal za persekucijo obrtnikov in trgovcev.

* **Pogozdovanje naših otokov.** Ministrstvo za šume in rudnike je odredilo, da se čim prej začne s pogozdovanjem otokov Krka in Raba. Podrobni načrti so že izgotovljeni. Na nekaterih krajih omenjenih otokov se bodo priredili moderni parki, ki bodo znatno olepšali one kraje. Za letos je v to svrho odobren kredit v znesku 320.000 Din za Rab in 180.000 za Krk.

* **Delavska zaščita.** Prejeli smo 1 letošnjo številko edine naše socialne politične revije »Radnička zaštita«. Številka ima naslednjo vsebino: S. Henč: »Jesu-li potrebne reforme o našem zakonu o osiguranju radnika; dr. Kuželj: »Bilans petgodišnjeg rada medjunarodne organizacije; dr. Bohinjec: »Katera načela je pri organizaciji bolniškega zavarovanja vpoštevati«; M. Berkeš: »Sanitetsko skladište i ljekarne radničkog osiguranja; B. Haberl: »Razvitak osiguranja protiv nezgoda u Švicarskoj«. V tej številki je objavljen tudi zapisnik dubrovniške konference zdravnikov delavskega zavarovanja. Celoletna naročnina znaša 60 dinarjev. Uredništvo in uprava v Zagrebu, Preradovićeva ulica 44.

* **Iz Ljubljane v Pribram.** Za izrednega profesorja na rudarski visoki šoli v Pribramu je imenovan docent na montanističnem oddelku vseučilišča v Ljubljani inž. Josip Hummel.

* **Zemljepisno znanje »Jutarnjega lista«?** Zagrebški »Jutarnji list« od 21. t. m. objavlja iz Ljubljane vest, da je »u Ljubljani kod Maribora umro jedan starac u 98 godini.« Mi bi se nič ne čudili, ako bi zapisal, da se je to zgodilo »u Ljubljani kod Zagreba« ali pa »u Ljubljani ili Mariboru kod Zagreba« ker pojasnuje svojim čitateljem, da leži »Ljubljana kod Maribora«, nam je to dokaz da gospodje pri »Jutarnjem listu« ne vedo dobro niti za Ljubljano niti za Maribor, zaradi česar je popolnoma umevno, zakaj so vse njihove vesti iz Slovenije konfuzne. Res je, najhujši teror je teror nevednosti.

* **Smrt ruskega begunca.** V Beogradu se je pripetila v sredo težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Skupina šoferjev, ki se je zbrala na Topčideru se je vračala z avtomobilom v Beograd. Med vožnjo je bivši ruski oficir Konstantin Pavlović Pigul, zaposlen v Beogradu kot šofer, padel tako nesrečno iz avtomobila, da se je smrtno nevarno poškodoval. Prepeljali so ga v ambulanco, kjer je kmalu nato umrl.

* **Samomor zaradi ponesrečenih špekulacij.** Predvčerajšnjim se je v Parizu ustrelil znani beograjski bankir Samuilo Simhe. Že v torek je iz Pariza poročal »Politiki« da pojde prostovoljno v smrt, ker je imel velik neuspeh pri špekulaciji z obveznicami vojne odškodnine. V sredo si je v resnici pognal kroglo v glavo in bil takoj mrtev. Zapustil je pismo na pariški list »Matin«.

* **80 letnica dr. A. Vučetića.** Profesor dr. Antonije Vučetić upravnik dubrovniškega državnega arhiva in predsednik društva dubrovniških znanstvenikov, je slavil te dni 80 letnico svojega rojstva. Vučetić je eden najstarejših dubrovniških nacionalnih delavcev. Kot dolgoletni gimnazijski profesor in kasneje kot šolski nadzornik v Splitu, si je pridobil neven(lj)ivih zaslug za uvedbo srbohrvatskega jezika v primorskih šolah. Njegovo znanstveno in književno delovanje je bilo zelo bogato. Napisal je celo vrsto spisov in člankov iz srbske preteklosti ter veliko število monografij iz dubrovniške zgodovine. Sodeloval je tudi pri delih Jugoslovenske akademije v Zagrebu in urejeval nekaj časa književni list »Srđ«. Na njegovo iniciativo je bila ustanovljena l. 1872 »Zaklada Gundulić« za podpiranje siromašnih dijakov. Prof. Vučetić je izdal tudi več pedagoških in šolskih knjig.

Priprave za veličastno premijero „Grofice Marice“ so v polnem teku.

* **»Zima v Alpah«.** Mislinjska podružnica SPD priredi jutri v hotelu Goll v Slovenjgradcu skioptični večer. Predaval bo g. Rotter iz Maribora o turistiki in alpinistiki. Vsi prijatelji planin se opozarjajo na ta večer.

* **Železniška nesreča pri Rajhenburgu.** Včeraj zjutraj, ob 7.50. sta v Rajhenburgu (Savskem Brestovcu) pri kretnici št. 1. skočila dva voza tovornega vlaka št. 43 med vožnjo nenadoma s tira. Tračnice so bile pri nesreči razbite in oba voza precej poškodovana. Blago, ki je bilo natovorjeno na obeh vozovih, se je deloma vsulo na progo. Radi nesreče je bil promet 4 ure zaprt. Beograjski brzovlak, ki prihaja v Ljubljano ob 11.55. je moral voziti preko Karlovca in je prispel v Ljubljano s 5 urno zamudo šele ob 16.10. Kakor se nam poroča je nastala nesreča vsled tega, ker je bil eden izmed iztirjenih vozov slab. Materijalna škoda je znatna, ranjen pa ni bil nihče.

* **Velika bančna goljufija v Zagrebu.** Že včeraj smo poročali, da je bila neka zagrebška banka oškodovana za približno 250.000 dinarjev. Po najnovejših poročilih je bila to »Diskontna banka«. V »Jugoslovensko banko« je prišla dne 18. januarja neznana oseba in predložila blagajniško potrdilo »Diskontne banke«, glaseče se za 250.000 Din. Denar je bil takoj izplačan. Naslednjega dne pa je prišel v »Jugoslovensko banko« direktor »Diskontne banke« g. Polić, ki je ugotovil, da to ni bila uradna dispozicija, priznal pa je, da je priznanica formular njegove banke, štampilja pravilna in tudi njegov podpis ter podpis prokurista Krausa dejanski prava. Oškodovana »Diskontna banka« je o dogodku takoj obvestila policijo, ki je uvedla obširno preiskavo. V sredo zvečer sta bila aretirana uradnik »Diskontne banke«, Glavan in njegova soproga, ki sta na sumu, da sta izvršila omenjeno manipulacijo.

* **Železniška nesreča v Somboru.** V sredo je na kolodvoru v Somboru trčil osebni vlak, ki je vozil napačno na prvem tiru, ravno na kolodvoru v neki tamkaj nahajajoči se vlak. Sunek je bil tako močan, da je skočila lokomotiva in po en vagon prvega in drugega razreda s tira. Lokomotiva je bila močno poškodovana. Človeških žrtev ni bilo. Promet je bil kmalu vzpostavljen.

* **Hotel »Zrinjski« v Skoplju pogorel.** V Skoplju je v torek zjutraj izbruhnil v hotelu »Zrinjski«, ki se nahaja poleg Dušanovega mostu, velik požar. Domneva se, da ga je povzročil električni tok. Vsa streha je bila mahoma v plamenu. Gasilci so bili sicer kmalu na pogorišču, vendar je ostala gasilna akcija brez uspeha. Hotel, ki je bil last mestne občine, je pogorel do tal. Škoda znaša nad poldrugi milijon dinarjev.

* **Iz vlaka padel.** V bližini Novega Sada je padel včeraj iz potniškega vlaka v trenotku, ko je vozil vlak čez neki manjši most trgovec Stevan Elhonjec in sicer vsled lastne neprevidnosti. Priletel je z glavo ob most in obležal na mestu mrtev.

* Za Jugoslovensko Matico. V gostilni Inglič v Srednji vasi v Kojanski dolini je nabral starešina pošte g. Janko Alič znesek 154 Din ter ga nakazal Jugoslovenski Matici. Župan g. Ivan Dobreljak je k tej zbirki prispeval 100 Din. Šolsko vodstvo v Savi ob juž. žel. je prilikom »Koroškega dne« nabralo za Jugoslovensko Matico 150 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! Jugoslovenska Matica.

* Darujte slepim! Podpisano društvo naprosa vsa plemenita srca, da s svojimi darovi lajšajo slepim bedno življenje. Na željo pošljemo položnice. Podporno društvo slepih, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

* Gospodinje! Kupuj in zahtevaj v vseh trgovinah samo čajne mešanice »Čajanka«. So najboljše in najizdatnejše. Prodajajo se v korist Jugoslov. Matice.

* Vinski sejem v Gornji Radgoni. Vinarsko društvo za Gornjeradgonski okraj priredi 7. in 8. februarja v prostorih posojilnice tik kolodvora v Gornji Radgoni svoj prvi vinski sejem zvezan z razstavo. Zanimanje za prireditev je veliko posebno v krogih gostilničarjev in vinskih trgovcev. K prodaji je prijavljeno približno 200 raznih vrst z več tisoč hektolitrov. Večinoma pridejo v poštev vina iz gornjeradgonskega vinskega okraja, ki se odlikujejo po dobrem okusu in lepi harmoniji. Pridelek leta 1925. je bil v tamkajšnjem okolišu po kakovosti in množini sodeč napram drugim krajem Slovenije zelo dober; zato se že danes ponujajo interesentom dobre kvalitete v velikih množinah po mnogo nižjih cenah nego v drugih krajih.

Iz Ljubljane

u— **Ljudska visoka šola v Ljubljani.** V soglasju s postopno demokratizacijo sodobne družbe in socijalizacijo vseh glavnih dobrin človeštva, je stremljenje po popularizaciji in razširjenju kulturnih vrednot, ki jih ustvarjata znanost in umetnost. Želja, da bi te dobrine ne ostale omejene le na gotove stanove in stopnje izobrazbe in pa ozkosrčnost našega šolstva, sta rodili ljudske univerze in visoke šole v inozemstvu in pri nas. Tudi v Ljubljani je že delovala ljudska visoka šola z uspehom. Zasledovala ni le popularizacije znanosti, ampak obravnavala žive probleme svetovnega, življenjskega in političnega naziranja pod vidikom socijalno - etičnega preporoda. Ker so razne ovire onemogočile njenim dosedanjim voditeljem nadaljevanje te tako potrebne akcije, je sklenilo »Društvo slušateljev filozofske fakultete« nadaljevati od njih začeto kulturno delo. Kot prvo serijo predavanj bo priredilo nastop glavnih slovenskih književnikov, ki bodo podali svoje naziranje o literaturi, svoj literarni credo. Doslej so nam obljubili predavanja: Oton Župančič, Fran Albrecht, Fran Kobler, Juš Kozak, Vladimir Levstik, Anton Podbevšek, dr. Ivan Pregelj in Josip Vidmar. Mislimo, da so ta imena najboljša reklama. Prvi bo predaval dr. Ivan Pregelj »O moderni literaturi« in sicer v nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. uri dopoldne v univerzitetni zbornici. Vsako predavanje bo pravočasno javljeno v časopisih. Vstop prost, prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo v prid društveni knjižnici. — Odbor DSFF.

u— **Kurz iz alkoholnega vprašanja** prireja mestno središče STM v Ljubljani ter vabi k temu i delegate onih šol, kjer še ne obstojajo naše organizacije. Kola naj izročijo takoj imenik kurzistov. Akademiki, ki bi želeli obiskovati kurz, naj se predstavijo pred predavanjem predavatelju dr. Mikiču. Začetek kurza je 23. januarja 1926, točno ob 17. uri (5 popoldne) v akademskem kolegiju v Kolodvorski ulici. — Dr. Mikič, t. č. predsednik

u— **50 letnico strokovnega poklica** slavi v soboto stavec Oto Tutta. Kot vajenec je vstopil l. 1876 v tiskarno Janschitz v Mariboru, leta 1889. pa se je preselil v Ljubljano in vstopil v tiskarno Bamberg, kjer je deloval nepretrgoma 21 let. Od tu je leta 1910. vstopil v Učiteljsko tiskarno, kjer službuje — razen kratkega presledka v času vojne — še danes. Počuti se kljub svojim letom še čil in zdrav. Čestitamo!

u— **Šentjakobčani gostujejo v nedeljo, dne 24. januarja** v sokolskem domu na Viču z veseloigro brez zakonolomstev in komičnih situacij »Gledališka kriza«, ki je dosegla pri premijeri in reprizi na Šentjakobskem odru velik uspeh. Kdor ljubi zabavo in smeh, naj poseti predstavo.

u— **Pravljice za deco.** Danes, ob 5. uri popoldne pripoveduje gospa Vanda Gorčeva čudovito lepe pravljice našim malim v prostorih marijonetnega gledališča (mala dvorana Narodnega doma). »Malo publiko« opozarjamo še enkrat na to prednašanje.

u— **Pasja taksa za leto 1926.** se mora plačati v mestni občini ljubljanski do konca januarja 1926. Pasje znamke se dobivajo v mestnem popisovalnem uradu (Mestni trg št. 2. II. nadstr., soba št. 46). Pričenši s 1. februarjem se bo zaračunavala zamudnikom taksa v dvojnem znesku.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnje dni so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Frančiška Žerjav, zasebnica, 63 let. — Josip Kušar, posestnik, 62 let. — Ana Čender, delavčeva žena, 39 let. — Fran Strašil, posestnikov sin, hiralec, 20 let. — Dr. Ludvik Perič, odvetnik, 42 let. — Josip Klemenčič, vojni invalid 39 let.

u— **VI. Slovanski večer.** Vabila so razposlana. Kdor ga pomotoma ni dobil, naj izvoli reklamirati ustmeno, pismeno ali telefonično (974) v »Narodnem ?ljalkem domu«, Tomanova ulica 3. Uradne ure od 15. do 18. ure. — Vstopnina za »Slovanski večer« bo 20 Din za osebo, obiteljske vstopnice za 3 ali več oseb 75 Din. — Prireditveni odbor.

u— **Československá obec v Ljubljani.** Důležitá členská schuze před valnou hromadou koná se v sobotu, dne 30. ledna t. r. o osmé hodině večerní ve Zvezde. — Se zřetelem na okolnosti účast všech členů nutná! Jelikož správa Národního domu použila dosavadního kuželníku pro jiné účele, odpadají kuželky v Národním domě vůbec. — Za to schuzky kuželkářů každého úterý hotel »Miklič« u nádraží. — Jednatel.

u — **Splošnega ženskega društva seja danes 22. t. m.** ob 5. popoldne.

a— **Trgovski ples** bo, sodeč po velikanskem zanimanju med vsemi sloji Mariborčanov, kakor vsako leto, tudi letos v soboto 23. januarja v Götzovi dvorani, najprijetnejša zabava te sezone. Vstopnice so v predprodaji pri trgovcih gg. Šoštariču in Weixlu. Ker so seznami pomanjkljivi, prosimo one, ki pomotoma niso dobili vabila, da si jih blagovolijo dvigniti pri gg. Šoštariču ali Weixlu. Dobrodošel je vsak Mariborčan.

= VINA =
lastnega pridelka
K. DVORNIK, SPLIT
Zastopstvo M. Ravtar, Ljubljana.

Veterinarnim uradom in cenj. društvom!
Novopredpisane
Štampilje za meso
ter takse štampilije za društva izdeluje
graverski zavod SITAR & SVETEK,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 13.

Sportno drsališče SK ILIRIJE.
V nedeljo popoldne od 15. do 17. ure promenadni koncert. V soboto popoldne in nedeljo dopoldne jubilejne drsalne tekme SK ILIRIJE. — Drsališče je vzorno oskrbovano, ledena ploskev se vsak dan obnovi. Radi tekem oz. koncerta v soboto popoldne in v nedeljo enotna vstopnina Din 5·—. 427 a

Največ pikantnosti, živahnosti, zabave, smeha, mode, razkošnosti prinese Ljubljani
„OSSI OSSWALDA“
v najnovejšem filmu „LJUBAVNI EKSPRES“. KINO IDEAL

Iz Maribora

a— **Veliki župan dr. Pirkmaier** se je včeraj vrnil z Dunaja in zopet prevzel posle. Stranke sprejema ob torkih, sredah in sobotah od pol 11. ure naprej.

a— **Poslanec dr. Pivko med delavstvom.** V sredo zvečer je narodni poslanec dr. Pivko zboroval po daljšem presledku zopet med delavstvom v Studencih pri Mariboru, kjer je znana delavnica drž. železnic, ki zaposluje okrog 1500 delavcev. Poprej je bila tam izključna trdnjava nemško prebarvane socijaldemokracije. Zadnji čas se je med delavstvo vselila precejšnja apatija za javna vprašanja in politična dezorijentiranost. Vsled tega so tudi želi precej radićevci, ki so pridigovali republiko. Prelevljenje Radića jih je seve kmalu streznilo. Krajevna organizacija SDS obstoja šele eno leto, vendar so v sredo na občnem zboru po govoru posl. dr. Pivka o političnem položaju konstatirali prirastek članov za 100 odst. in so trdno uverjeni, da se bo njihovo število tudi v tem letu zopet vsaj podvojilo. Govoril je tudi zastopnik sreske organizacije g. Ivan Kejžar, nakar se je razvila živahna debata, po kateri se je priglasilo tudi 14 novih naročnikov za »Domovino«, tako da bo sedaj naš tednik zastopan skoro v vsaki hiši Studencev. Navzoči somišljeniki, sami delavci, pa so obljubili z vztrajno agitacijo energično nadaljevati. V novi odbor so bili izvoljeni po večini delavci in se takoj sledeče konstituirali: predsednik Pšeničnik, podpredsednik Vokač, blagajnik Dominter, tajnik Furek, odborniki Pagan, Punc, Vajngerle, Auguštin, Šprajcer, čuvar skrinjice hišni posestnik Antončič. Med zborovalci je vladala razveseljiva borbenost.

a— **Večeri Ljudske univerze.** Danes bo predaval stud. phil. g. Bratko Kreft o sodobnem ruskem gledališču. V nedeljo, dne 24. t. m. ob 3.45 popoldne se bo vršil otroški večer. Lansko leto so prireditve te vrste lepo uspele ker posebno v Mariboru manjka mladinskih prireditev. Upamo, da bodo tako starši, kakor mladina, s simpatijami pozdravili nedeljski otroški večer, zlasti ker ima mičen program. Sodelujejo: gospodična Lubejeva, ki bo pela dve Adamovičevi pesmi, dalje igralec g. Železnik, ki bo čital pravljice in mladinske pesmi. Mladi mariborski violinist g. Šijanec bo ob spremljevanju gdč. Zacherlove odsviral nekaj glasbenih komadov. Naposled se bodo kazale skioptične slike. V ponedeljek dne 25. t. m. bo imel g. inž. Kukovec tretji del predavanja o Tolstoju. Tu bo posebno orisal Tolstojeve nazore o socijalnih nazorih in označil svoje stališče napram Tolstojevi miselnosti. — V petek, dne 29. t. m. bo g. prof. Janko Kotnik predaval o predmetu: »Slike iz ruske revolucije«. Predavatelj, ki je dalj časa bival v Rusiji in doživel revolucijo, bo povedal marsikaj zanimivega iz lastnih izkušenj.

Opozarjamo na prekrasne razstavljene slike v Šelenburgovi ulici in Marijinem trgu od velefilma:
„Grofica Marica“

a— **Obrtno - nadaljevalna šola.** Ker so semestralne počitnice preložene od 23. t. m. na 30. t. m., se bo vršil pouk v soboto, dne 23. t. m. in v nedeljo.

a— **Ljudsko zabavo** bo priredila demokratska stranka v nedeljo, dne 31. t. m. popoldne po shodu g. Svetozarja Pribićevića v vseh prostorih Narodnega doma. Zabave se bo udeležil tudi g. Svetozar Pribićević, da se še v prostih urah pomudi malo med svojimi somišljeniki, zlasti onimi, ki pridejo na shod z dežele.

a— **Zopet med vagoni.** V Mariboru se neprestano množe nezgode železničarjev pri sklopljanju vagonov. Včeraj so pripeljali v bolnico 30 letnega železničarja Jožeta Perovška, ki je prišel na Teznu med odbijače dveh vagonov in dobil pri tem težke poškodbe na glavi.

Nantas
v glavni vlogi krasotica Pariza
Luce Le Grande

Preiskava proti ponarejevalcem naših tisočakov zaključena

Zagrebška policija zaključuje preiskavo proti osebam, ki so zapletene v aferi s ponarejanjem tisočakov in kolekov. V Zagrebu aretirane osebe so bile ponovno zaslišane, ker razne njihove izjave niso soglašale z rezultati preiskave v Nemčiji. Pri tej priliki so bili razjasnjeni številni dosedaj nejasni momenti. Prihodnje dni bo izdelana ovadba na državno pravdništvo, nakar bodo vsi aretiranci izročeni sodišču.

Glavni krivci Peter Car, Peter Javor in Kopleck ne pridejo pred naše sodišče, temveč bodo kaznovani v Nemčiji, ker so izvršili svoj delikt tamkaj. Zanimivo je, da sta bila Peter Car in Peter Javor že dvakrat osumljena, da sta sodelovala v aferah s ponarejenimi novčanicami v Nemčiji. Car je imel za časa velike inflacije v Nemčiji za 800 bilijonov mark potvorjenih bankovcev. Takrat je trdil, da je prejel ta denar od neke tvrdke, kateri je dobavil veliko količino cigaret. Dotična tvrdka je sicer potrdila, da je v resnici kupila od Cara cigarete, odločno pa je zanikala, da bi izplačala kupnino v falzifikatih. Stvar je prišla takrat celo pred sodišče. Car je bil osumljen, da je bil v zvezi s ponarejevalci, vendar pa je bil oproščen, ker se mu ni moglo ničesar dokazati. Peter Javor je bil pred več leti v zvezi s ponarejevalci nemških bankovcev po 50 mark, ki so jih takrat razpečavali v okolici Emmericha tudi razni jugoslovenski državljani.

Sledovi, ki jih je odkrila nemška policija, so vodili v okolico Petra Javorja in njegove družbe, oziroma njegovih nameščencev. Ker je bil Javor bogat in ugleden človek, nemška policija spočetka njega ni sumila, temveč se je celo obrnila nanj, naj ji pomaga pri preiskavi. Seveda je ostala potem stvar brez vsakega uspeha. Sedaj je jasno, da je k temu v prvi vrsti pripomogel Peter Javor, ki je bil eden izmed glavnih ponarejevalcev in razpečevalcev jugoslovenskih tisočdinarskih bankovcev in kolkov.

Kopleck, nemški državljan, tudi ni nepoznana oseba nemške policije. Tudi on je bil že pred več leti osumljen, da se bavi s ponarejanjem bankovcev. Dosedaj je vse tri pri nečednem poslu spremljala sreča, sedaj pa ne uidejo zasluženi kazni.

Naši onstran granic

p— *Tržaški prefekt Gasti* se nahaja, kakor smo že poročali, v Rimu v važnih zadevah, ki se tičejo obmejne pokrajine. Malo pred njegovim odhodom je bilo pri njem odposlanstvo slovenske tržaške politične organizacije. Poslanec dr. Wilfan je v izbranih besedah imenom političnega društva pozdravil novega prefekta in mu predočil znane zahteve in želje našega ljudstva v Primorju. Prefekt je pazno poslušal in se prijazno zahvalil za opozoritve ter dostavil, da je sodelovanje Slovencev z državno upravo njegova iskrena želja. Obljubil je končno, da izražene želje in opozoritve sporoči na višje mesto. To je storil gotovo sedaj, ko se mudi v Rimu in ima pri vladi konference.

p— *Državljanstvo, dobljeno na podlagi opcije,* se lahko prekliče. Izšel je v Rimu odlok v tej stvari, ki se vporabi baje proti nekaterim politikom novih pokrajin, češ da je njihovo delovanje protidržavno. Trdi se dalje, da zadeva odlok tudi nekatere poslance, ki so postali državljani šele po opciji.

p— *Kako se živ človek boji mrtvega.* V Lindaru v Istri se je vršil 18. t. m. pogreb 75letne Rozalije Jedrejčić. Ko so spustili krsto v jamo, so začuli baje pogrebci trkanje v njej in zbežali so od groba vsi. Krsta je ostala v jami nezasuta. Drugi dan je dala pazinska oblast ukaz, da se krsta otvori. Kaj je bilo? Halucinacija? Nadaljnjega poročila še ni.

p— *Velika tatvina na Reki.* V prostore tvrdke Materdorfer se je izvršil v noči 19. t. m. vlom. Tatovi so odnesli 50.000 Lr. Policija je zaprla 20 sumljivih oseb.

p— *Komisija za ureditev ribolova na Jadranu* nadaljuje v Opatiji svoje delo. Z italijanske strani se naglaša, da so ribiči s prakso po brionski konvenciji povsem zadovoljni. V nekaterih listih se je pisalo, da gre v Opatiji pri sedanjem sestanku za nova pogajanja in nove dogovore. Radi tega so se ribiške zadruge obrnile do rimske vlade, da ščiti njihove interese. Italijanski listi jim te dni poročajo, da ostane brionska konvencija v veljavi do leta 1927. Gre le še za aplikacijo nekaterih določb iz omenjene konvencije. Imenuje se tudi nadzorstvena komisija za točno izvrševanje brionskega dogovora. Tako si je Italija, po zagotovilu tržaških listov, dobro zavarovala svoj ribolov na Jadranu.

p— *Preiskave.* Iz Dekanov v Istri čitamo skoro dan na dan hujskajoče dopise v tržaškem fašistovskem glasilu. Posebno se zaganjajo v gospodično Zorko Kosminovo, ki je menda kriva, da še vedno ni vsa občina italijanska in fašistovska. Na hujskanje in ovadbe so se vršile sedaj preiskave pri gospodični Kosminovi, pri družini Gregorič in še v mladinskem društvu «Jadran». Pobrali so več leposlovnih knjig in privatnih pisem. Vse tako zasledovanje in preganjanje Slovencev ni prineslo doslej nikakih dokazov za irredento ali kako protidržavno delovanje. Zato naj preiskave vendar že enkrat nehajo. Oblast ponižuje svoj ugled, ako posluša vsako ovadbo in sumničenje.

p— *V Tolminu* so imeli pred vojno dobro izvežbano in opremljeno gasilno društvo. Dolžnost komisarja bi bila, da bi znova oživil to prepotrebno društvo. Sedaj je v Tolminu velik mraz, sneg in burja, da kaj takega ne pomnijo najstarejši Tolminci. V par dimnikih je gorelo in veter je raznašal iskre daleč naokrog. Kaj bi bilo, ako nastane požar? Gasilnega društva ni, Tolminka in Soča sta preveč oddaljeni, vodovoda pa tudi ni, dasi se je obetal že zdavnaj. Nujno in neodložljivo je vodovodno vprašanje. Naj že vendar dobi Tolmin svoje občinsko zastopstvo!

p— *25letnica «Trgovskega izobraževalnega društva» v Trstu.* Pred 25 leti se je ustanovilo v Trstu «Trgovsko izobraževalno društvo», katero ima velike zasluge za razvoj slovenskega trgovstva v tržaškem mestu. Društvo proslavi svoj jubilej s prireditvijo dne 30. t. m. v Dreherjevi dvorani, ulica Canal piccolo.

p— *V Trstu* je veliko pomanjkanje stanovanj za srednje sloje. Ako se uvede po napovedanem vladnem odloku svobodno sklepanje najemninskih pogodb, bo to katastrofalno za številne najemnike. Tržaški prefekt je dobil v Rimu baje pooblastilo za posebne stanovanjske ukrepe glede Trsta.

p— *Angleško, francosko in nemško* se bodo učili fašisti v Gorici v tečajih, ki bodo trajali do poletja. Da bi se učili Italijani slovenščine in srbohrvaščine, to jim ne pride niti na um. V Gorici in drugod v Primorju zahtevajo od Jugoslovenov znanje italijanščine, ako pa pridejo po kupčijah ali drugih poslih v Jugoslavijo, se pa tam tako povsod silijo z italijanščino. Čemu se bo potem Italijan učil slovenščine ali srbohrvaščine?!

p— *V morju je utonila* 32letna Ana Jedretič iz Bršca. Truplo, katero so našli pri Zagorju, je kazalo, da je bilo vrženo od morskih valov na skalovje. Identiteta je bila le s težavo dognana.

p— *Zblaznela je* radi smrti svojega brata 17letna Štefanija Bratuž v Čepovanu. Spravili so jo v blaznico Sv. Ozvalda.

Iz Celja

e— Smrtna kosa. V ponedeljek je umrla v Celju posestnica vile Regina, ga. Regina Vasič, vdova dvornega svetnika in generalnega konzula, v starosti 81 let. Pogreb se bo vršil dne 23. t. m. ob treh popoldne iz hiše žalosti na okoliško pokopališče. Uglednì in spoštovani rodbini naše sožalje!

e— Tatvina v šoli. V deški meščanski šoli so neznani storilci ukradli iz fizikalnega kabineta s ponarejenimi ključi nekaj denarja, več naprav in drobnih aparatov, med temi tudi burole. Kaže se, da so tatom že na sledu. Enega sumljivca že imajo.

e— Nov most čez Voglajno? Brvi čez Voglajno, ki jo je bila novembra odnesla povodenj in o kateri smo že opetovano pisali, kako jo pogrešajo Celjani in okoličani, menda res ne bo več. Čujemo namreč, da nekateri razmišljajo o mostu, ki bi se imel postaviti preko Voglajne tik nad njenim izlivom v Savinjo. Ta most bi bil baje tudi za vozove, kar bi silno ustrezalo prebivalstvu v mestu in okolici, ki je sedaj po oni strani popolnoma ločeno.

e— Zagoneten kavalir. Celjski policiji je prišel v pest 30 let stari pustolovec in potepuh Feliks Zupan iz Vač pri Litiji, ki se je dobri tri leta klatil po Francoskem s potnim listom na ime nekega Jean Krista iz Gorice. Brez dvoma je to ponarejen dokument. Kaj je vodilo tega zagonetnega moža po svetu in kako je živel, še ni dognano. Pri njem so našli več fotografij, ki ga predstavljajo kot delavca v vsakdanji obleki, navadnega meščana in celo kot največjega kavalirja. Mož je mesar in je sedaj nagovarjal in nabiral dekleta za neko gostilno ali nekaj sličnega v Koprivnici na Hrvatskem.

Iz Trbovelj

t— *Nova predavanja na Ljudski visoki šoli.* Preteklo nedeljo je Štefanija Ravnikar Podbevškova končala izredna predavanja iz ženskega področja. V nedeljo 24. t. m. prične Ljudska visoka šola z novim ciklom predavanj iz zgodovinskega področja. Predaval bo g. prof. Melik. Naslov njegovega prvega predavanja se glasi: Glavni činitelji slovanske zgodovine.

t— *Levičarji okoli «Rudarskega doma» med seboj.* G. Vinko Grabnar, načelnik zadruge «Rudarski dom», nas je obvestil, da je g. Alojza Keršeta, bivšega imetnika v notoča v Rudarskem domu, radi poneverbe v okroglem znesku 15.000 Din ovadil po orožniški postaji državnemu pravdništvu. G. Alojz Keršè pa nas je prosil za objavo, da se je zglasil na orožniški postaji in prosil, naj se ves materijal izroči sodišču, da se dožene pravi krivec, ki bo moral trpeti tudi posledice, ter obenem ugotovi, s kakšnimi sredstvi in metodami operirajo pri Rudarskem domu proti neljubim jim osebam. Razkritja v tem oziru da bodo za gotove osebe naravnost katastrofalna.

t— *Samomorilcev še niso našli.* Trupla obeh samomorilcev, Žitnika in neznanca, ki je najbrž Ljubljančan, še niso našli. Te dni so opazili trupli v Savi pri Hrastniku, deroča voda pa ju je takoj zopet nesla naprej. Identiteta neznanca je še vedno zavita v temo.

t— *Postavljen pod kuratelo.* Z odlokom okrajnega sodišča v Laškem z dne 4. t. m. je postavljen Jožef Štrovs, rudniški upokojenec in posestnik v Planinski vasi 13, pod kuratelo. Za oskrbnika je imenovan g. Fr. Murn, posestnik in sodni dostavljač, Loke št. 304.

Komedija s staroupokojenci v Trbovljah

Redakcija delavstva pri obeh premogokopih v Trbovljah in v Hrastniku, ki je izzvala veliko nezadovoljstvo, skušajo klerikalci na demagoški način izrabiti, predstavljajoč se kot edine odrešitelje delavstva iz neznosnih eksistenčnih razmer. V strokovno tajništvo na Vodi vabijo dan za dnem zlasti staro-upokojence, zapisujejo si njihova imena in jim obljubujejo razne ugodnosti, ki jih bodo baje dosegli zanje.

Ko jim je te dni nasedlo nekaj najbolj ubožnih, ki prejemajo smešno nizke pokojnine v kronah, so jih naprosili, naj povedo svojim tovarišem, kako zelo jih podpirajo ter da sklicujejo sestanek v Društvenem domu, na katerem bi se pomenili o nadaljnih korakih, da bo njihova akcija tem bolj uspela. Ta sestanek se je vršil včeraj dopoldne, govoril pa je na njem g. Putrih, ki je povedal v glavnem to, kar so mu nasvetovali njegovi dušni gospodje. Tej akciji je nasedel po svoji stari navadi celo g. Avsenek, poslevodeči predsednik, tajnik, blagajnik, odbornik in član Radičeve krajevne organizacije. Predlagal je, naj se takoj odvzame TPD. vsa Doberna in na njej zaposli reducirano delavstvo. K sreči se je našel mož, ki je povedal staroupokojencem, da jim ni mogoče drugje pričakovati pomoči kot od Pokojninskega zavoda v Ljubljani in pa od občine. To je pa tudi vse, kar se da zanje narediti. Če se jim kaj več obljubuje, je to samo klerikalni manever za volitve v Delavsko zbornico in pa za bližajoče se občinske volitve.

Sestanek se je po vsem tem razbil ter so se staroupokojenci napotili na občino, kjer so se njihove želje glede posredovanja pri TPD. in pri Pokojninskem zavodu protokolirale.

S tem so doživeli klerikalci občuten poraz, ker je prizadeto delavstvo spregledalo njihovo nečedno igro. Klerikalcem ni za omiljenje socijalne bede, temveč za volilne kroglice. To se je tudi javno pribilo na današnjem sestanku na Vodi, kjer so razglabljali o nastalem položaju in obrodili sumljivo ljubezen klerikalnih jezuitov.

Darujte za Sokolski Tabor

Vremensko poročilo

Ljubljana, 21 januarja 1926. — Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	761·4	— 6·2	sever	megla	
Ljubljana . . .	14	760·5	— 0·8	sev. vzh	10	
Ljubljana . . .	21.	760·0	— 4·8	.	megla	
Zagreb	7.	761·6	— 2·0	jug.vzh.	„	
Beograd . . .	7.	7[illegible]2·7	— 3·0	brezv.	0	
Dunaj	7.					
Praga	7.	760·3	— 10·0	brezv.	sneg	2·0
Inomost . . .	7.					

Solnce vzhaja ob 7·31 zahaja ob 16·53, luna vzhaja ob 12·19 zahaja ob 1·37

Dunajska vremenska napoved za petek: Na zapadu nespremenjeno, na vzhodu povišanje temperature. Verjetno je, da bo mnogo padavin.

Sport

LNP. (Službeno.) Danes, v petek, ob 19.30 seja k. o. v kavarni Emona, damska soba. — Tajnik II.

Evropsko prvenstvo v hokeju na ledu. Končno stanje v prvenstvenih tekmah v hokeju na ledu, pri katerih si je Švica priborila evropsko prvenstvo je nastopno: 1. Švica (7 iger, 5 zmag, 1 neodločna tekma, 1 poraz, 11 točk). 2. Češkoslovaška (7 iger, 5 zmag, 2 poraza, 10 točk). 3. Avstrija (7 iger, 4 zmage, 1 neodločena tekma, 2 poraza, 9 točk).

Avtonomni nogometni savez za Slovaško. Nedavno se je vršilo v Bratislavi zborovanje madžarskih nogometnih klubov Češkoslovaške, na katerem je bila stavljena zahteva, naj se ustanovi avtonomni nogometni savez za Slovaško. Tozadevna resolucija je bila odposlana v Prago.

o

Kako je na Veliki Planini? Ker mnoge turiste, zlasti pa naše smučarje in ostale zimske sportnike zelo zanima, kako je na Veliki planini, podajamo kratko situacijsko poročilo iz Velike planine (1555 m) od 20. t. m.: Snega na Veliki Planini je sedaj dovolj; snežilo je močno od 14. do 17. t. m. popoldne. Padlo je 60 cm snega deloma na 29 cm staro podlago. Sneg je pršič, smuka idealna. Vreme 20. t. m.: Nebo oblačno, malo severa. Velika Planina brez megle. Pot na Veliko Planino je dobro shojena, tako, da pride na Veliko Planino vsak pešec brez smuči. Koča je dobro preskrbljena z vsemi živili in vedno oskrbovana.

Program jubilejnih drsalnih tekem SK Ilirije 23. in 24. t. m. je sledeči: v soboto ob 14.30 nastopi druga skupina seniorjev k obveznemu, predpisanemu drsanju; nato sledi obvezno drsanje juniorjev. Glavne tekme se vrše v nedeljo dopoldne: ob 9.30 obvezno drsanje dam; ob 10. obvezno drsanje prve seniorske skupine za prehodno darilo dr. G. Fuchsa; ob 11. prosto drsanje vseh štirih skupin. Razen prehodnega darila dr. Fuchsa, za katerega se tekmuje letos četrtič (lanski zmagovalec inž. S. Bloudek), se tekmuje še za dve darili SK Ilirije. Prijave se sprejemajo do danes zvečer, kasneje le proti dvojni prijavnini. Pri prostem drsanju, najlepši in najzanimivejši točki programa, sodeluje godba ZJŽ. Izven programa starta pri zadnji točki bivši svetovni drsalni mojster dr. Gilbert Fuchs. Popoldne od 15. do 17. promenadni koncert. V soboto popoldne in v nedeljo enotna vstopnina 5 Din.

Medklubsko smučarsko tekmo na 50 km priredi TK «Skala» dne 31. januarja na Bledu. Proga poteka z Bleda preko Ribnega na Jelovco, od tu na Lipnico, Lancovo, Bled, Bohinjsko Belo, blejski kolodvor, Gorje, Krnica, Grabče, Laze, Podhom, Zasip, Bled. Tekme se lahko udeleži vsak prijavljen organiziran smučar, član kateregakoli kluba v naši državi. Med drugimi zasleduje ta tekma namen, dodobra preizkusiti kvaliteto jugoslovenskega smučarskega materijala, ki naj bi v bodoče častno zastopal naš smučki sport med inozemskimi narodi. Ker je start in cilj tekme na Bledu ter poteka ravno polovica proge istotam, nudila bo tekma veliko užitka tudi širši sportni publiki, ki bo brezdvomno prihitela ta dan iz vseh delov naše domovine, da si ogleda prvo prireditev te vrste v naši državi.

Medklubska smučka tekma v Kranjski gori. SK Ilirija opozarja sportnike, da je smuka v Kranjski gori izborna in da je predvidena vožnja po polovični ceni ter prosi vse tekmovalce in gledalce na tekmi, da se do določenega roka sigurno prijavijo v trgovini J. Gorec, palača Ljubljanske kreditne banke, da se jim more pravočasno preskrbeti prenočišča. Opozarjamo, da so vsa prenočišča v Kranjski gori že rezervirana po SK Iliriji, ki bo udeležnike po prenočiščih pravilno razvrstila in da se je točno ravnati po stanbenih ukrepih Ilirije. — Privatna naročila so neveljavna. — Del udeležencev bo moral prenočevati v Mojstrani, odkoder ima ob 8. uri vlak v Kranjsko goro. — Vodstvo tekme.

ASK Primorje. Danes, v petek, ob 20. uri seja centr. odbora v kavarni Emona, gornja soba v I. nadst. Na sejo se pozivajo poleg gg. odbornikov tudi gg. načelniki vseh sekcij ter gg. Saksida in Slamič L. Tajnik I.

Upravnim odbornikom ASK Primorje. Danes v petek zvečer točno ob 8. uri se vrši seja upravnega odbora v prisotnosti načelnikov. — Predsednik.

Sestanek razsodišča za drsalne tekme SK Ilirije danes, v petek ob 18.30 v garderobi na klubovem drsališču. Odbor.

Tavžent rože, lpov cvet duhteč,
ajbiš tudi mnogemu je všeč,
vendar zdaj spoznal je svet:
„Buddha" čaj je cvetov cvet!

— Čuvajte svoje lice od kvarljivega učinka mila, ki Vam povzroča mozolje, prezgodnje gube in druge kožne izpuščaje. Uporabljajte za umivanje lic oz. obraza edino perfektno in od mnogih zdravnikov priporočeno sredstvo pariško emulzijo »Visagine Adelina Patti«, s katero boste dosegli trajno svežost polti in odstranjuje vse kožne bolezni. Priznanja prihajajo dnevno. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah za ceno Din 30 stekleničica. Glavno skladišče za Jugoslavijo: **Zagreb, Gajeva ulica 8.**

Priprave za razstavo v Filadelfiji

Pripravljalna dela za našo udeležbo na razstavi v Filadelfiji pri ministrstvu trgovine in industrije uspešno napredujejo. Predvsem se namerava opozoriti poslovni svet v Ameriki na prirodna bogastva naše države in pri naših izseljencih vzbuditi željo po čim tesnejši zvezi z domovino. Zato se ne bodo razstavili samo predmeti, ki prihajajo v poštev za naš izvoz v Ameriko, ampak stremi ministrstvo za tem, da bo nudilo zaokroženo sliko celega kulturnega in gospodarskega življenja našega naroda.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja svoje interesente ponovno, da nosi stroške za transport in stroške, ki so zvezani z razstavo blaga v Filadelfiji, država sama od momenta, ko se odda blago skupnemu zbirališču v Zagrebu. Razstavljenemu blagu je zasigurana prostost carine. Razstavljalci, ki ne želijo razstaviti svojega blaga v skupnem nacijonalnem paviljonu odnosno v enem delu prostora v posameznih razstavnih palačah, ki so rezervirane za našo državo, bodo mogli razstaviti svoje proizvode tudi v drugih prostorih razstave proti plačilu 5 dolarjev za kvadratni čevelj. Za primer, da bi hoteli razstavljalci prodati svoje blago neposredno na licu mesta potom uprave razstave same, bo uprava za kritje razstavnih stroškov zahtevala 1 odst. od vsote zaključka.

Zbornica prosi ponovno vse interesente: 1.) da ji čimprej javijo, katera podjetja imajo interes, da pošljejo na razstavo svoje vzorce; 2.) katera večja industrijska podjetja nameravajo na svoje stroške dati ministrstvu trgovine in industrije na razpolago dobro izdelane slike in fotografije svojih podjetij; 3.) katera izvozna podjetja imajo interes, da se navedejo njih podjetja s statističnimi podatki v letakih, ki se bodo razdajali na razstavi.

Gospodarstvo

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (21. t. m.) Pšenica: baška, 14 vagonov 302.50 do 307.50. Turščica: baška, Kelebija, 3 vagoni 121; sremska, 2 vagona 117.50; sremska, marc-april, 6 vagonov 137.50; sremska sušena, 7 vagonov 175. Moka: «0», kombinirana, 1 vagon 480; baška, «0ss», 1 vagon 480; baška, «6», 1 vagon 270. Tendenca v pšenici nespremenjena, v turščici mlačna.

Dunajska borza za kmetijske produkte (20. januarja.) V Ameriki so cene dalje precej poskočile, kar je vplivalo tudi na kontinentalne borze, zlasti ker so ponudbe v pšenici vedno manjše. Na Dunaju se po pšenici dalje močno povpražuje. Do večjih zaključkov je prišlo v jugoslovenski pšenici. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 41.50 — 42, madžarska potiska 47 — 49; turščica: 21.75 do 22.75, sušena 23 — 25; ječmen: domači 33 — 41; oves: domači 23 — 29; moka «0»: domača 75 — 79, jugoslovenska 73 do 75, madžarska, zacarinjena 75 — 79.

= **Vprašanje naše trgovinske pogodbe z Anglijo.** Angleški zastopniki so bili pred kratkim izročili jugoslovenskim delegatom spis, ki vsebuje angleški načrt trgovinske pogodbe in v katerem so označene carinske postavke v smislu angleških želj glede carinske svobode in carinskopolitične vezanosti. Naši delegati so na več sejah pretresali ta spis in so minuli teden izročili svoje pripombe angleškemu poslaniku Cunnardu. Anglija polaga posebno važnost na svoboden uvoz premoga in strojev v Jugoslavijo. Kakor se poroča bo v tem vprašanju vsekakor prišlo do sporazuma z Anglijo. Kakšne so pripombe, ki so jih naši delegati dali na angleške želje, ni znano. Naši trgovinski promet z Anglijo je precejšen in je zato pač treba storiti vse, da pogodba ne bo neugodna našim interesom.

= **Vprašanje novega davčnega zakona.** Kakor poročajo iz Beograda, je izjavil minister Uzunović, ki zastopa odsotnega finančnega ministra, da se delo na novem zakonu o izenačenju neposrednih davkov vrši najintenzivnejše. Minister je mišljenja, da se bo ta zakonski načrt mogel predložiti Narodni skupščini še za trajanja proračunske diskusije. Upajmo, da se bo to res zgodilo. Dosedanje žalostne izkušnje glede takih in podobnih izjav nas ne napravljajo baš optimiste.

= **Naraščanje prometa na borzah v Beogradu in Zagrebu.** V letu 1925. je znašal promet na zagrebški borzi 4316 milijonov Din in na beograjski 4211 milijonov Din proti 4055.6 milijona Din (Zagreb) in 3374.0 milijona Din (Beograd) v letu 1924. Promet na borzah v Zagrebu in Beogradu je izza leta 1919. stalno naraščal. Celokupni promet v letih 1919. do 1925 je znašal: v Zagrebu 15.182 milijonov in v Beogradu 13.302 milijonov Din.

= **»Poštanska štedionica«.** Pod tem naslovom je napisal tajnik Poštne hranilnice v Beogradu g. Dragoslav P. Mihajlović knjigo naslednje vsebine: I. Razvitak štedionica u Engleskoj. II. Engleska poštanska štedionica. III. Važnost i potreba Poštanske štedionice: 1.) Poštansko-štedni promet; 2.) Poštansko-čekovni i virmanski promet. IV. Organizacija poštansko-štedne, poštansko-čekovne i virmanske službe. V. Medjunarodna poštansko-virmanska i poštansko-štedna služba. VI. Poštanska štedionica kraljevine SHS. Spisak poštanskih štedionica, poštansko-čekovnih i virmanskih zavoda«. — Knjiga, pisana v cirilici, ima 93 strani ter stane 20 Din. Piscu g. Mihajloviću se mora priznati, da je sestavil knjigo zelo pregledno in da bo njegova knjiga nedvomno izvrstno služila poučnim in informativnim svrham. Ker je zadevna literatura pri nas še zelo mala, je tembolj pozdravljati izdajo take knjige, ki bo gotovo tudi med slovenskimi interesenti našla številne odjemalce. Zanimalo bo pač predvsem poglavje o naši Poštni hranilnici, ki je opremljeno s preglednimi številčnimi podatki. Pisana je knjiga v lepem jeziku, da je lahko razumljiva vsem Slovencem ki le količkaj poznajo srbščino.

= **Železniško omrežje v naši državi** znaša po zadnjih podatkih 10.011 km. Od tega je 6755 km normalnotirnih prog.

= **Pred novim vinskim zakonom.** V ministrstvu za kmetijstvo in vode se že dalje časa izvršuje načrt novega vinskega zakona ki bo veljal za vso državo. Ta zakon bo obsegal tudi vse potrebne mere za zboljšanje vinske kakovosti. Določeni bodo tudi državni organi za izvrševanje tega zakona.

= **Produkcija državnih rudnikov.** Naša država ima pod svojo upravo in večinoma tudi v svojem lastništvu 14 premogovnikov 2 rudnika železne rude, 1 solino in 1 železarno (topilnico in livarno železa). 2 manjša kovinska ter k tem spadajoča stranska podjetja. Proizvodnja, ki se je dosegla v proračunskem letu 1924-25 v teh rudnikih, je znašala 13.8 milijona kvintalov premoga, 0.6 milijona kvintalov soli, 4 milijone kvintalov železne rude, 0.3 milijona kvintalov železa ter 50.000 kvintalov manganove in kromove rude.

= **Brezplačni vizum za obisk frankfurtskega velesejma.** Zastopstvo frankfurtskega velesejma za Slovenijo Milinković & Co v Ljubljani nam javlja, da je nemško zunanje ministrstvo izdalo nemškim konzulatom ukaz, da izdajajo brezplačen vizum za posetnike frankfurtskega sejma, če se potni list predloži potom zastopstva tega sejma. Nadalje obstoji načrt, da bodo brezplačen vizum izdajala tudi zastopstva v krajih, kjer ni konzulata. Obenem opozarjamo, da se bo letos vršil frankfurtski sejem — splošni oddelek od 11. do 14. aprila, tehnični sejem pa od 10. do 14. aprila. V okviru sejma bo letos tudi avtomobilska razstava, ki bo trajala od 3. do 14. aprila.

= **Dobava 557.000 komadov železniških pragov** se bo vršila 6. februarja pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu in ne v Ljubljani, kakor je bilo pomotoma objavljeno. Pogoji so na vpogled tudi pri ekonomskem oddelenju direkcije državnih železnic v Ljubljani.

= **Zastopniki za razpečavanje pianinov in klavirjev se iščejo.** Interesenti naj pošljejo svoj naslov Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

= **Grški vojni dolgovi Ameriki.** Pogajanja za konsolidacijo grškega vojnega dolga Zedinjenim državam, ki so se nedavno začela, potekajo zelo počasi. Kakor se sodi, predlogov, ki jih je sestavila grška delegacija, ameriška delegacija ne bo sprejela.

= **Davčna reforma v Češkoslovaški.** Praški listi poročajo, da bo davčna reforma v Češkoslovaški, ki jo pripravlja finančni minister, pomenila veliko znižanje davčnih bremen. Zlasti manjša podjetja se bodo davčno razbremenila, da bodo zmožnejša življenja.

= **Nadaljevanje konference v Opatiji.** Jugoslovensko-italijanska paritetna komisija za reševanje ribarskih sporov bo nadaljevala svoje delo. Prvi sestanek je napovedan za prihodnji četrtek. Na dnevnem redu bo [illegible] načrta pravilnika za osnovanje stalnega [illegible] razsodišča, ki se bo bavil z vsemi spori, nastalimi iz neizvrševanja ali napačnega tolmačenja poedinih odredb brionske konvencije.

= **Veliki britanski industrijski sejem v Birminghamu in Londonu** se bo vršil letos od 15. do 26. februarja.

Borze

21. januarja.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **Vrednote:** investicijsko 77—78, Vojna škoda 307—0, zastavni Kranjske 20—22, komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 200—205, Ljubljanska kreditna 210—0, Merkantilna 100—104, Praštediona 955—0, Slavenska 50—0, Kreditni 175—185, Strojne 0—125, Trbovlje 335—0, Vevče 110—0, Stavbna 100—110, Šešir 115—115 (115). **Blago:** les bukovi hlodi Ia, na tanjšem koncu 30 cm prem., od 4 m dolž., naprej brez grč, brez srca, fco Postojna tranz., 10 vagonov 375—375, (375); hrastovi hlodi I., II., od 30 cm prem. naprej, 2.70 m dolž., fco vag. Ljubljana 450—0; hrastovi hlodi, I., II., od 22—32 cm prem., dolžina po želji kupca, fco vag. nakladalna postaja 0—350; poljski pridelki: pšenica, 76 kg, 2%, fco baška postaja 0—310; turščica: stara, fco vag. baška postaja 0—165, umetno sušena, fco vag. nakladalna postaja 0—152, času primerno suha, gar. zdrava, do Postojne, fco Postojna tranz., dobava II., III., 4 vag. 165—165, (165), nova času primerno suha, fco vag. nakladalna postaja 3 vag. 120—120, (120); oves: srbijanski, par. Ljubljana 1 vag. 215—215, (215), slavonski, rešetan, fco Postojna tranz. 220—225; ječmen: 66-67, par. Ljubljana 0—235, zaduhel, krmilni, fco Ljubljana 0—200; ajda: domača, fco vag. slov. postaja 0—250, poljska, jugoocarinjena, fco jugomeja 0—262.50; rž: 73 kg, po vzorcu, fco vag. baška postaja 0—212, domača, fco vag. slovenska postaja 0—225; proso domače, fco vag slov. postaja 0—215, po vzorcu, fco Ljubljana 200—225; otrobi, srednjedebeli fco Ljubljana 0—145; ježice zlatorumene, fco vag. dol. postaja 250—0. — **gradbeni materijal:** Ia portlandski cement »Salona« - Tour, fco vag. Solin: v jutastih vrečah po 50 kg 0—40, v papirnatih vrečah po 50 kg 0—45, v sodih po 150, 180, 200 kg 0—52.50.

ZAGREB. V bančnih papirjih nekaj več zaključkov. Za Vojno škodo nekoliko prijaznejše razpoloženje. Promptna se je trgovala po povišanem tečaju ter je končala pri 312. a za februar pri 287. — Na deviznem tržišču je bila tendenca neznatno čvrstejša in so nekateri tečaji za malenkost porasli. Narodna banka ni intervenirala. Skupni promet 7 milijonov Din. Noti ale so **devize:** Amsterdam 2263—2283, Dunaj 790.6—800.6, Berlin 1340.9—1350.9, Budimpešta 0.0895—0.07995, Italija izplačilo 227.05—229.45, London izplačilo 273.78—275.78, Newyork ček 56.143—56.743, Pariz 210—211, Praga 166.53—168.53, Švica 1088.16—1096.16; **efekti:** bančni: Eskomptna 121—123, Poljo 17—18, Kreditna 131—135, Jugo 108—110, Ljubljanska kreditna 210—0, Praštediona 952.5—955, Slavenska 50—0, Narodna 4350—0; industrijski: Eksploatacija 36—40, Gutmann 330—335, Slavonija 42—43, Trbovlje 340—0, Vevče 110—0; državni: investicijsko 77—0, agrarne 44.5—45, Vojna škoda, promptna 312—313, februar 286—288.

BEOGRAD. Devize: Dunaj 795—795.75 Berlin 1344—1345, Bukarešta 25—27, Italija 227.75—228.25, London 274.6—274.75, Newyork 56.42 in pol — 56.45, Pariz 212—213, Praga 167.4—167.5, Švica 1091.5—1092.5, Sofija 37—37.5.

CURIH. Beograd 9.17, Berlin 123.25, New york 517.625, London 25.1725, Pariz 19.43, Milan 20.975, Praga 15.33, Budimpešta 0.007255, Bukarešta 2.31, Sofija 3.40, Varšava 58, Dunaj 72.90.

TRST. Efekti: obligacije Julijske Krajine 67.25, Assicurazioni Generali 6650, Cosulich ania 155. Devize: Beograd 43.85 — 44.10, Dunaj 346 — 351, Praga 73.25 — 73.75, London 120.30 — 120.45, Pariz 92.50 — 93, Newyork 24.65 — 24.80, Curih 478 — 480, Budimpešta 0.0347 — 0.0351, Bukarešta 10.75 do 11.25. Valute: dinarji 43.50 — 44. dolarji 24.60 — 24.75, 20 zlatih frankov 94 do 97, zlata lira 477.85.

DUNAJ. Beograd 12.555 — 12.595, Berlin 168.85 — 169.35, London 34.4875 do 34.5875, Milan 28.63 — 28.75, Newyork 709 do 711.50, Pariz 26.58 — 26.74, Praga 21.0075 — 21.0875, Curih 136.97 — 137.47; dinarji 12.515 — 12.575.

PRAGA. Beograd 59.875, Curih 652.50, London 163.975, Newyork 33.70, Dunaj 475.50.

BERLIN. Beograd 7.43, London 20.397, Newyork 4.195, Curih 81.03, Dunaj 59.07.

LONDON. (opoldne) Beograd 275.

NEWYORK (zaključno 20. t. m.) Beograd 1.77 in pol.

Iz življenja in sveta

Maja, staro kulturno pleme umira . . .

Frapantna razkritja anglo - ameriške ekspedicije v Lubaantunu. - Starodavni kulturni spomeniki plemena Maja. — Emilija, poslednja svojega rodu.

Kakor krti rijejo dandanes ekspedicije in arheologi v vse konce in predele sveta, razgrebajo torišča starih umrlih narodov in spravljajo na dan veličastne spomenike nekdanjih kultur. Med vsemi razkritji pa zadnji čas stopajo v ospredje rezultati arheološke ekspedicije, ki je prodrla v osrčje starega kraljestva plemena Maja in razkrila glavno mesto Lubaantun, pogreznjeno v džungle angleškega Hondurasa v centralni Ameriki.

Ekspedicija v Lubaantunu.

Pred letom je v džunglo krenila anglo-ameriška ekspedicijska kolona pod vodstvom raziskovalca F. A. Mitchell-Heydesa. Prebredla je na tisoče milj puščobnega močvirnatega ozemlja. Toda njen cilj je bil srečen in kmalu kronan s fantastičnimi uspehi. Ekspedicija je v Lubaantunu našla: **piramide, amfiteater,** ki je mogel objeti deset tisoč ljudi, in dobro ohranjene ostanke celega mesta, ki je stalo na stotisočerih obtesanih hlodih. Kdaj se je pričela zgodovina in kultura plemena Maja, ki je že v letu 3373. pred Kristom imelo **matematični koledar,** — in kakšne skrivnosti beležijo hieroglifski pismeni znaki na najdenih objektih? Ali jih bo sploh mogoče kdaj razbrati? Voditelj ekspedicije, F. A. Mitchell-Heydes, ki je odkril Lubaantun, se v nekaj tednih povrne iz honduraškega močvirja v svoj tihi znanstveni kabinet v londonskem britanskem muzeju in tu bo on začel razvozljavati uganke, ki danes vzbujajo interes vsega kulturnega sveta: odkod sredi močvirnate džungle v centralni Ameriki tolika zakladnica dragocenih starinskih ostankov? Kakšna je davna zgodovina plemena Maja?

Poslednji potomci plemena Maja.

Najinteresantenjše pri celem razkritju pa je dejstvo, da v tamošnji okolici še danes živijo poslednji potomci plemena Maje. Ni jih več kakor 50 do 100 glav. In s temi namerava priroda brezobzirno zaključiti življenje starodavenga plemena. Izmed teh redkih poslednjih eksemplarjev je ekspedicija izbrala dvanajstletno deklico, ki se zdaj imenuje Emilija Vasquez, in ga iz tamošnjega močvirja odpravila v London.

Mala Emilija sliči po zunanjosti vzhodnoruskim kmečkim mladenkam: mehkoben okrogel obrazek, polt nikakor rdečkasta, marveč rmenkasta, oči smejoče in obrvi zategnjene. Emilija torej utegne s precejšnjo gotovostjo upravičiti znanstveno teorijo, da pleme Maja ni rdečekožnega, indijanskega, marveč prej **mongolskega** porekla. V katerem davnem stoletju pred Kolumbom in Kristom naj bi se bili Mongoli naselili v centralni Ameriki, o tem pa seveda mala Emilija ne more ničesar povedati.

Psihologija umirajočega pokoljenja.

Vsekakor pa je Emilija Vasquez dragoceno bitje za proučevanje psihologije izumirajočih rodov. Ko so pred letom v Londonu vedli tibetanske menihe k predstavi v cirkusu Piccadilly, so pobožni možje bili tako prepadeni, da so ves naslednji dan trobili v dvanajst metrov dolgo leseno trobento, da preženejo zle duhove. Emilija pa se obnaša povsem drugače; nje ne preseneti nobena pridobitev moderne civilizacije. Vozili so jo v avtomobilu, ji razkazovali elektriko, jo postavljali pred radio: toda Emilija se le smehlja, kakor da je v svoji domovini, v žrelu ugaslega ognjenika Palchimalco, kjer se je rodila, videla še vse čudovitejše stvari.

Emilije ne spravi nobena stvar iz ravnotežja smehljajoče ravnodušnosti. Ne razvedri je nobena igra, ne vzradosti nobeno darilo ali okrasek. Podoba je, da tudi telesnih bolečin nič posebno ne občuti. Pred nekaj dnevi se je izpotknila in dobila na glavi precejšnjo bunko. Toda niti malo ni zastokala, marveč se samo smehljala z onim svojim čudnim smehljajem, s katerim kvitira vse dogodke življenja.

Kako izumira starodavno pleme.

Kakor je F. A. Mitchell-Heydes sporočil v London, je obnašanje male Emilije splošni karakteristikon njenega plemena, ki je razen bojazni do strahov izgubilo vsako emocionalnost. Kakor ča bi priroda ne marala ničesar več vedeti o nadaljnjem razmnoževanju tega plemena, mu je odvzela celo erotične impulze: ni več znaka simpatije med moškim in žensko.

Izumiranje poslednjih potomcev plemena Maje je pretresljivo tajinstveno. Nit življenja je pri njih že tako tanka, da je treba le neznatnega akta volje, pa se utrga. «Jutri bom umrl», reče ta ali oni izmed poslednjih. In res, brez bolezni in brez slehernega znaka starostne izčrpanosti se vleže v svojo bajto — in umre. In njegovi ožji ga odstranijo kakor koš velega listja . . .

Emilijo, najmlajšo med poslednjimi iz plemena Maje, je v Londonu adoptirala neka bogata gospa. Pošilja jo v dekliško šolo, kjer se je Emilija že dobro naučila angleški in se polagoma vendar utegne razživeti v stalni družbi živahnih tovarišic. Čim bo Emilija absolvirala licej, jo njena adoptivna mati pošlje še na univerzo. In prav lahko se zgodi, da jo bo končno poročil kak plavolasi angleški fant in bo Emilija postala prababica anglo-majaškega rodu, pred čegar rodovnikom se bodo lahko skrili vsi še tako ponosni starorodni lordi . . .

Nov bicikelj za mladino

Pred kratkim se je vršila na cesti, ki vodi iz Pariza v Versailles, tekma malih dirkačev z nove vrste bicikljem na malih kolesih, ki ga imenujejo «troticikelj». Dirki je prisostvovala velika množica občinstva, ki je z zanimanjem opazovala novi mladinski sport.

Ljubica meklenburškega vojvode

Kmalu po debati o vzdrževalnini za metrese velikih vojvod, ki je dvignila oblake prahu v nemškem parlamentu, se je vršil pred tretjim senatom berlinskega sodišča proces, ki se je vrtel okoli odpravnine za ljubico meklenburškega vojvode Adolfa Friderika V.

Tožiteljica, komtese Mathenau rojena Urban, toži vojvodino Meklenburško zastran svojega razmerja z meklenburškim vojvodo ter zahteva letno vzdrževalnino, katero ji je določil Adolf Friderik V. pred svojo smrtjo. Mož je takrat določil za svojo ljubico 20.000 zlatih mark letne rente. Rento je zapisal njenemu možu, tedanjemu avtrijskemu oficirju, kateremu je papež podelil cerkveno plemenitaštvo. Štiri leta so bile stvari čisto v redu. Bivša ljubica je prejemala denar pravilno, po prevratu pa je bilo izplačilo naenkrat ustavljeno. Dediči velikega vojvode Meklenburškega so namreč izjavili, da je izplačevanje vzdrževalnine čisto nepotrebno.

Radi tega je komtesa Mathenau vložila tožbo proti meklenburški vojvodini. Sodišče I. instance ji je priznalo 5 tisoč zlatih mark letne rente. II. instanca pa je razsodbo razveljavila in končno je grofica propadla tudi v III. instanci. Komtesa pa pravi, da se bo pritožila na najvišji sodni dvor in da bo že iztisnila iz Nemčije, kar ji gre. Izžemati ne bo nehala meklenburške države dokler bo v njej ena sama iskrica življenja.

Velemesta v Evropi

Na podlagi angleške knjige «Population of the Chief Cities» si lahko prvič po vojni napravimo sliko o razvoju evropskih mest v zadnjih letih. V gotovem pogledu nudijo vse evropske dežele isto sliko glede prebivalstva. Povsod se namreč izseljujejo ljudje s podeželja in se nastanjajo v mestih. Prebivalstvo izven mest se pa krči.

Evropa ima danes 213 velikih mest, ki imajo nad 100.000 prebivalcev. Na čelu dežel z najbolj obljudenimi mesti koraka seveda Anglija. Ona ima danes 50 mest z nad 100.000 prebivalci. Na drugem mestu stoji Nemčija s 46 velemesti, na tretjem Rusija s 23 velemesti, sledi Francija s 17 in nato Italija s 14 velemesti. Pri tem ima Evropa 32 mest z nad pol milijona prebivalci.

Največje mesto v Evropi je London. Število njegovih prebivalcev znaša danes 7 milijonov in pol. Pariz ima danes natančno tri milijone prebivalcev, Berlin nekoliko manj, Moskva pa 2 milijona. Tu je naraslo prebivalstvo v zadnjih letih za celega pol milijona duš. V isti vrsti kakor Moskva stoji tudi Dunaj; tudi on ima približno 2 milijona prebivalcev, vendar pa nekaj mani kakor Moskva. Na račun Moskve se je skrčil zlasti Leningrad, predvojni Petrograd, ki je izgubil 650 000 duš.

Ostala evropska mesta imajo manj kakor 1 milijon ljudi. Razmerje gostote prebivalstva na kmetih in v mestih je zelo neenako. Najhuje je v tem pogledu na Angleškem, kjer stanuje v mestu vsak drugi človek. Anglija je tudi tista dežela, ki ima največ mest z nad pol milijonom ljudi. Taka mesta so n. pr. Birmingham, Glasgow, Liverpool, Manchester. Tudi v Avstriji je razmerje med prebivalci v mestu in na kmetih zelo čudno, ker stanuje v mestu vsaka tretja oseba. V Nemčiji, Belgiji in na Nizozemskem stanuje v mestu vsak četrti človek, v Švici pride na enega meščana 5 kmetov, v Franciji 7, v Italiji pa 9. Najmanj velikih mest je na Danskem, Finskem, Norveškem, v Estoniji, Turčiji in na Balkanu. Vse te države imajo glasom angleškega popisa jedva po eno mesto z nad 100.000 prebivalci. Od vseh teh mest pa je znatno večji le sosed Carigrad, ki ima dandanes kljub temu, da se je število njegovega prebivalstva zelo skrčilo, en in četrt milijona duš.

Moderne mumije

Znanost še ni rešila skrivnosti starih Egipčanov in Peruncev, katerih mumije so dandanes ponos vsakega muzeja. Posrečilo pa se je Američanu drju. Hornbachu iznajti moderno metodo za prepariranje novih mumij. Odslej lahko prevlečejo svojci pokojnikovo truplo potom električno galvaničnega postopanja s tenko plastjo bakra, srebra ali zlata.

Nova metoda ima važno prednost pred starinskim postopanjem egiptovskih in amerikanskih žrecev: tenka kovinska skorja ohrani vse poteze in barvo obraza, da celo las. Mumija napravlja utis živega človeka z zamišljenim obrazom.

Dosedanji poizkusi so izpadli zelo ugodno in mumificiranje po tej metodi ne bo predrago. Bogate rodbine si bodo torej lahko odslej za vedno ohranile drage člane na opisani način. Predstavljajmo si tako zbirko rodbinskih mumij v steklenih zabojih, ki se leskečejo v zlatu, pri mani premožnih ljudeh pa v bakru! A ni izključeno, da se bo sčasoma obnesel tudi svinec . . .

Dolga krila po volji grškega diktatorja

Famozna naredba generala Pangalosa o dolžini damskih kril je končno s 15. januarjem stopila v veljavo ter razblinila poslednje nade grškega ženskega sveta, da se Pangalos samo šali. Šef atenske policije in podtajnik notranjega ministrstva sta dolgo konferirala, kako naj se naredba uveljavi. In sklenila sta, da bo predpisano dolžino kril nadzoroval v vsaki mestni četrti poseben policijski agent, ki mu bodo na raz polago bližnji stražniki, z metrom v žepu . . .

Zaenkrat mora policija biti napram damam obzirna in jih mora upornice le očetovsko posvariti. Ako pa svarila ne bodo nič zalegla, bo brezobzirno sledila aretacija in nato določena globa od 100 do 1000 drahem, v ponovnem prestopku pa zaporna kazen od 1 do 30 dni. Zoper globe, manjše od 100 drahem, in zoper zaporno kazen izpod 3 dni ni pravnega leka.

Sicer pa so atenske dame takoj prvi dan manifestirale vzorno ubogljivost in so se na ulicah pojavile v najdaljših krilih, ki so jih izvlekle iz najnižjih predalov svojih omar. Toda nenadni kontrasti so vzbujali obilo ironije in smeha: predstavljati si je le treba atenski modni ženski svet s pristriženimi lasmi, obritimi vratovi, pretirano nalepotičenimi obrazi — pa v dolgih staromodnih kikljah iz davne dedščine starih mamic!

Smeha je torej na atenskih ulicah dovoli, prestopkov pa niti ne preobilo. Edino v par modnih salonih, kjer se je prve dni pojavila policija in se interesirala za zakoge dosedanjih kratkih kril, je med mannequini nastala malhna panika. A kako se tudi ne bi mlade devojke prestrašile hudih mož postave, ki poleg bridke sablje, praznega revolverja in palice premorejo še eno orožje: «colštab» v žepu! Prav razumno pa so si potrebo anagalosove mode dale dopovedati licejke in ostale šolske devojke iznad 12 let, ki so takoj prvi dan upoštevale očetovske nasvete svojih učiteljev.

Najuporneiše proti dolgim krilom so samo še solunske modne dame. V solunskih mondenih krogih se še vedno resno govori o organizaciji protestnih zborov proti neestetskim in nekompetentnim podvigom diktatorja Pangalosa, toda gotovo je, da bo policija vsak protest zabranila. In tako je smatrati, da bo v Grčiji odslej nosila lično kratko krilce le še klasična Artemis, božanska sestra Apolonova, ki ji general Pangalos ne more diktirati mode.

× *Snežni viharji o Rumuniji in orkani na Črnem morju.* Na rumunskem ozemlju so divjali pred dvema dnevoma močni snežni viharji, ki so v prometu povzročali silne ovire. Burja je bila tako silovita, da je podrla brzojavne drogove, trgala telefonske žice in metala vagone s tira. Istočasno so divjali hudi orkani na Črnem morju. Parnik «Sinope», ki je vozil proti Bosporu, je utonil. 20 mož posadke je pri tem našlo smrt, rešili so se samo štirje. V sulinsko-donavskem rokavu je vihar poškodoval več vlačilcev za žito. Nekateri se niso mogli rešiti in so našli svoj konec v valovih.

× *Zamrzle ladje v finskem zalivu.* Mraz v finskem zalivu traja nezmanjšano dalje. Kljub temu pa se je posrečilo nemški linijski ladji «Hessen», ki je odšla na pomoč v led vkovanim parnikom, da je osvobodila parobroda «Faust» in «Pravo». Poleg tega se ji je posrečilo pomagati tudi trem drugim parnikom, in sicer: «Hansu Leonhardu», «Hornsseju» in «Schmidtu». V ledu pa tiči še vedno 18 ladij, ki jih bo treba rešiti z veliko požrtvovalnostjo.

× *Banditski vpad v ameriško restavracijo.* Iz Newyorka poročajo, da je šestčlanska banditska tolpa napadla neko restavracijo, kjer je sedelo pri obedu 200 gostov. Napad se je izvršil tako nepričakovano, da so tolovaji dosegli svoj namen ter oplenili nekatere ljudi, ki so sedeli v veselem razpoloženju in jim niti na misel ni prišlo, da bi se branili. Banditi so pobrali denar in druge dragocenosti ter jo pobrisali.

× *11letna doktoratka.* Iz Madrida poročajo, da je na tamošnji univerzi vpisana 11letna Hildegarda Carballeira, ki je prestala že več izpitov ter se pripravlja na doktorsko diplomo. Mladost dekleta in njen napredek je seveda osupnil vse profesorje in dekane. Pri izpitih, ki jih je deklica polagala, je bil navzoč ves akademski senat, ki se je čudil razvitosti 11letne slušateljice univerze. Pa ne le to, da je Hildegarda napravila več izpitov z odličnim uspehom, deklica je tudi že predavala o predmetu iz svoje stroke pred polnoštevilno zbrano množico, in je s svojim govorom tako navdušila, da so ji poslušalci prirejali ovacije. Deklica govori več evropskih jezikov, je zelo muzikalična ter po naziranju strokovnjakov pravi fenomen inteligence. Psihologi se posebno zanimajo za njen napredek in z veliko pazljivostjo zasledujejo njen razvoj.

× *Mussolinijev muzej v Rimu.* Te dni so otvorili v Rimu novo ustanovo «Mussolinijev muzej», ki je bil blagoslovljen dne 22. oktobra prošlega leta ter obsega različne predmete: kipce, plastike, stebričke, table z napisi itd. V muzeju se sicer ne nahaja nič takega, kar bi odgovarjalo njegovemu imenu. Vendar pa je s to ustanovo bilo zelo ustreženo Mussolinijevi častihlepnosti.

× *Ogromna naprava za namakanje zemlje ob Nilu.* V četrtek se je vršilo v navzočnosti nadkomisarja za Egipt svečano blagoslovljenje Makordovega jeza ob Modrem Nilu. S pomočjo tega jeza bo velikanska puščava, ki meri toliko kakor tretjina angleške zemlje, izpremenjena, v rodovitna tla. Ozemlje je določeno za predelovanje bombaža.

Največ pikantnosti, živahnosti, zabave, smeha, mode, razkošnosti prinese Ljubljani
„OSSI OSSWALDA“
v najnovejšem filmu „LJUBAVNI EKSPRES“. KINO IDEAL

Vsakovrstna večerna oblačila
Vam nudi po priznano najnižjih cenah
Jos. Rojina, Ljubljana

Vi ne vjerujete?
da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 93-a VIII
„ključ“
traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste verovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

Brez posebnega obvestila

Tužnim srcem naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naša blaga teta, gospa

Regina Vasič

vdova dvornega svetnika in gen. konzula, posestnica Vile Regine

danes v 81. letu starosti, po mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, zaspala na veke.

Pogreb se bo vršil 23. januarja ob 15. uri, iz hiše žalosti na pokopališče celjske okolice.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Celju, dne 25. januarja ob 7. uri zjutraj.

Celje, dne 21. januarja 1926.

Žalujoče rodbine:

Dr. Sagadin, drž. savetnik v Beogradu; **Ritter,** grad Parnanovec, Zlatar; **Marjanovic,** Zagreb; **Vasič,** Fiume in **drugi sorodniki.**

Izjava

Ker naše stanovsko glasilo »Učiteljski Tovariš« noče priobčiti ta teden pričujoče najine izjave, prosiva p. n. uredništvo gostoljubnosti, da jo ponatisne:

Glede na razne netočne in neresnične vesti o najini demisiji smatrava za potrebno, da pojasniva nastopno:

1.) Ker se širijo vesti v učiteljski in širši javnosti o nezaupnici, ki naj bi jo bil izrekel širši sosvet UJU poverjeništvo Ljubljana na svoji seji dne 10. t. m., izjavljava, da sva podala demisijo svobodna in sama v prvi vrsti zaradi nevzdržnih razmer, ki so nastale v vodstvu organizacije. Ako je že govora o kaki »nezaupnici«, smatrava, da se je to zgodilo že s sklicanjem separatnega sestanka predsednikov okrajnih učiteljskih društev mariborske oblasti in nekaterih članov ožjega sosveta dne 3. t. m. v Mariboru proti vsem parlamentarnim običajem b r e z v e d n o s t i vodstva organizacije.

2.) Plod omenjenega sestanka je bila deklaracija, natisnjena v 2. številki »Učit. Tovariša«. Konštatirava, da je dobilo vodstvo organizacije to deklaracijo potom okrajnega učit. društva za mežiško dolino dné 6. t. m. razna okrajna učiteljska društva ljubljanske oblasti dan pred sejo širjega sosveta, več društev je pa sploh ni sprejelo. Izrecno povdarjava, da se je tudi tukaj kršil parlamentarni običaj, ker nima predlogov, okrožnic itd., razpošiljati posamezno okrajno društvo zase, temveč vedno potom vodstva.

3.) Članstvu okrajnih učit. društev je bila vsebina deklaracije neznana, deloma zaradi tega, ker več društev deklaracije ni prejelo, deloma pa zato, ker je zaradi pičlega časa ni moglo obravnavati na zborovanjih. To dejstvo bije v obraz že večkrat izraženemu stališču našega članstva — tudi tovarišev sklicateljev mariborskega sestanka —, da se morajo zadeve principalnega in občega značaja obravnavati najprej na zborovanjih okraj. učit. društev, preden se izroče pred ožji forum.

4.) Na seji širšega sosveta dne 10. t. m. se je s strani enega dela predsednikov ozir. zastopnikov okraj. učit. društev hotelo izsiliti izglasovanje deklaracije, kar je bilo v direktnem nasprotju s stališčem, navedenim v 3. točki te izjave in zavzetim od nekaterih predsednikov okraj. učit. društev na seji sami. Predsedstvo, čegar naloga in dolžnost je, da ščiti pravila in dolžnost organizacije, ni pripustilo glasovanja o deklaraciji glede na čl. 68. poslovnika, ki glasi: »Vprašanja in sklepe, ki so z a v s e u č i t e l j s t v o v a ž n i, je poslati poverjeništvu, da jih o b r a v n a v a v ožjem in širšem sosvetu in da jih izroči odsekom v razpravo, oziroma jih pripravi za pokrajinsko skupščino.«

Odgovornost za ta korak rade volje prevzameva napram članstvu.

5.) Smatrava za potrebno, da ponovno povdarjava, tako s stališča omenjene deklaracije, kakor tudi glede na debato v seji širjega sosveta, da n i vodstvo organizacije n i k d a r in n i k j e r izrabljalo svojega stališča v strankarsko politične svrhe. Ako pa je bilo politično opredeljeno, se je posluževalo edinole svojih državljanskih in ustavno zajamčenih pravic.

6.) Ker je bilo najino stališče, obrazloženo v tej izjavi, v nasprotju z večino navzočih članov širjeva sosveta UJU poverj. Ljubljana, ki so zastopali na seji dne 10. t. m. svoja društva, sva konsekventno podala demisijo.

Toliko članstvu UJU poverj. Ljubljana v pojasnilo.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1926.

Rudolf Dostal bivši tajnik — **L. Jelenc** bivši poverjenik

Sokol

Sokolski zletni velesejem

Kakor že znano, se bo od 27. junija do 7. julija ob priliki VIII. vsesokolskega zleta vršil v Pragi I. zletni velesejem, ki ima gospodarsko dopolniti veliki kulturni pomen praških vsesokolskih zletov. V to svrho je bil ustanovljen poseben odbor, ki je izdelal program razstave približno tako-le:

Razstava je razdeljena v 8 oddelkov: 1.) Telovadba vsebuje vse telovadno orodje, opravo garderob, pisarn in potrebščine za jezdne odseke. 2.) Sport: vse sportne potrebščine, letna telovadišča in otroška igrišča. 3.) Postavljanje počitniških naselbin (stanki, poljske kuhinje, potrebščine za kampiranje in končno stvari, ki spadajo v turistiko in popotovanje, obleke, obutve i. t. d. 4. Umetnost in dekoracije (kipi, plakete, zletni znaki, zunanje in notranje dekoracije telovadnic, diplome, plakati, standarde in umetniške cene borcem). 5. Prosveta (knjižnice, stalne in potovalne), gledališča in njih razsvetljava, marijonetna gledališča, bioskopični stroji, biografi in radio). 6. Godba (vse potrebščine, inštrumenti in notni materijal za sokolske godbene odseke). 7. Higijena in zdravstvo (resp. prva pomoč z ozirom na potrebščine telovadnic in sokolskih podjetij. 8.) Stavbeni oddelek (stavbe telovadnic in njih notranja oprava).

Tvrdke že sedaj lahko zaprosijo za pošiljatev prijavnic, kajti bilo bi dobro, da si preje zagotove mesto, predno bodo vsa oddana. Vse informacije in prijave s točnim seznamom predmetov, katere se lahko razstavi, pošlje na zahtevo Odbor zletnega velesejma, Praha I., Staroměstská radnice (P. V. V.)

Interesentom iz vrst trgovcev te stroke bo nudil I. zletni velesejem ugodno priliko za nabavo vseh potrebščin, prihajajočih v poštev za telovadna društva, kajti na tem velesejmu bo zastopana gotovo vsa čsl. industrija te vrste, ki je zelo razvita.

Na občnem zboru Sokola na Vranskem dne 17. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor: starosta Fran Schwentner, podstarosta in načelnik Fran Golob, načelnica Draga Podbojeva, odborniki: Justa Jarh, Julij Sevnik, Ivan Brinovč, Gregor Sašel in Simon Pečovnik, namestniki Simon Železnik, Fran Rožanc, Gust Jurjovec in preglednika računov Jožef König in Anton Debelak. Želimo, da bi se novemu starosti in odboru posrečilo oživeti in napolniti vrste v sokolski telovadnici in s tem ob društveni 15letnici dati svojemu okrožju najboljši moralični uspeh. — Zdravo!

Sokol v Gornjem gradu. Sokolsko društvo v Gornjem gradu je imelo dne 9. t. m. v prostorih Narodne čitalnice svoj občni zbor. Da zanimanje za sokolsko delo v trgu še ni prodrlo v široke mase, je pokazala udeležba na občnem zboru. Vendar je sokolsko društvo marljivo delalo, kar je razvidno iz poročil funkcijonarjev društva. Br. načelnika in sestre načelnice poročilo o telovadnem obisku je pokazalo, da bi bil v telovadnem oziru napredek društva mnogo večji, da bi bili na razpolago boli primerni lokali. Prepričani smo, da to mlado društvo, pred letom oživljeno, ne preneha z delovanjem. Naš up je tem bolj utemeljen, ker vidimo v nanovo izbranem odboru res delavne in za sokolstvo vnete ljudi. Za starosto je bil izvoljen br. dr. Stanko Sajovic, za pod tarosto br. Franc Podbrežnik, za načelnika br. Andrej Pelikan, za tajnika br. Adolf Presinger, za blagajnika br. Fr. Božič, za gospodarja br. Franc Zimovc, za prosvetnega načelnika Ante Stefančič, za zdravstvenega načelnika dr. Stanko Rak, odborniki Franc Voršek, Slavica Prezelnik, Jože Tratnik, za namestnike Franc Kocbek, Franc Flux, za pregledovalca računov sestra Franja Trobej, br. Mirko Dežela.

*

Telovadna akademija Sokola I. se bo vršila dne 14. marca v Unionski dvorani. Pri akademiji nastopijo vsi moški in ženski telovadni oddelki z raznimi telovadnimi točkami. Popoldne nastopi deca in naraščaj; zvečer pa člani, članice, moški in ženski naraščaj. Točen program naznanimo kasneje. Opozarjamo že danes ljubljansko narodno občinstvo in vsa bratska društva, da se ozirajo na ta dan ter da v mnogobrojnem številu posetijo to prireditev. Zdravo! — Prednjački zbor Sokola I.

Sokol v Mostah priredi svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 24. t. m. ob 2. popoldne. K polnoštevilni udeležbi se pozivajo vsi člani in članice.

VI. redni letni občni zbor društva »Sokol« Hoče se bo vršil dne 31. t. m. ob 16. uri v prostorih gostilne g. Wieser v Hočah.

Sevniško sokolsko društvo ima svoj letni redni občni zbor v nedeljo, dne 24. januarja ob pol 3. uri popoldne v sokolski telovadnici (gostilna Lamper).

Občni zbor sokolskega društva v Petrovčah se bo vršil v četrtek, dne 28. t. m ob pol 8. uri v prostorih br. Vodenika. Bratsko članstvo se poziva, da se ga polnoštevilno udeleži.

Občni zbor sokolskega društva v Čoštanju se bo vršil v soboto 23. t. m. ob 8. zvečer v Sokolskem domu z običajnim dnevnim redom. Dolžnost članstva je, da se ga v polnem številu udeleži. Zdravo!

Dopisi

STRAŽIŠČE. Sokolsko društvo priredi dne 6. februarja ob pol 8. uri zvečer v dvorani lastnega doma veliko predpustno maškerado z velikim sporedom, plesom, šaljivimi nastopi itd. Maske dobrodošle. Ker je že sedaj veliko zanimanje za prireditev, se priporoča odbor za kar najobilnejšo udeležbo.

RADOVLJICA. Sokolsko gledališče uprizori v nedeljo, dne 24. januarja ob pol štirih popoldne velezabavno burko «Veharjevo letovišče», ki se uprizori samo enkrat. Na gledališkem listu je pomotoma javljeno, da se bo igra vršila ob 19.30 in posebej poudarjamo, da je ta predstava popoldanska.

RADOVLJICA. Pri božičnici «Kola jugoslov. sester je bilo pogoščenih in obdarjenih 24 učencev in učenk osnovne šole s perilom, obleko i. dr. Za velikodušnost, ki jo je pokazalo «Kolo» do naših potrebnih malčkov, si dovoljujem v njih imenu izreči na tem mestu najiskrenejšo zahvalo. — Upravitelj.

PTUJ. Najlepša zimska prireditev bo letos maškerada našega Sokola. Odbor že pridno pripravlja in dela, da bomo dne 13. februarja v Društvenem domu res zadovoljni.

SLOVENJGRADEC. Pri božičnici Kola jugoslovenskih sester je bilo obdarovanih 54 otrok. Vse hvale je vredno požrtvovalno delovanje Kolašic, ki so nabrale toliko vsoto, da je bilo mogoče obdarovati tako veliko število otrok z oblačili in perilom. Gospej predsednici in ostalim Kolašicam čestitamo na uspehu!

Šah

Mednarodni damski šahovski turnir na Dunaju

Na Dunaju je končal te dni mednarodni damski turnir. Zmagala je Dunajčanka gospa Kalmar - Wolf, soproga znanega mednarodnega mojstra Wolfa. Izgubila ni niti ene partije. Na drugem in tretjem mestu sta ji sledili gospa Pohlner in gospodična Harum iz Lipskega. Igralo se je zelo temperamentno. Večkrat so nastala nesoglasja in grozila je katastrofa. Toda priznani diplomatski spretnosti turnirskega vodje se je vedno posrečilo preprečiti kvarne posledice. Prinašamo za naše dame zanimivo partijo iz tega turnirja.

ITALIJANSKA IGRA.

Beli: Gospodična Danke (Bratislava). — Črni: Gospa Kalmar - Wolf (Dunaj).

1.) e4, e5, 2.) Sf3, Sc6, 3.) Lc4, Lc5, 4.) Sc3, Sf6, 5.) d3, d6, 6.) h3, 0—0, 7.) 0—0, Sa5, 8.) a3, Sc4: 9.) dc4: a6! 10.) Dd3, Sh5, 11.) b4, La7, 12.) Tfd1, Le6! 13.) Le3, Le3: 14.) De3: Lc4: 15.) Se5: Le6, 16.) Sf3?, Df6, 17.) Sd5, Ld5: 18.) ed5: Sf4, 19.) c4, Tfe8, 20.) Db3, Te 2! 21.) Ta2?, Ta2: 22.) Da2:, Sh3†!, 23.) Kf1, Tae8, 24.) Sd4, Sf4, 25.) Dd2, Dh4, 26.) Kg1, Dg4, 27.) f3, Dg5! 28.) g4, h5, 29.) Dh2, hg4:, 30.) Dg3, Te2, 31.) Kf1, Tg2, 32.) Dg2:, Sg2: 33.) Kg2:, gf3:, 34.) Kf2, Dg2†, 35.) Ke3, f2, 36.) Td2, f1 naredi konja s šahom, beli se uda.

Šahisti! V pondeljek, 25. t. m., točno ob 20. uri, se bo vršil izredni občni zbor Ljubljanskega šahovskega kluba v separatni sobi restavracije »Slon« s sledečim dnevnim redom: Poročila revizorjev, volitev novega odbora, sprememba pravil in raznoterosti. V slučaju nesklepčnosti se bo vršil pol ure pozneje nov občni zbor z istim dnevnim redom, ki pa je sklepčen ob vsakem številu članov. Pravico glasovanja imajo samo člani, ki so zadostili svojim dolžnostim glede članarine do konca januarja t. l. Ker je občni zbor izredne važnosti, je nujno potrebno, da se ga udeleže vsi člani.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

ŠTAMPILJE
T. RABIČ
Ljubljana
KOLODVORSKA UL. 26

Radio-klinika popravlja sestave, dele, slušalke in akumulatorje — Polnitev akumulatorjev. J. Gorec, Ljublj kreditna banka. 25-a II

Usnjarsko podjetje večje, z lastno vodno močjo, vse v dobrem stanju, se odda v najem. Naslov v upravi «Jutra». 1595

Službe (dobe)

Vsak lahko dobro zasluži z zbiranjem splošnega predmeta. Pošljite takoj naslov in 5 dinarjev a upravo «Jutra» pod «Zboljšanje eksistence» 1116

Brivskega pomočnika iščem za takoj ali po dogovoru. Vekoslav Druškovič, Ljubljana, Metelkova ul. 1. 1607

Potnika za Slovenijo in Hrvatsko išče veletrgovina. Reflektira se samo na dobre, vpeljane prosto moči. Prednost se daje onim, ki imajo že daljšo prakso v čevljarski branži. Istotam se sprejme dober prodajalec, izvežban v trgovini mešane stroke. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Potnik, 31. januar». 1612

Kuharica pridna in poštena, z dobrimi spričevali, se sprejme takoj. — Naslov pove uprava «Jutra». 1624

Knjigovodkinja prvovrstna moč, z dobrimi referencami, zmožna slovenskega in če mogoče nemškega jezika, knjigovodstva in bilance, sposobna slov. korespondence in strojepisja se sprejme v manufakturno trgovino z dobro plačo. Ponudbe pod «Opel» na podružnico «Jutra» v Mariboru. 1615

Privatna sobarica vešča šivanja, se išče. — Predstaviti se je v hotelu «Tivoli». 1545

Fotograf. pomočnik prvovrsten, v vseh delih samostojen, se sprejme v stalno službo. Ponudbe se pošlje na naslov: D. Rovšek, ...

Kuharica se išče za gostilno. Naslov v upravi «Jutra». 1601

Dobra kuharica ki opravlja tudi ostala hišna dela ter govori nemško, se išče za dobro hišo. Ponudbe z zahtevkom plače pod značko «Dobra kuharica štev. 5751» na upravo «Jutra». 1575

Služkinjo z dobrimi spričevali, ki zna tudi kuhati, išče boljša obitelj na Reki (Fiume). Potni stroški se povrnejo. Plača po dogovoru. Ponudbe s fotografijo in spričevali naj se pošljejo na trgovino A. Venturini, Fiume, Via Finmara 7/I. 1577

Boljše dekle ki bi bila pomočnica pri gospodinjstvu in ki zna šivati ali ročno delo, se sprejme. Ponudbe z navedbo pogojev je poslati pod «Graščina» na upravo «Jutra». 1576

Služkinjo pošteno in zanesljivo, z dobrimi spričevali, se sprejme k 2 osebama in malhnemu otroku s 1. februarjem. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Vestna 853». 1482

Služkinja za vsako delo, ki zna kuhati, se sprejme takoj. — Naslov pove uprava «Jutra» 1583

Trg. potnika specerijske stroke sprejme Zveza slovenskih trgovcev Cvenkel, Elsbacher in Bevrikar v Celju. Ponudniki, ki so v tej stroki že delovali po Štajerskem, imajo prednost. 1441

Službe (išče'o)

V Celju ali v bližini, želi simpatična gospodična, vešča vseh pisarniških del in prodajalne, mesto. — Položi lahko 8000 Din kavcije. Ponudbe pod «Uporabna» na upravo «Jutra». 1531

Prodajalka išče službe, event. gre tudi 1 mesec brezplačno. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 934». 1608

Prodajalka mešane stroke, z dobrimi spričevali, želi mesta v mestu ali na deželi. Izurjena je tudi v gospodinjstvu. Naslov pove uprava «Jutra». 1529

Knjigovodja samostojen bilancist, zmožen slovenske, italijanske in nemške korespondence, išče primerne službe za takoj ali s 1. marcem t. l. — Verziran je tudi v lesni stroki in gre tudi na deželo. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Bilancist». 1435

Pisarn. pomočnica pridna in zvesta, z blagajniško prakso, se priporoča trgovinam in pisarnam. — Vešča je strojepisja ter nemškega in slovenskega jezika. Cenjene dopise, odnosno pozive na osebno predstavitev pod «Vestna točna blagajna» na upravo «Jutra». 1305

Službo logarja sprejmem takoj ali pozneje. Imam šest let prakse, sem samec, star 28 let. Krakolinik Valentin, pošta Mežica, Slovenija. 1289

Gospodična popolnoma vešča trg. poslov v pisarni ter spretna prodajalka z večletno prakso, želi premeniti mesto. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Kavcija». 1591

Kovaškega pomočnika ki bi bil zmožen tudi sam voditi kovačnico, iščem. — Ponudbe s prepisi originalnih spričeval na upr. Jutra pod značko «Pomočnik 949». 1621

Penzijonist kateri hoče kot ljubitelj narave in v svrho, da si ohrani čilost in zdravje, porabiti svoj prosti čas za lahka dela na vrtu in v drevesnici na deželi proti prostemu stanovanju in hrani, se sprejme. Naslov pove uprava «Jutra». 1029

Pouk

Francoščino poučujem za zmeren honorar. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «37». 1592

Prodam

PREMOG — ČEBIN Wolfova 1/II. Telefon: 56. 481/I

Perje kokošje, purje, račje, gosje in gosji puh, prodaja in razpošilja po najnižji ceni E. Vajda, Čakovec, Medjimurje. 33

Drva odpadke od žage in parketov, kratko žagana, dostavlja na dom po 20 para za 1 kg parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana. Prodaja se tudi žaganje. 542

Krasna spalnica skoraj popolnoma nova, se radi selitve zelo ugodno proda. Naslov pove uprava «Jutra». 1543

Doprsna pupa voščena, z glavo, na stojalu, primerna za izložbe modnih trgovin in krojačev, naprodaj. Gutmann, hotel «Slon». 1603

Ravnokar prinešene iz Pariza lepe **damske obleke** svilene in perilo, zadnji pariški modeli ter drugi toaletni predmeti, se po jako ugodni ceni prodajajo samo 4 dni (od 21.—24. t. m.) od 10.—12. in od 2.—5. ure pop. v hotelu «Štrukelj» soba 5. 1540

Dva fraka poceni prodam. Naslov pove uprava «Jutra». 1589

Dve spalnici temno in svetlo polirani, se prodasta po 3500 Din. — Naslov pove uprava «Jutra» 1538

Motorno kolo znamke «Puch» 2 HP, za 2 brzini, skoro novo se proda ali zamenja za težje. Naslov I Marchiotti, Sv. Petra c. št. 30. 1426

Blagajne registerce eno veliko in dve mali, — ugodno proda Peter Sotina, Radeče p. Zid. mostu. — 1006

Prodam: 2 enaki amerik. pisalni mizi, 1 registr. blagajno, ki kaže dnevni izkupiček in 1 opalograf. — Vse po zelo ugodni ceni. Ogleda se pri F. Čuden, Prešernova ul. 1. 1411

Žitne vreče naprodaj. — Interesenti naj se pismeno obrnejo pod šifro «Žito» na upr. «Jutra» 1593

Pridelki

Jabolka namizna, žlahtna, sortirana, odda vagonske in manjše pošiljke Matko Birjak, Podplat, Slovenija. 793

Kupim

Prazne steklenice «Odol» kupuje drogerija Anton Kanc, sinova, Židovska ul. št. 1. 471

Oprava za delikates. trgovino dobro ohranjena, se kupi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Delikatesa». 1586

Agregat z dinamom od 15—20 amper ali pa sam dinamo, kupim ali vzamem na posodo. Naslov pove upr. «Jutra». 1611

Suha bukova drva Ponudbe s ceno na upravo «Jutra» pod «Drva». 1623

Kolo dobro ohranjeno, se kupi takoj. Naslov pove uprava «Jutra». 1586

Lahke sani za 1 konja, zadaj sedež za kapra, kupim. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Sani 925». 1580

Lokali

Lokal v Ljubljani Kolodvorska ulica, se odda v najem. Naslov pove upr. «Jutra». 1542

Lokal na prometni točki v Ljubljani se odda. Naslov pove uprava «Jutra». 1297

Lokal iščem za takoj v središču mesta. Dam odškodnino ali adaptiram. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Adaptacija 19». 1598

Trgovski lokal na prometnem kraju na deželi ali v mestu, s e i š č e, oziroma pristopim kot družabnik s 15.000 Din gotovine. Ponudbe prosim na upr. «Jutra» pod šifro «Trgovski potnik». 1552

Več lepih prostorov primernih za trgovino ali obrt in več stanovanj se takoj odda v najem v novozgrajeni enonadstropni hiši, ca 12 km od Ljubljane, v prometnem kraju. Poizve se pri upravi «Jutra». 1581

Posest

Hiša (vila) z velikim vrtom, v najlepši legi pod Kamniškimi planinami blizu Kamnika, se ugodno proda. — Vprašanja na upr. «Jutra» pod šifro «Planine». 1563

Posestvo 10 oralov s hišo in vsemi gospodarskimi poslopji proda. Naslov pove uprava «Jutra». 1469

Prodam hišo 3 sob, hlev za 3 glave živine, 1 ali 2 njivi ter gozd Janez Gerkman, Sp. Brnik, p. Cerklje n. G 1437

Dvonadstropna hiša skoraj nova, z 8 stanovanji, električno razsvetljavo in prostornim dvoriščem — na zelo lepem kraju periferije Ljubljane, se proda po nizki ceni (180.000 Din). — Kenci ral pišejo na upr. «Jutra» pod «Periferija». 1578

Hiša popolnoma nova, se proda radi bolezni lastnika. Nahaja se ob prometni okrajni cesti, tri četrt ure od postaje. Hiša je zgrajena za trgovino, zraven bi se lahko vpeljal vinotoč. V nadstropju stanovanje. Trgovina je brez konkurence, ker ni v bližini nobene druge. Proda se le za polovično ceno — 40.000 Din. Cenjene ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Loterija». 1571

Hiša z 6 stanovanji, lepim vrtom, na periferiji mesta, se proda za 175.000 Din. U pešen posredovalec dobi 2 % nagrade. Naslov pove uprava «Jutra». 1594

Hišo z 2 stanovanjema in lepim vrtom, pripravno za letovičarje ali kakšno obrt, proda Justin Selman, Kranjska gora. 1594

Hiša na Jesenicah (Sava) s 700 m² vrta in 3 stanovanji, se proda. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Sava». 1527

Enonadstropna hiša na Sv. Petra cesti št. 44 z 2 trgovskima lokaloma, se proda. En lokal in eno stanovanje takoj prazno. — Poizve se ravno tam. 1572

Stanovanja

Prazna soba v mestu se išče. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Prazna 845». 1478

Stanovanje na deželi, se odda tistemu, ki plača za 6 mesecev naprej. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Pri parku». 1609

Opremljena soba lepa, s posebnim vhodom in 2 posteljama se odda. — Naslov pove uprava «Jutra» 1605

Soba mirna, s prostim vhodom in električno razsvetljavo, se odda s 1. febr. solidnemu gospodu. Naslov pove upr. «Jutra». 1602

Opremljena soba se odda s 1. februarjem. Naslov pove uprava «Jutra» 1619

Sobo po možnosti v centrumu išče akademik za takoj. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Takoj 6». 1626

Sobo svetlo in zračno, z elektr. razsvetljavo, s hrano ali brez, išče železniški uradnik. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Železničar». 1625

Sobico iščem, ali grem kot sostanovalka. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Solidna f» 1600

Prijazno sobo z električno razsvetljavo in posebnim vhodom išče solidna, redna vajena gospodična s 1., ozir. 15. febr. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Prijazen dom 1937». 1596

Sobo primerno za pisarno, v središču mesta iščem za takoj. Četudi le od hišnega gospodarja. Ponudbe pod značko «Pisarna 25» na upr. «Jutra» 1599

Dijakinja se sprejme po zmerni ceni na hrano in stanovanje. — Lepa soba in električna razsvetljava. Naslov pove upr. «Jutra». 1461

Soba lepo opremljena, z električno razsvetljavo, s e o d d a dvema solidnima gospodoma (dijakoma). — Naslov pove uprava «Jutra». 1585

Separirano sobo za 1 ali bez oskrbe usred mesta za jednog ili dva gospodina traži se. — Ponude pod «Zagrebčan» na upravo «Jutra». 1568

Na stanovanje in hrano se sprejme gospod na Starem trgu 9 (pri hišnici). 1567

Sostanovalca se išče (150 Din mesečno). Naslov pove uprava «Jutra» 1449

Kapital

15.000—20.000 Din posodim onemu, kateri mi preskrbi dobro službo trg. pomočnika, event. pristopim kot družabnik. Ponudbe je poslati pod «Špecerist M. T.» na upravo «Jutra». 1593

Družabnik za trgovino in opekarno, se sprejme. — Potrebni kapital 40—50.000 Din. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «50.000» 1408

Dopisi

G. I. Rajko Lahner Oglasi se nemudoma — še vedno v puščini i ti — neizmerna žalost. Maroš. 1610

Poštena in ponosna **Gorenjka** Prosim, da se zglasite še enkrat, toda jasneje. 1616

Gospod želi znanja z gospodično iz Trbovelj, kateri so Trbovlje dobro znane, v svrho interesantnih razgovorov. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Ženitev ni izključena». 1622

V upr. «Jutra» naj se dvignejo pisma pod nastopnimi šiframi

Aparat, Bela Ljubljana, Bodočnost 321, Činovnik, Dober zaslužek, Dobra moč 4350, Deklica, Dober prostor, Hrastove podnice, Hacinta, Harmonija 84, Industrija, Idealna 27, Jelka 17, Kajica 999, Lastni dom s 1. marcem, Mladost, M. B. P., Nedelja, Nagrada, Obožavalec, Penzija 1936, Pletarna 399, Pokrov, Srečna lubav 266, Satanella, Samostojna 456, S. A., Slikar, Sivilja 305, Tone, Mirko, Takoj 441, Trgovka, Urejeno sanje. V Ljubljani, Vestna 202, Dama 1500.

Ženitve

Resnega znanja v svrho ženitve želi mlada, simpatična gospodična z istotakim gospodom. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Gotovo 100.000». 1620

Kateri gospod ki bi imel večje premoženje ali stanovanje s pohištvom, v starosti do 40 let, bi takoj poročil gospodično brez dote. Vdovci z 2 otrokoma niso izključeni. Dopise je poslati na upravo «Jutra» pod «Dobra gospodinja 19». 1570

Razno

Dojenček se sprejme v dobro oskrbo. Naslov pove uprava «Jutra» 1604

Pletarna z več stroji za izdelovanje volnenih in bombažnih pletenin, želi zveze z veletrgovcem, kateri bi obrat trajno zaposlil. Dopise na upravo «Jutra» v Mariboru pod značko «Pletarna 29». 1498

Pečene klobase riževe in mesene, se dobe jutri in v nedeljo v Mostah «Pri sedmici». 1513

Koncesija za trgovino mešanega blaga, se odda v najem. — Cenjene dopise na upravo «Jutra» pod značko «Koncesija». 1574

Vpokojenec 36 let star, pri strojih dobro izurjen, i š č e primernega mesta. Ponudbe pod šifro «Vpokojenec 805» na upr. «Jutra». 1598

PERUTZ-, KODAK-, AGFA-, HAUFF-

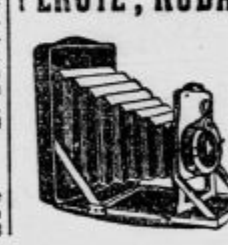

plošče in filme, dalje **Mimosa, Satrap, Kodakpapirje,** vse foto-potrebščine in fotografične aparate Erneman, Contesa, Kodak Görtz že od 160 Din naprej ima stalno v zalogi

drogerija: Anton Kanc sinova, Ljubljana, Židovska ulica štev. 1

„Die Süsswasserfauna Deutschlands"

kupi knjigarna Tiskovne zadruge

v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Iščemo

prvovrstnega vrtnarja

za graški vrt, predvsem veščaka za cvetlice in zelenjavo. Prednost imajo brez otrok, srednje starosti, ki znajo nemški — Prosto stanovanje, kurjava, razsvetljava (elektrika) in druge ugodnosti. Stalno doživljensko mesto. Plača po dogovoru. **Nastop čimpreje.**

Ponudbe z navedbo starosti in kratkim opisom dosedanjih služb pod **„Perfekten vrtnar"** na upravo „Jutra". 418

Zahvala.

Ker se ne morem posamič zahvaliti vsem ljubim prijateljem in znancem za sožutje ob težki izgubi, za lepe cvetlične darove ter za številno spremstvo ob pogrebu mojega srčno dobrega soproga, gospoda

Franca Koroschetza

izrekam s tem vsem presrčno zahvalo.

Zlasti se zahvaljujem preč. duhovščini, gosp. opatu za slovesno blagoslovitev, gosp. dr. Gollitschu za ves trud med boleznijo, gimnazijskemu ravnateljstvu in dijaštvu ter prost. gasilnemu društvu in pevskemu društvu za pretresljivo žalostinko.

V Celju, dne 21. januarja 1926.

Globoko žalujoča vdova:

Terezija Koroschetz.

Sax Rohmer: 25

Rdeči detektiv

Na eni klopi, ki je stala poleg omare, iz katere so bili vzeli svetilko, je sedel Kitajec. Bil je umazane, svetlo rumene barve, in ves njegov obraz je bil kozav. Imel je dolge brke, ki so mu visele še preko brade. Rastle so mu na skrajnem koncu zgornjih ustnic, pod nosom pa je bil gol kot otrok. Imel je najdaljšo in najdebelejšo kito, ki je sploh kdaj mogla zrasti na človeški glavi. Eno njegovih očes je bilo neprestano zaprto tako, da je njegov stalni nasmeh, ki nikoli ni zapustil njegovega obličja, izgledal zelo čudno.

Obleka tega enookega Kitajca, ki se je neprestano smehljal svojim obiskovalcem, je obstojala iz umazane bluze, modrih hlač in sivih nogavic. Na nogah je imel majhne domače čevlje z debelimi podplati, ki se zdijo Evropejcu silno neprikladni. Krokar, črn kot oglje, je sedel na Kitajčevi rami in opazoval obiskovalce s svojim edinim levim očesom, ki je bilo čudno podobno desnemu očesu Kitajca. Na nerazumljiv način je sedel ta enooki krokar na rami svojega enookega gospodarja.

Mollie Gretna je komaj zdržala vzklik presenečenja.

— O, je zašepetala, saj sem vedela, da se bom morala smejati.

Sin Sin Wa je obrnil svoje edino oko v njeni smeri, toda drugače ni niti ganil mišice.

— Ali ste pripravljeni za nas, Sin? je vprašal Sir Lucien.

— Vse pripravljeno, vse v redu, je odgovoril Kitajec z mehkim tihim glasom.

— Kar pojdite naprej, Kilfane, je zamrmral Sir Lucien.

Pogledal je Rito, ki je stala poleg njega in si ogledovala revno, čudno sobo z gnusom, ki ga ni mogla zakrivati.

— To je samo veža, Rita je dejal in se malo nasmehnil. Naše sobe so v prvem nadstropju in sicer v sosedni hiši.

Kilfane in Mollie Gretna sta odšla po hodniku, Mollie pa se je obrnila ter zaklicala:

— Ali ni to imenitno, draga moja?

— Sin Sin, Lin Lin! je kričal krokar.

Mollie je preplašeno vzkliknila in izginila v temi hodnika. Sir Lucien je dejal Riti, naj gre za njo, in kot zadnji vse družbe ji je sledil ter zaprl vrata za seboj.

Sin Sin Wa se prav nič ni premaknil, krokar je počenil na njegovo ramo in zaprl svoje bedeče oko.

17. poglavje.

Črni dim.

Američan je vedel svoje tovariše po hodniku v neke vrste ropotarnico, ki jo je razsvetljevala mala oljnata svetilka, in je bila polna najrazličnejših starih, polomljenih, umazanih in zaprašenih predmetov. Tu so bile moške in ženske obleke, klobuki, posode za čaj, polomljene svetilke, ostanki kokosovih rogoznic, železne postelje in slamnice ter ostanki stolov, vse je bilo v strašnem neredu in prav neprijetno je dišalo.

Kilfane je odprl eno izmed omar, v kateri so visele stare obleke in klobuki. Porinil je obleke na stran in potrkal na zadnjo steno odprte omare, najprvo trikrat, potem pa, čez nekaj časa, še dvakrat.

Po kratkem odmoru, med katerim je celo zgovorna Mollie molčala, ko je videla, v kako čuden kraj so zalezli, se je začul oddaljen, nejasen glas:

— Kdo je tu?

Kilfane je odgovoril:

— Cy in njegovi tovariši.

Nato se je začul škrtajoč šum, zadnja stena omare se je odprla in pokazala so se vrata, ki so se tudi odprla. Prikazala se je gospa Sin. Imela je japonski kimono iz vezene zelene svile in zelene, z zlatom pretkane domače čevlje s tako visokimi petami, kat jih Rita še nikoli ni videla. Nogavic ni imela in iz tega je bilo mogoče sklepati, kako je bila oblečena pod kimonom. Ni bilo dvoma, da je bila prvovrstna lepotica.

— Kar naprej, gospoda, je dejala. Pazite na svojo glavo, Lucy.

Kvartet je stopil na hodnik, ki je bil pokrit s preprogo, in gospa Sin je najprej zaprla zadnjo steno omare, potem pa še vrata, ki so se odpirala na hodnik.

— Pri moji veri, je zamrmral Kilfane, stari Sin Sin je pa res imenitno napravil ta vrata, Lola.

— Da, je vzkliknila žena in oči so se ji zabliskale, on je pol ladijskega tesarja in pol opice.

Obesila se je Siru Lucienu za roko in ga vodila po hodniku naprej. Ostali so jima sledili.

— Ali je res poročena s tem strašnim Kitajcem? je šepetala Mollie Gretna.

— Da, meni se zdi, je tiho odvrnil Kilfane. Splošno je znana pod imenom gospe Sin Sin Wa.

— O! Molliejine oči so se razširile. Kako jo zavidam! Čitala sem, da Kitajci privežejo svoje žene na tramovje pod streho in jih toliko časa pretepajo z usnjenimi biči, dokler se ne onesvestijo. Rada bi dala življenje za moža, ki bi me pretepal z usnjenim bičem. Angleži so tako smešno vljudi s svojimi ženami.

Gospa Sin je odprla vrata na levi hodnika in prikazala se je soba, ki je bila razdeljena v tri oddelke. Zasenčena svetilka je visela visoko tik pod stropom in razsvetljevala vsa tri ležišča, ki so jih grele pečice, kurjene z ogljem. Ta ležišča so bila enako velika in opremljena: tla je pokrivala kitajska preproga in na njej so bile blazine, svilen divan, naslonjač in nizka, orijentalska mizica.

— Izvolite si sami, je dejala gospa Sin, ter se obrnila k Riti in Mollie Gretni. Nocoj boste sami, kajti nihče drugi ne pride. Ve dve greste sem noter, ne? Oba gospoda pa vsak v svojo sobico.

Odšla je ter zapustila obe dami sami. Mollie je vsa zamaknjena zaploskala.

— O, draga moja, je dejala. Kaj mislite o vsem tem?

— Vse je lepo, je odvrnila Rita in pogledala okoli sebe, samo čutim se silno nervozno.

— Dragica, je vzkliknila Mollie, jaz pa kar drgetam od naslade.

Rita je umolknila. Gledala je okoli sebe in prisluškovala. Iz sosedne sobe se je čul hripavi glas kubanske židinje, sicer pa je popolna tišina vladala v Kitajčevi hiši. Čula je, kako je gospa Sin dejala: »Vse je mirno, čisto mirno!«

✝

Naš nad vse ljubljeni soprog, oče, sin, brat in svak

dr. Ljudevit Perič

nas je v četrtek, dne 21. januarja ob 10. dop. v 42. letu svojega delu in splošnemu blagru posvečenega življenja, za vedno ostavil v žalosti in neutolažni tugi.

Pogreb bo v soboto, dne 23. januarja 1926 ob pol 4. pop. iz hiše žalosti, Miklošičeva cesta št. 16, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo čitala v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1926.

Cirila Perič roj. **Golia**
v svojem in v imenu vseh sorodnikov.

«Jutrov» roman

LUCIFER

katerega skozinskozi napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletljaji od začetka do konca ki prinašajo navdušenemu čitatelju z interesantnim razmotrivanjem vsak hip presenečenja, ki mu že sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi «Jutra» v Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.

Bolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!

Vezana stane . . . . 55 Din
Broširana pa . . . . 45 Din

Čebule

zdrave nudim več tisoč kg.

Cena do 500 kg 1·50 Din,
nad 500 kg 1·40 Din kg.
Pošlja se po povzetju —

Jos. Lah, Moškanjci.

Sprejmemo potnika

za Štajersko in del Kranjske, marljivega in solidnega, z dobrimi priporočili za želodčni liker „Fior an". 399

Ponudbe na rastlinsko destilacijo „Florian", **Edmund Kavčič, Ljubljana.**

Žagovodja

z večletno zadovoljivo prakso, ki je izurjen v dobri izrabi lesa, v dobri organizaciji delavstva ter v vzdrževanju reda,

dobi službo na parni žagi v Crnem logu pri Delnicah.

Ponudbe na 421

Kajfež & Heinrihar, Sušak.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižjih tarifi **Rajko Turk,** carinski posrednik Ljubljana, Masarykova cesta 9., na sproti carinarnice. Vse informacije brez plačno!

Broj 21/2 1926

Oglas.

Dne 29. januarja 1926., u 2 sata poslije podne, prodavat će se kod Sreskog poglavara u Čakovcu, na javnoj usmenoj dražbi po treć put ca 100 hl. vina bijeloga, berbe 1925., te ca 150 litara rakije.

Dostalac će imati odmah uplatiti 50% iznosa od ukupno iznašajuće svote, a vino izvesti u vlastitoj buradi (bodu) tijekom prvih 15 dana, nakon dražbovanja. U slučaju nemogućnosti zbog slabog puta, izvesti će čim to bude put dobro voljevao. Potanje upute kod uprave.

Uprava državnog uzornog vinograda „Vukanovec" u Čakovcu.

Med najboljše zgodovinske povesti
šte emo Budalov

Križev pot Petra Kupljenika.

Povest se godi v protestantski dobi na Slovenskem.

Cena broš. 17·—, vez. 22·—, poštnina 1·50

Naroča se v
Knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.

415

Razglas

a) o letošnjem naboru; b) o popisovanju mladeničev, rojenih leta 1908. in c) o naknadni zaprisegi vojnih obveznikov rojstnih letnikov 1875 do 1905.

a) Nabor letnikov 1901 do 1906 in nesposobnih vseh letnikov.

Po zakonu o ustroju vojske in mornarice in po pravilu o rekrutovanju mladeničev za stalni kader pridejo k letošnjemu naboru (rekrutovanju) vsi leta 1906. rojeni mladeniči in pa oni mladeniči rojeni leta 1901., 1902., 1903., 1904. in 1905., ki so bili pri lanskem naboru spoznani za začasno nesposobne.

Da bo mogoče s pripravami takoj pričeti, mestni magistrat odreja in razglaša:

1. Radi naprave, odnosno radi popolnitve rekrutnih spiskov se je

od 20. januarja do 20. februarja 1926.

osebno zglasiti v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu in sicer:

a) vsem leta 1906. rojenim mladeničem, stanujočim v Ljubljani, neglede na njih rojstni ali pristojni kraj in neglede na to, da so morebiti kot dobrovoljci ali kakorsibodi že odslužili svoj kadrski rok;

b) vsem onim leta 1901., 1902., 1903., 1904. in 1905. rojenim v Ljubljani stanujočim, neglede na njih rojstni ali pristojni kraj, ki so bili pri lanskem naboru spoznani za začasno nesposobne;

c) vsem leta 1901., 1902., 1903., 1904., 1905. in 1906. rojenim mladeničem, ki so bil potrjeni, pa so bili radi začasne nesposobnosti izpuščeni iz kadrske službe;

č) vsem onim vojnim obveznikom rojstnih letnikov 1876. do 1906., ki se smatrajo sami za sposobne za vojaško službo, neglede na to, ali imajo vojni razpored ali ne;

d) vsem onim moškim, ki niso bili nikoli potrjeni k vojakom, ali so pozneje postali nesposobni za vojaško službo, če so dobili in imajo vojni razpored ali vojno dodelilnico.

2. Začasno ali trajno odsotne, v Ljubljano pristojne mladeniče morajo zglasiti sorodniki, varuhi ali drugi pooblaščenci.

3. K zglasitvi je prinesti s seboj: a) rojstni list in domovinsko izkazilo (domovinski list, poselsko ali delavsko knjižico); b) rodbinski list svojega župnega urada; c) potrdilo svojega davčnega urada o neposrednem davku, ki ga plačuje rodbina; č) vojaška izkazila (vojaško izpravo) — onim, ki so že služili pri vojakih; d) potrdilo svojega vojnega okroga o začasni sposobnosti — onim, ki so bili pri lanskem rekrutovanju spoznani za začasno nesposobne; e) izkazilo o inozemskem državljanstvu — onim, ki niso naši državljani, pa so rojeni v naši državi.

4. Vsak naborni obveznik je vpisan v rekrutni spisek pri svoji pristojni občini in se na podlagi te zglasitve pokliče k naboru v svoj domovni kraj.

5. Kdor izmed tujih, t. j. izven Ljubljane pristojnih nabornih obveznikov iz kakršnihkoli razlogov ne more iti k naboru v svoj domovni kraj, temu je pri zglasitvi zaprositi, da se mu dovoli nabor v Ljubljani. Po predpisu kolkovane, na pristojno sresko poglavarstvo naslovljene prošnje za nabor v Ljubljani je ob zglasitvi predložiti mestnemu vojaškemu uradu v Mestnem domu.

6. Prošenj za priznanje vojnih olajšav, kot dijak, kot hranilec rodbine, kot prvenec, kot dedič posestva ali za kakršnokoli vojno olajšavo ni predlagati ob zglasitvi, temveč še le na dan nabora naborni komisiji.

7. Kdor opusti zglasitev in se odtegne službi v stalnem kadru, se kaznuje po vojaškem kazenskem zakonu in poleg tega služi tri leta, če se zaloti do dovršenega 40. leta.

8. Kdor prezre ali opusti zglasitev, se ne more opravičevati s tem, da ni vedel za ta poziv ali za dolžnosti, ki izvirajo iz zakona o ustroju vojske in mornarice.

9. Za mladeniče, ki so zavezani naboru, ki se skrivajo in odtezajo vojaški dolžnosti, so odgovorni tudi glavarji njih rodbin ali zadrug. Odgovorne osebe se kaznujejo, če pokažejo malomarnost, z zaporom od 10 do 30 dni ali z denarno globo, pri čemer se računi za en dan zapora 50 dinarjev. Kazen izreka komandant divizijske oblasti.

10. Naborniki, kakor tudi njih svojci se pozivljajo, da si od 20. do 23. februarja 1926. ogledajo rekrutni spisek, ki bo na ogled v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu in se prepričajo o pravilnem vpisu rodbinskih članov. Kdor opazi pogreške, naj si pravočasno preskrbi dokazila o drugačnih podatkih, katere je predložiti mestnemu vojaškemu uradu ali pa naborni komisiji na dan nabora, da popravi rekrutne spiske.

11. Mladeniče, ki bivajo v inozemstvu in izven mestne občine ljubljanske, je svojcem obvestiti o naborni dolžnosti, da se nad njimi ne udejstvi določilo, navedeno pod odstavkom 7. tega razglasa.

b) Popisovanje mladeničev, rojenih l. 1908.

Mladeniči, ki so rojeni leta 1908. so stopili s 1. januarjem 1926. v vojaško dolžnost. Zaradi zabeležbe v vojaško razvidnost se je vsem leta 1908. v Ljubljani rojenim mladeničem brez izjeme in pa izven Ljubljane rojenim, v Ljubljano pristojnim mladeničem od 20. januarja do 20. februarja 1926. zglasiti v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu. Izkazila o domovinstvu (domovnico, delavsko ali poselsko knjižico) je prinesti s seboj.

Bolne, odsotne ali zadržane mladeniče morajo zglasiti sorodniki.

c) Naknadna zaprisega vojnih obveznikov letnikov 1875. do 1905.

Vojni obvezniki rojstnih letnikov 1875. do 1905., ki doslej iz kateregakoli razloga niso bili zaprisežen na Njegovo Veličanstvo kralja Aleksandra I., zaprisežejo se o priliki glavnih naborov leta 1926.

Vsem v Ljubljani stanujočim, od zaprisege izostalim vojnim obveznikom rojstnih letnikov 1875. do 1905. se je zategadelj do 30. marca 1926. s svojimi vojaškimi listinami zglasiti za naknadno zaprisego v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu.

Dan prisege se objavi pozneje.

Mestni magistrat ljubljanski

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Mestna občina Ljubljana sporoča pretužno vest, da je danes preminul gospod

dr. Ljudevit Perič

advokat v Ljubljani

kateri je bil med leti 1921 in 1924 dvakrat ljubljanski mestni župan in je blagru naše občine posvečal vse svoje mlade sile.

Pogreb bo v soboto, dne 23. januarja 1926 ob pol 4. popoldne s stanovanja, Miklošičeva cesta štev. 16.

Preblagi pokojnik ostaja našemu mestu v najčastnejšem spominu!

V Ljubljani, dne 21. januarja 1926.

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak, Vsi v Ljubljani.